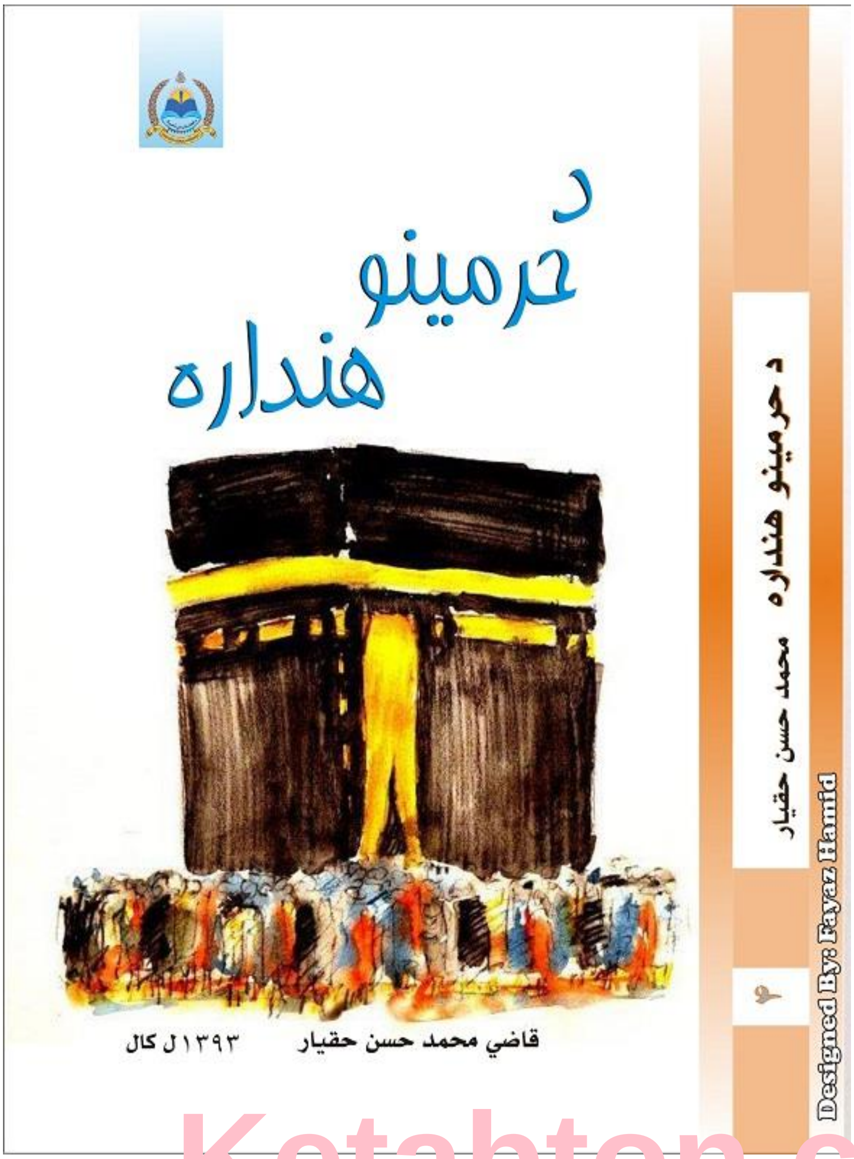

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمینو هېنداره

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمينو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقيار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه
کمپوز : رفيع الله روښن
ډيزاين : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

د چاپ حقوق محفوظ دي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالی

خپلې مېنې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند یې راته د سکون او اطمینان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک مخ

منزل د ټولویودی خو سفر جدا جدا..۱
د عزم جزم...۴
ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې..۸
هرات که د افغانستان دوبۍ...۱۲
الانتظار اشد من القتل..۱۵
د يارانو بنډارونه..۲۲
مرمرين قبر..۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو...................................۲۸
ارګ يا اختيارالدين کلا...۳۱
د يو انتظار پای او د بل پيل..۳۳
دري نيم ساعته ولاړه..۳۶
جدې ته الوت..۳۷
ميقات..۴۰
په ژمي کې دوبی..۴۳
جده...۴۵
د ملک عبدالعزيزنړيوال هوايي ډګر..۴۷
د فيوضاتو ښار ته..۴۸
د وقار او پرتم ښار...۵۰
شهزاده ملنګ...۵۲
مكة المكرمة...۵۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافیه او تاریخ..۵۲
د مکې مکرمې فضایل..۵۷
د حرم حدود..۶۰
حرم یا کعبه..۶۳
د کعبې تاریخ او ودانوونکي..۶۴
د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه..۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیل..۷۲
صفا او مروه..۷۷
په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان..۸۴
سعودي له نېستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي.....۸۶
د حرم حوېلۍ..۸۸
سعود کورنۍ او حرمین..۹۲
د ملک عبدالعزیز په پیر کې..۹۳
د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو..۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سېلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ایرکنډېشن ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې..۱۰۵
د مسجدالحرام منارې ۱۰۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بنداړونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شيبه ۱۱۵
نهال اونفیسه ۱۱۶
زمزم ته بې صبري ۱۱۹
لومړۍ جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟ ۱۶۵
الیبک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې..۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کباړي بازار ۱۸۳
له مینې ربنتونې خوند..۱۸۴
حرا ، د نوراو پلوشو غار..۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه..۱۹۰
حجرالاسود..۱۹۲
ټیلیفون..۱۹۹
حرم او جنازې..۲۰۱
نه پرچاڅوک کارلري نه پرچا غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی..۲۰۴
ثور غار..۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا..۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم..۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواکان ۲۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتیان او فتواګانې.. ۲۲۸
روغتیا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر.. ۲۳۰
د مېره او مېرمنې مینه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
بېلابېلې لیدنې ۲۳۷
د حاجیانو ځینې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځینه دوکاندارانې او سوالګر.. ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلې او بې غورې ۲۵۴
له حدیبیې څخه احرام.. ۲۶۱
جعرانه که جغرافیه؟.. ۲۶۲
شاهد ۲۶۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ایرانیانو کودتا... ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پیدانه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي.. ۲۷۵
حج ته هوایي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسیا مکتب.. ۲۷۷
دابن لادن مسجد... ۲۷۹
دریم مخلوق... ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲

د رڼا او بریا په ښار کې ۲۸۴

صفه او ریاض الجنة ۲۸۶

د نبوي حرم پراختیا ۲۸۹

د جمال ښار ۲۹۲

جنة البقیع ۲۹۴

په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸

پردېس کوربانه ۲۹۹

احزاب یا ګڼ لښکریزه جګړه ۳۰۱

د احد ډګر ۳۱۰

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره ۳۱۵

د سلمان فارسي بڼ ۳۱۶

د حضرت عثمان کوهي ۳۱۸

عجوه ۳۱۹

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی ۳۲۰

د نبوي حرم امامان ۳۲۱

د نبوي حرم کتابتون ۳۲۳

د مدینې بازار او هوا ۳۲۴

د حرم ځمکتلی ۳۲۸

د دیدن وروستۍ شیبې ۳۳۰

د شباکیا جریمه ۳۳۴

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم ۳۳۷

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته.......................................۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډېریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیڅلی سفر اوسپیڅلي ځایونه ،ددین دپېژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووتړلي خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلی او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه مې ځو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو دیني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فریضه ده اوددې فریضې دښه اداکولو لپاره له حرمینو سره بلدتیا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج دیونلیك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپیر ولید او ومې لیدل چې حاجیان خصوصا افغان حاجیان څومره دحج له مناسکوسره نابلده او یا بې پروادي، څومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضایع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځایونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره څومره توپیرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج یو جامع ،هراړخیز علمي او عملي یونلیك اودحرمینو یوه رڼه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمینو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او لیدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دلیدلو په څېر وي، زما رشته شرعیات دي ، په مسجدکې به مې ترهدایې او شرح وقایې په کتابونو اوبیا په پوهنتون کې خو کوم لس ځله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسموپه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعیت اټکل یوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمینو له پراختیاسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰ متره لېری وخواوس یې ودانې شریکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن یې نښه هم نشته اوس دتیګو او اغزیو ځای قیمتي مرمرو نیولی دی، همدالامل وچې ومې پتییله داسې یونلیك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفی کړم ،اوهم دحج دځینو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي له خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشورې ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (رومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې ووینم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېڅلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړې درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رڼه ،هراړخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وڅلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه درویش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنېك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتوني اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې توربږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو یو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپیریال کې زده کړې دي هغه بسم الله الرحمن الرحیم دی مور به مې چې راته مخ هم مینځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به یې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې او درنه کلمه لااله الاالله محمد رسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول د قرآن کریم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پیلاوه نو له: (**کریما ببخشای برحال ما**) نه وړاندې مې استاد (**رب یسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخیر**) دعا راباندې ولوستله او څوځله یې راسره تکرار کړه. که به هرڅومره تیاره او دوبړې ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ویله مورې به چې ده‌رکار په پیل کې بسم الله او همدا دعا ولوستله نو داسې مو انګېرله چې دډېر لوی غرموشاته ودرېد. که له کوچنیتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښایي ماهم له الله او بسم الله پرته لیکلې وای چې: ژوند ټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له یوه ټاکلي ټکي پیل کړی او په یوه ټاکلي ټکي یې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه یې پیل دده په واک کې دی او نه یې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي او نه منزل.

ځینې سفرونه لنډ او ځینې اوږده دي، په ځینوکې د انسان مجازي یا تشریعي خوښه شامله وي خو ځینې بیا په تکویني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، د سفر پیل، رباط او پړاوونه به بېل وي، خو منزل یو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې یې د تل لپاره واړوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه ونډه او ډېر کم وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ او پېنۍ (کایناتو) په سلګونه میلیونیز کاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګې کې څاڅکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پېنۍ حکومت کوي او الله ج هغه سیارې چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کرې (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړېدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل او په طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویېویني ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتو او ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادو پر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جبب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه ،ذخیره کوله او بیابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیو کې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوېټې ،لاهور،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمیر،آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلو ته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم يا هوايي يا پر ځمکه ښه وګرځېدم .له بدخشان پرته د هېواد ټول ولايات مې يا ټول يا په نسبي ډول وليدل .دافغانستان شمالي ګاونډيان اودسيمې ځينې هېوادونه مې هم ياله نږدې ياله لېرې وليدل.

خوزه چې اوس کوم يونليک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د يو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او يادښتونه دي، چې هر مسلمان يې د زړه له کومې غواړي .داسفر يې ارمان او د ژوند ستره هيله ده .د هر مسلمان په زړه کې دا هيله وي چې کم تر کمه يو ځل خو د اسلام د مبآرک دين د نشئت ،ځـوانۍ او خپرېدو ځايونه، د الله ج کـور د افضـل الخلايـق او رحمـت للعالمين، پيغمبر(ص) د ځاپوړو، کوچنيتوب، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سياسي او ديني استحکام شاهده سيمه او داسلام د ستر پيغمبر مبارکه روضه ووينې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم داهيله په څپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مينې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هيلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوينده يابنده وي او بيا څوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فيوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوينې يې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پـــس لـــه بنـــده دی داعـــزم
دخوشـــحال دخـــاطر جـــزم
يـــا نيـــولی مـــخ مکـــې تـــه
يـــــا مغولــــــو ســـــره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له ليکنې سره يې ربط يا داصوليينو په وينا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده)کړ.

که څه هم حج ته د نوم ليکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لستونه پوره او ظاهراً د نويو مراجعينو پر وړاندې دروازې بندې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعيف ته مې وويل چې ښاغلي ملا عبدالحکيم منيب ته چې دامهال د حج او اوقافو وزارت مرستيال و سپارښتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمينه برابره کړي ، ښاغلي منيب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه يې سره پالو، خوزما ، نه پوهېږم يو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئته يم ، خو ددوستانو لپاره دوستانوته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منيب صاحب يواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو په درد خوړلی او په هره ستونزه کې يې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتيا او پېژندګلوی په دې پنځلس کلنه موده کې ما د ځان په اړه د منيب صاحب منفي ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټیلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زموږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دېرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلیفون خبر راکړ چې د سیروسفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او بربټ یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واورېدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زموږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که موږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل داچې دی پښتون دی او زموږ او زموږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زموږ او موږ به دده په خبره نه پوهېږو له یو بل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره څلېرویشت تنه د کابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټېلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار دیني عالم دی کله کله یې په تلوېزیون وینم چې دیني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د دیني عالم جمله واورېده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وويل نور ټينګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وويل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ماپه کابل ښارکې د ژوند ترڅنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئيس وم، چې غور ،بادغيس ،هرات ،فراه او نيمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژباړن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه بيرته کېنولم،دوی ته يې وويل چې په نيمه نه پوهېږئ د وزارت نيم چارواکي دده ملګري ،ټولګيوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،يواځې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکيو سره زما د بلدتيا او ملګرتيا خبر او د حاجي عجب شا سپيني خبرې واورېدې نو يخې اوبه پرې تويې شوې، په اتومات ډول يې حرکات او لهجه بدل شول : (دازموږ د سر سترګې دی ان شاء الله موږ به يې هم و نازوو او درناوی به يې وکړو ماته يې مخ را واړوه (استاد جان موږ همدا يوه ورځ لرو همدا نن بايد پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پيسې موږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو، زموږ منشي به دې پيسې بانک کې تحويل کړي، او رسيد به درته واخلي).

دخپل ټيليفون نمبر او ددفتر ادرس يې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپيوټر کې وو خپل همکار رفيع الله روشن ته مې ټيليفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پيسوپسې لاړم په همدې ورځ ما سپښين مې تذکره عکسونه او پيسې ورکړې، د پيسو رسيد مې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زموږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو درې ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوايي ډګره په ټکسي کې يواځې

د ۲۰۱۰ زېږديز کال داکتوبر نهه و يشتمه چې د ۱۳۸۹ هـ لمريز د لړم له پنځلسمې سره يې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تايمنيو دکابل په لوېديځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېليفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سيد نصير غږ واورېد ،موټر مې د سړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته يې راته وويل چې د شنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې بايد په هوايي ډګر کې واوسو نو ته بايد سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وويل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې درې ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آير راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته يې هم همدا څو دقيقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصميم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په خبرد موټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوايي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللو مې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ريا راشي.

رسول الله (ص) فرمايي: چې الله(ج) هغه عبادت نه مني چې ان د ذرې په اندازه ريا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په يخنۍ کې دلته ځو شپې کول، د بې ځايه لګښت مخنيوى ، ددې ناسم دود مخنيوى چې حاجي بايد هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر بايد يواځې او يواځې د الله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجيانو ددرناوي او احترام مخالف نه يم ،د هر نېک عمل هر کلي او تشويق نېک کار دى، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاينې وړ دى،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او رياييي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دى،دا ناسمه سيالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هراړخيز زيانونه لري.
زما له روانېدلو يوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبيب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وويل چې ډېر دوستان به نه په تکليفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عيدګاه څخه هوايي ډګر ته روانېږې . زه به درسره يم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه يواځې څلور تنه را ووتو موږ د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لويه لار ه پروت او زموږ خپل کلي دى ، بايد په يوه ختم کې ګډون کړى واى ،کله چې دوستان زموږ له قصد څخه خبر شول نو مخالفت يې وښود ،ولې حبيب الرحمن خو بې څوکه ندى،چې يواځې به ځي، يوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوى د منطق او کليوال استدلال په مخ کې چانه اوربده ،لکه غريب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې يوګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوى همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زموږ بل ماما نصرالله ناست وو، پدې وخت کې زما د حج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یوا ځې لاړ شم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زموږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوه نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټیلیفوني خبرو وروسته مې لوموړی خپل پلار ته ټیلیفون وکړ، هغه په همدې ورځو کې دیخنۍ له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو ،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوځو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټیلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، که څه هم رانه مشر دی خو ماددہ مشري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولو په څېرټوکې کوو،چې کوچنی وم هر وخت یې را څملولم ،کله کله به یې وار اوګوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګرو پروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عادت او شوخۍ څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راته ګران دی نو موږ هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وېرې ټیلیفون وکړ ما ویل وروسته خوخبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زموږ کورته راغی.

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټیلیفون دنمبروکتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راته رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روشن) او اميرزېب (دراني) پخواکمپوزکړي وو دا بايد په جېبي بڼه ډيزاين، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بيک ،داحرام څادرونه،چپړې،او د سفرنور لوازم مې يوهم نه وو او په بازارکې يې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما بايد په همدې ورځ هرات ته هوايي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوايي ډګره مې ملګرتيا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتر ته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال د شمشاد تلويزيون د ديني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزير اکبر خان ته ولاړم، له څه شېبه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانيو لوړې بيې (۴۵۰۰) افغانيو د پامير هوايي شرکت د غرمې د دولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوايي ډګر د اصولو له مخې زه بايد لس بجې له خپل سامان سره په هوايي ډګر کې حاضر وای ، له وزير اکبرخان څخه تايمنو ته لاړم د دولس مخه اخبار د محتوی او ډيزاين کتل او سمول هم اسانه کار ندی.

زما له نصيبه زما تکړه مرستندوی او ښي لاس رفيع الله (روشن) هم د جمعې په رخصتۍ د پنجشنې په ورځ مازيګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم يوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او د ټيليفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تايمنيو په نوي سړک دهوايي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تايمنيو او بالاخره له کانټيننټل هوټل سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعي ورځ وه بيروبار هم کم و په لس دقيقوکې هوايي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټيليفون يې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقيقې تېرې نه وې چې له ټکسي را ښکته شول، دهوايي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بيک واخست له دواړو سره مې خدای پاماني وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نری کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره خوځايه زه او بيک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفينو دکورني پرواز (الوت) خبرله ما واورېده نو تالاشي به يې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبۍ

ما په هرات کې خپل يوه ملګري غلام حبيب سيفي ته ټيليفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښت خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې اونه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره يو ساعت وځنډېدو يوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کېناسته.

په الوتکه کې مسافروته يوائې يو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرايه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنايي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وريادوي .

کله چې له ترمينل څخه ووتم ګورم چې څلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دريويې يوله بل سره نه پېژندل حيران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټينګ کړل خو حال يې راته ونه ويلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبيب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست، چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سېټ کې یې کېښنود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زمونږ سره لاړشي، خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضدڅخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کوردهرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، داهغه مسجد دی چې دطالبانو په وخت کې داکټرو کتونکیو په باور ایراني استخباراتو ،یواځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانو دحقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

دغلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،دصفرتخت ،دحضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او دحضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،دماښام لمونځ مو په تخت صفرکې وکړ اوماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړۍ درجه واحددی او دقانون له مخې پر نورولومړۍ درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خوکه څوک هرات د افغانستان له نورولومړۍ درجه ولایاتو سره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاًڅوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونوکې ډول ډول ګلان او نور د تفريح وسايل ،هغه هم لويانو ته بېل اوکوچنيانوته بېل ،لوی حوضونه ،فاميلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبيب راته وويل چې دلته خلک له خپلو کورنيوسره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارينه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتۍ انجونې د ايران په تقليد چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځينو ته يې اروپايان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبيا پرې لوی څادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وايي چې خير او خيريت دی اودرنه جامه يې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه ليدل کېږي ،آن لېرو ولسواليو ته هم څلېرويشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابريکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګريزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دبيا رغونې دا کارونه اسماعيل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدير اوحاجي دين محمد واليان وو،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولايت عوايدکارول شوي او د حاجي عبدالقدير اوحاجي دين محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولايت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکميت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعيل خان په واکمنۍ کې يوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګوته نېغ ودرېږي.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر تفاوت دی په انسان کې د معنی په لحاظ
واړه لګيادي ځينې ځان ځينې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کی ولی کار ونشو، چا ونکړ. مهم او دی‌ه‌اد وړخنډونه کوم و، اوايا داخنډونه له منځه تلل او که نه ، ولس ددې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه ،له ولس څخه ددې خنډونو دمخنيوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه،هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښايي حاجی صاحب دين محمد يې چې يو درونډ اوولسی مشردی دی‌وې لی‌کنې په ترڅ کې ځواب ووايي. داچې د حاجی صاحب دين محمد اوحاجی عبدالقدير دولايت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاري‌انو سره څه اندېښنې شته او څومره چې زه خبر يم له حاجی صاحب دين محمد سره کافی دلايل شته اواوس يې لي‌کوالي ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښايي دخپلو خاطرو لي‌کلو په ترڅ کې دې اندېښنو ته هم ځواب ووايي.

الانتظار اشد من القتل

دشپې مې سيدنصير هرات ته له رارسېدو خبر کړ،هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی ديوه شريک دګرځنده ټېليفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټېليفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ويل يې سباا ته بجې دفتر ته راشه ،سبا چې کله ددفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجيان ددفتر مخ ته راټول شويدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوایي شرکت اوزموږ دتوافق پر بنسټ همدا نن ماښام اوه نیمې بجې زموږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوايي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوايي ډګرکښېني او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زموږ دنن ماښام داووبجو الوت ته اجازه رانکړه اوس موږ منتظریوچې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي موږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېرووولسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،موږټول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانو به مسؤلینوته ویل چې موږ به هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرڅ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونومسافر کړي یو یا موټر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړ شو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلي وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانو په سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې څنګه را خبر کړو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په هرات کې اته ورځې ايسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نيمې بجې شرکت ته ورتللو څو شيبې به ناست وو ببرته به راووتلو .دشرکت مسؤولينو ددې لپاره چې حاجيان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دماښام او سحر وعدې يې ورکولې.

څه موده د ياسمين په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان ووينم،شرکت دحج او اوقافو په رياست پېژند ليک راکړ چې واکسين راته وکړي يوولس نيمې بجې وې رياست ته ورغلو ګورم چې واکسين ته دحاجيانو لوی کتار ولاړدی ،په همدې وخت کې مې ټيليفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبې بي سي راديو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبريال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً دشمال او سېدونکی اوديوې مجاهدې او شهيد پالې کورنۍ غړی دی، تره يې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړيو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېريال پېښورکې مې هم پيژنده له رسنيوسره يې کارکاوه په سهار ورځپاڼه او شهادت ورځپاڼه کې يې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله يوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې يې وکړې (ښتيا ووايه حج ته ځې او که سياحت ته؟ دوبۍ ته روان يې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک يا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاين وي ځان bussy (مصروف) ښيي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو يا خو ځواب نه راکوي او که رايې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر موږ ځان لوړ پلورې او مهم یې ښیې .

زه که تاسو ته د ښاغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې نښې درته نه ښیم لامل یې داندی چې ګوندې ترې وېرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پروړاندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زموږ اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکې کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور ترې ډېر ټیټ دی) نوموږ ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی موږ ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، موږخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو بېرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورترې ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلي چې چاته یې ونه ښیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسړی رسوا کړې نو ....

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ارواښاد مولوي صاحب خالص په وینا (هغه یو جهادي رهبر ښودلی وو
(

رحیمزی داور پرتوګ دی چي که اغوندي يي سوځوي دي او که نه يي اغوندي نو بي سیرته کیږي .

هغه مهال مو چي په پژواک کي ګډ کار کاوه نو یوځل پر رحیمزي زما یوي ټوکي بد اثر کړی وو په ډېره غوسه يي دهمکارانو په مخ کي راته و ویل چي والله که رانه خلاص شي له دفترڅخه بهر مي(دکورنیو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته دري تنه کېنولي پرکومي به لاړ شي؟

له هماغي ورځي راهیسي تري وېرېږم .

هیله کوم ،ناځوانه مي مه بولئ او مه مي پردي ملامتوئ چي ولي درته دځوانانو خصوصي بنډارونه رسواکوم او یا دخرابات دکوڅي رازونه درسره شریکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شریکاوه .ښاغلیه نقاده !دا اسانه خبر نده چي ستادي له خپل یوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوځوځو ځله دي په چټ کي پري غږوکړي خوهغه دي یا ځواب نه درکوي او که دريي هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت یم)؛ خو له یوي خیالي او رومانتیکي انجلۍ ،سره دي په چټنګ کي ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چي پخپله تاسي هم د(س اغا) ددي بي تفاوتۍ قربانیان یاست او زما ددي لیکني په لوستلو مو دزړه تناکي وچوي .

د(س اغا) دي بي غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مي ورسره یو چل وکړ ماویل هغه د میراوس خبره راځه په ناګومان يي راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پژواک پربېښې و ، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ، په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند او په Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه ،په دې خاطر چې (س اغا) راباندې یوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پژواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم ،ستا مضامین او مرکې مې په نیت کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه .

اوس چې څوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې دېېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنیټ ته مې څه ورکړل او دې څه شي ولوستل چې پرې عاشقه شي ،ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه منبوده او احتیاط مې کاوه .

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو ، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویټۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله ،ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي، کله عربي ،کله اردو اوکله کله په انګليسي غږېدم، زما انګليسي، او اردو دومره قوي نه او د (س صاحب) ډېرقوي دي خوبيا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دياسمين او (س اغا) چټ به کله کله دري نيم سوه کرښې هم شو هغه به زما (ياسمين) د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به يې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېليفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به يې له ماسره له نږدې ليدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګڼو پلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقيوداتو ځان ترې خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم يابه چېرې لېرې تللی وم،نوبيابه مې پاسورډ ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص ليکوال اواديب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه يې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسيسه خبر کړی و او ورسره به لګياوو ، کله کله به مې دياسمين په ادرس ورسره يو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جريان کې به مې دحقيار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو ياخوبه يې هېڅ ځواب نه راکاوه، اويابه يې يوه جمله وليکله (حقيارصاحب وبخښه بوخت يم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته يوځل وويل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفريح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفريح ته راغلې يم که وخت لرې دلته راشه يوبل به ووينو ،ګډې مېلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحيمزي ځوانيمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیا څخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټېلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زموږدفتر دی ته چې کله له موفق ځلورلارې دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه موږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل بېرته ولېږه زه او (س اغا) وریسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی ځنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او ترې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی ځنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خود هغوی دلیل معقول وو ،ویل یې موږ ستاله موقعیت څخه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې، قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ، په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوايي ډګرته رخصت کړ، زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیوډاکټرانو بیرو بار نه و ځوډوله واکسین یې راته وکړ ، کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خوني را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطايي ولاړدی ، له سترې مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو دریاست اداري مدیردی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و ، په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وټاکل شو ،کله چې زه دجنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پاللـه کله کله، موپته دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله،اوکله کله به دلیکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو ،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍ دقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مېلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همايي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خوند ورکړدطالبانوله ماتې وروسته یې همدلته دوهم واده وکړ،اوپاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځوکې د ولايت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ايران څلوروزځنی صنعتي نندارتون هم پرانستل شو. دې نندارتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې نندارتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ايرانۍ موسيقي اوربدل کېده زه په دريمه ورځ ورغلم خوبيا هم دښځينه وو او نارينه وو بيربار ډېر وو.

په نندارتون کې له نظامي توکيو پرته دژوندله هرې برخې سره تړاو لرونکي توليدات آن لوی لوی ماشينونه چې لېږد يې ډېر زور او ځای غواړي ايښودل شوي وو، ځينې يې هملته هم پلورل او دځينو نورو به يې پته ورکوله ،دکارځايونو (کارخانو) دمشهورتيا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماينده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سياووشان کې دقادريه طريقې د خانقا دمهتممې او روحاني کورنۍ غړي سيد عبدالبصير ګيلاني دی. دده په وينا، دګذرې ولسوالۍ دسياوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مريدان او دتصوف د قادريه طريقې لارويان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طريقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروابناد سيدعبدالباسط ګيلاني دسيدعبدالبصير ګيلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له ليکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له امله په حق ورسېد (انالله وانا اليه راجعون) عبدالباسط ګيلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکرپه ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر ورورسيد حامدګيلاني دهرات دسرحداتورئيس دی بل ورور يې سيد باقر ګيلاني د اطلاعاتواوکلتور درياست مرستيال او مسعودګيلاني يې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ د خلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوډېره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هـرات کـې مـې ډېـر دوسـتان ولیـدل ځینـې دمطلـب یـاران مـې هـم وپېژندل، په ټوله کې کې دهرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي

.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو ښنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډېر ښکلی د صندوق په بڼه قبر ایښی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي بڼه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړې مهارت اوظرافت ښوولی وو.له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست ،ویې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر یې صبر تمام شو، ویې پوښتل :

نوم دې څه دی او دکوم ځای یې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار یم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیوسره همکاري .

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په تور دحج پرځای ګوانتاناموته لاړشم.

ناکاره مې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد یو رئیس و .

نوم یې څه وو؟

حقیار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور یې له ماڅخه وغواړې ؟

نه نه ډېر شریف انسان وو .

نوپرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب دا چې دهغه پرځای ما ونه نیسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وینم نو دهماغه مینه مې درباندې ماته شوه.

ماورته وویل نو څه توره یې درسره کړې چې دومره یې ستایې او ستانوم څه دی؟ ویل یې چې نوم مې فضل الرحمن اوتخلص مې حکاک دی ،او حقیار چې دلته رئیس وونو له مراجعینوسره به یې ښه چلند کاوه، دچاکار یې نه ځنډاوه ، څوڅو ځله یې دمالکې غټ غټ سوداګر چې له نمکساره یې مالګه پټه کړې وه ونیول او تر هغې یې بندیان کړل ترڅویې چې ټولې پیسې پرې بانک ته تحویل کړې . ماورته وویل ته ترې څنګه دومره ډېر خبریې ؟ ویې ویل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځله ورسره دکانونولیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیایي وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې تېلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کېنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ موپه جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زرمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلۍ)کې پر سپینو مرمرو کېناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چارواکي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقرر کې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګټه یې ونکړه، لوکس او لوړبیه کور یې دښار په مرکزي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه یې هم راغلل، په هرات کې یې له پښتنو سره د چارواکیو د تبعیضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښیار او دهېواد له حالاتو باخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،یو یې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ویل چې دولسمشرۍ په ټاکنوکې د اشرف غني احمدزي کمپاین کوونکي وو ،آن له خپله جېبه یې لګښت کړی او له همـاغې ورځې راهیسې د چارواکیو د غضب له ځپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شو خو ویې ویل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقیار یې ،تر یوولس بجویې دهرات دکانو او صنایعو دریاست دناقانونه کړنو اودغلا دتودبازارپه اړه معلومات راکړل.

راته و یې ویل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،یوولس بجې یې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبیب په هرات کې دیوبل نالیدونکي اوتحت الارضي (ځمکلاندي)ځواک څخه خبرکړم،داسې ځواک چې هغه دصوفیانوپه وینا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنیه قوماندان او دامنیت رئیس دده په اشاره ځرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې څوک یومدیربدلولی یا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولایتي شورۍ ،دهرات پې ارتي،په هرات کې مبشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وینا نیول ،وژل،اوترل هم کوي او خوشې کول هم، دده وینا ورته نعوذ باالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه میلیونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوترورونکي لري،ستاسودذهن غشی به هرو مرو داسمعیل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعيل خان نه دی،بلکې اسمعيل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ويل کېږي چې په اسماعيل خان ځوميا شتې وراندې په سر تېرې بريدکې هم دده لاس وو ، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووينې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې دا سړی به هم دومره خطرناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاځي ــ چې .....له پوزې ځاځي) دا شخص ديني عالم اودهرات دعلماوو د شورى مشر مولوي خدايداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې يو جوړبل احرام او يو جوړ نورې د احرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سودا مې هلته پوره کړه کله به مې له سيد نصير او کله هم حاجي عارف سره ټېليفوني تماس ونيوه او د سفر په اړه به مې ترې پوښتل ،خوځواب هماغه نن او سبا وو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځيو کې تېرېدله ،کله کله به د روشن زرمل شرکت نماينده ګۍ ته د فضل الرحمن او هېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن د مولوي ميرحمزه زوی د لغمان ولايت د دولت شاه ولسوالۍ او سېدونکی پښه يي ژبی دی، خوزوکړه يې د هجرپه محيط کې په پېښور کې شوې نو ځکه يې ترپښه يي پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر ديندار ه ،پاک اوربښتونی نوی ځوان دی ،لويه اوسوچه ږيره لري،په همدې ورځو کې يې دهرات په نوي ښار کې د صرافۍ ترڅنګ په اريامارکېټ کې له هېواد سره يو ځای د روشن زرمل نماينده ګي پرانيستې وه.

هېواد د ننګرهار او سېدونکی دی خو عمر يې په پېښور کې تېر کړی دی، ټوکي او دخو اخلاقو خاوند ځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به يې چې له مجبوريته له فارسي ژبو سره پښتو ويلې نو ماته يې ډېر خوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته د اطلاعاتو او کلتور رئيس دی څو مياشتې وړاندې په کابل کې د ابن سينا په موسسه کې را سره مخ شوی او ټينګاريې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی بايد ووينم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپانه اتفاق اسلام ،راديو ،ټلوېزيون او مجلو کې مې د پښتو برخه ډېره خواره وليده په ورځپانه کې خويې يو ټکی هم پښتو نه وو ومې پتېبله چې په يوه غشي درې ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو او کلتور کې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووینم، د پښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،اودهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلولپاره به ترې لیک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولوپښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې د ېرش،دري ژبې ته ځای ورکړې آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_۲۰)کالو راهیسې پښتوخپروني کړي اودخلکو غوښتني یې اشباع کړیدي.

دننګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسیموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې یې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه یې مني ولې غبرګون نه ښیي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي یې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپروني پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا د ناپوهۍ او یا هم د نورو د لمسون پر بنسټ له پښتنو سره تعصب کوي، او په پښتونه پوهېږي، هم له ختمې پښتانه دي. یا به الکوزی، یا علیزی، بارکزي، نورزي، اسحق زي وي او یا پوپل، محمدزي، سدوزي، هوتک او یا احمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېر پښتانه اوسي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونو کې څه ولولي او یا تر ې څه واوري.

آن د عطامحمد نور د امارت او خپلواکي واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنورو قومونو ډېر (څلو بښت سلنه) دي، دا لاپې او مبالغه نه، بلکې په عیني واقعیتونو ولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یوا ځې توګه تر پښتنو ډېر یا د پښتنو په اندازه وي.

په بلخ کې نه د تاجکو، نه د ازبکو، نه د هزاره، ترکمنو او ایماقو شمېر له پښتنو ډېر دی، نه د نورو. خو دلته هم د الوی او غوځ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیا کې حق نلري، خو په ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، او خوست کې بیا مسؤولین اړ دي چې کم ترکمه د برش سلنه دري خپرونې ولري، که څه هم اورېدونکي، اولیدونکي او لوستونکي و نلري.

بهره په دفترکې نه وو، د هغه مرستیال باقرګیلاني او همایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې د پښتنو لیکوالانو نه شتون وو، خو دا پلمه د منلو ځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان، تېمورشاه یوسفزی، ډاکټر شېرزاد، اریانا نظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپینې ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې، د مرچل په نوم سایټ او د هریوا په نوم مجله هم لري.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو داطلاعاتو او کلتور دې چارواکيوژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ يا اختيارالدين کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وينا ، هرات ښار دوه نيم زره کلن تاريخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې اباد شوی دی .

ددوی په وينا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځايونه او ابدې شته دي چې تراوسه يې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبيت شوي او دنورو دپېژندنې کارروان دی.

اختيارالدين کلا دامهال ترترميم لاندې وه په امنيتي مسؤولينومې له دوی اجازه ليک واخست اوليدلوته يې ورغلم.

موږ په محاذاوونيزه کې داختيارالدين کلاد ترميم (بيار غوني) خبرخپورکړی وچې يونسکو ورته ميليونونه ډالر ربېل او افغان چاروا کيوته يې ورکړيدي.

داکلا دخرقې مسجد ترڅنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر يوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتيان يې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختيارالدين داکلا هم له ميلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همدا ځای يې خپل تخت وګرځاوه .، داکلا درې برخې لري ، لومړی برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دريمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې يې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زياتې دي . دې کلا دغوريانواو سلجوقيانو امپراطورۍ هم ليدلې دي. دتيموريانو مقتدر پاچا اختيارالدين له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم يادېږي په ۷۲۰ هـ کال دتيمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکيار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا ړنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریزکال یونسکو دا کلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینو او طالبانو په وخت کې ترې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلا څخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوږدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د ۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعرې ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنۍ ښکاري،خودننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې ښه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلې په فولکلوریکه کیسه کې اورېدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمایلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمایله به هغه چاته ورکړي چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو یو په بله ننوتوخونوکې شمایله راپیداکړي اوبله داچې خونې(وژونکي) غوا ولوشي.

اختیارالدین کلا هم دشمایلې دپلار دکلا په څېر یو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حیران شي چې داخونې به یې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنیومعمارانوهڅه کوله چې دکلا تاریخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لویې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټېزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچاروواکیو په وینا ، ایرانیانو په غلا ایران ته قاچاق کولې،او افغان امنیتي ځواکونونیولې وې،ددې تېګو سور له یوفټ څخه ډېردی اوپرڅلورخواووېې په هفت رنګ ډول لیکنې حک شوې وې،پر تیګه لیکنه آسانه وي خو دا چې تیګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې لیکنه وشي نودابیا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زیارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزیزالدین وکیلي په لاس په یوې لیکل شوې کتیبې چې د تراش په ډول یې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ یعنې اوه ډوله خط .

د یو انتظار پای او د بل پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په پنځمه مو د جمعې په ورځ د ماسپښين لمونځ د هرات په جامع مسجد کې اداکړ سيد نصير راته ټيليفون وکړ چې د دوی دفترته ورشم، مازيگر څلور بجې ورغلم گورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سيد نصير او نور ټول راغلي ،د حاجيانو گڼه گونه وه.

د دفتر په دريم پوړ کې مولوي محمود احمدي، په وره (دروازه) کې ولاړ و دلست له مخې به يې درې درې نفره پاس لېږل هلته به يې پرې په پاسپورت گوته کېښوده اوورته به يې وويل چې سباشپږ بجې د همدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی، چا غږ وکړ چې په هوايي ډگرکې تالاشي ډېر وخت نيسي بايد حاجيان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجيان يې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي وو څوک يې په ټيليفون خبر کړاو څوک يې نوروته وسپارل .

حاجيان ټول خوشحاله او انتظار يې ختمېدونکی وو ،اکثرو حاجيانو لس دولس ورځې ،ځينو آن اتلس ورځې انتظار او شپې په هوټلوکې تېرې کړې وې،د هرات ولايت يوتن پښتون او سېدونکي عبدالصمد راته کيسه کوله چې کور يې په ايران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته د تللو په نيت راوتلی دی،د دولت په حساب په قرعه کې يې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته يې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې يې نوم راووت .دی وايي چې تر اوسه کورته ندی تللی او همدلته ياله دوستانو سره او يا په هوټلونوکې شپې سباکوي.

د شرکت مسؤولينو له نورو پاسپورت او ټکټ له ځان سره ايسار کړل خوزما ټکټ او پاسپورت يې دواړه راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام حبیب راپسې راغی په وچ زور یې کورته بوتللم،ددوی کورله شرکت سره نږدې و ،دشپې موډېر ګپ ولګاوه،دټېلیفون زنګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان څلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبایل مې،په ټاکلي وخت زنګ (ټالی) ووهله،راپاڅېدو اودس او تهجد موو کړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لړ یې په عذاب کړوهغه هم زنګ ورته وواهه کله چې یې okکړ ده دټېلیفون دلاسپیکر loud speakerتڼۍ کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اورېدې شوې ماما مې دده له هراتی لهجې پوه شوچې ددې ځورونې تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه ترې وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شوي دي اوس هسې هم پاڅېدم ، دننګرهار اوهرات تر منځ شاوخوا څلوېښت دقیقې دوخت توپیر دی،یعنې په ننګرهار کې ورځ تر هرات څلوېښت دقیقې وړاندې پیلېږي،پاوباندې پنځه بجې شرکت ته روان شو ،لار لنډه وه غلام حبیب موټر چالان کړ خوما اجازه ورنکړه چې ویې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیک) په ټایرونو روان کړ.

غلام حبیب اوغلام حضرت زماد ډېرخواږه ،دیندار ه ، رښتوني، آرام، مخلص او وفاداره دوست شهید غلام حیدر کوچنیان وروڼه دي غلام حیدر په اومر ماین پاکولو مؤسسه کې دیوې ډلې مشر وو چې موټر یې په

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمند کې په ښخ کړل شوي ماین ور برابر شو ،او له ډېرو ارمانونو ،دین او هېواد ته د خدمت له سترو هیلو سره په شاوخوا ۲۲ کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، او د غلام شعیب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او یوه لور ترې پاتې شول.په ځوانۍ کې یې د تقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجد کې ترې نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره د سحر له اذان یو ساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، د خرقې د جامع مسجد د شورې مشر او خادم وو.

کېدلی شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به یې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلی وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجیان راټول شوي وو ، لمونځ مې یوائې اداکړ مسؤولینو حاجیانو ته ټکسي موټر نیول او هوایي ډګر ته یې لېږل کله چې هوایي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوایي ډګر ته دننه نه پرېښود ،ترې ښکته شو ، یو ۳۰۳ موټر راغی هوایي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانو لپاره خېمې درول شوې وې،تشناب هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره مو غسل وکړ، بیکونه ثوځایه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوایي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مو احرامونه وتړل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له موږ سره جای نماز یاڅادر وو ،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،داټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې، نورنو انتظار بیاپیل شو ،دهرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زموږ په ټکټ کې دالوتنې وخت دد سمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوایي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې، نه تشناب ،نه کانتین،حاجیان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوڅوکۍ هم نه وې ، حاجیان په ولاړه ستړي شول ،چیغې پورته شوې، خو دهوایي ډګر اړوندو مسؤولینوویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي،تاسوهم بله چاره نلرئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا هم یخه وه ،آن چا څادر هم نه درلود چې ځان لاندې یې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنی الوت یې درلود او سپرلۍ یې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې یې کېبل کړه ،خواري یې پرې وکړه، اخوا دېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زموږ حاجیان وارخطا شول چې زموږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یازموږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،موږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته موږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه یې اخستې او بولډینګ کارتونه یې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښي خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څو دقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوېل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنو د سیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې وپوښت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بیا څلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیا عربي متحده اماراتواوبحرین اوبیا سعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تا به ویل لاندې مالوچې ځمکه ده،د وریځو سپین غرونه په حرکت وو ،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه بېل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او د قیامت منکرینو ته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دوربځو دا غرونه څنګه له یو بل څخه بېلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګو په وړاندې ترسره کېږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډېرین غرونه هم یا د ډیرتبخیراوتودوخې له امله اویا دبینګ بانګ [ستري چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینو له نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....) یعنې: (ایا کافرانو داندي لیدلي چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بیا مو سره بېل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمایي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې موږته وویل شول چې الوتکه شپږډېرش زره فوټه لوړه الوځي اوڅلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې موږ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شیبه دهمدې شنو اوبو پر غاړه د اوبو پر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یو کیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو. د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې ليدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضايي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لويې لويې بېړۍ ليدل کېدلې ،يوځل خومې اته بېړۍ وشمېرلې چې پرېوه ليکه رواني وې، کله کله به يو نيم ټاپو هم وليدل شو، موږ ته ويل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقيقې پرسمندر ځي خو موږ له يوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړ کله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښي لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استيوردېد دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دايې بحرين وښود، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې يې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه وليدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سيند.

وړاندې له ګردو (دايروي) پټيو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډيزاين جوړ او د ستورو بڼه يې درلوده، استيوردېد وويل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدينه د سعودي په لوېديځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څېر ،څوک چې دې ښارونوته له ختيځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختيځ څخه لوېديځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به يو نيم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچيو کې يې ډوډۍ راوړه موږ سحر هم چای نه وو څښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ يې په نسبي ډول ښه وه، يو بوتل اوبه ،يوګيلاس شربت او يوګيلاس چای يې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځواني ښکلې او شيک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه يې لوڅ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې يې په تن وې، دالوتکې عمليې اعلان وکړ چې څو دقيقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وتړئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او موږ د جدې لوړې او دنګې ماڼۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانڅکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله ځوکیو د نه پاڅېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو، ځوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سېدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوې دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې باید قرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيني ميقاتونه ياهغه سيمې چې حاجي ياعمره كوونكي حق نلري له احرام پرته ترې تېر شي مكې معظمې ته نږدې اوځينې يې لرې وي.
رسول الله(ص) داپنځه ميقاتونه په خپله ټاكلي دي .
ذوالحليفه:ددې ميقات دوهم نوم ابيارعلي دی،په مسجد شجره اومسجد ميقات هم يادېږي،داميقات دمدينې منورې په اوسني جغرافيوي تشكيل كې دی چې له نبوي حرم څخه لس كيلو متره جنوب دمكې معظمې پر لار له مكې معظمې څخه ۴۱۰كيلومتره لېرې دی دادمدينې داوسېدونكيو يا له دې خوامكې حرم ته دتلونكيو ميقات دی چې همدلته بايد احرام وتړي، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه كې يو لوی اوښكلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پكې ځايږي، دامسجد ۲۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري .
له مكې څخه مدينې ته اويا له مدينې څخه مكې او جدې ته تلونكي حاجيان ددې مسجد ترڅنګ تېرېږي.
قرن منازل: داله يوه لوړ غره څخه د ښېل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خليجي سيمو ،رياض اوطايف له لورې د راتلونكيو حاجيانو ميقات دی چې له مكې معظمې څخه ۸۰كيلومتره واټن لري،له دې سيمو څخه مكې ته دوه لارې دي چې بيا په يوه نقطه (زيروميقات پواينټ)كې سره يوځای كېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې يوه ته سيل كبير اوبل ته وادي محرم وايي،سيل كبير مسجد له حرم څخه اتيا كيلومتره لېرې شمال ختيځ ته دی چې له طائف څخه هم څلوېښت كيلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږميز كال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه كې جوړ اودرې زره لمونځ كوونكي پكې ځايږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجدته دمکې اوطائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۲کیلومتره لېرې دی. ددې دواړوترمنځ ۳۳کیلومتره واټن دی دامسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام تړلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولوټولې اړتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۶۱۹ میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکو نهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راووړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیوحاجیانو میقات دی پدې خاطر چې دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص دعراقیانولپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجدحرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومترۍ کې پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده ،دلته پخوا یونړېدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.س کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ.

یلملم: داله مکې معظمې څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیوحاجیانو میقات دی،داځای نن سباپه سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجدهم وو ،کله چې دمکې اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نودلته دحاجیانوتلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرۍ لوېدیځ خواته،دلوېې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کې یومسجدجوړ شو ،چې شاوخوایونیم زرتنه پکې ځایېږي دانوی مسجدله مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخواني مسجد جنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدیځ ته په یوویشت کیلومترۍ کې دی.یلملم دچین ، هندوستان ، پاکستان، افغانستان جاپان او له دې خوا دورتلونکیو حاجیانو میقات ځای دی.

جحفه: دادمصر،شام اوله دې لوري دراتلونکیو میقات دی چې دمسجدالحرام شمال لوېدیځ ته په ۱۸۷کیلومترۍ کې واقع دی دجحفې جنوب لوېدیځ ته په اوه لس مترۍ کې رابغ ښاراوختیځ ته یې په پنځلس کیلومترۍ کې سره بحیره پرته ده. داسیمه دمدینې اومکې پرعمومي سړک یاپر هجرت روډ پرته ده .له مکې دمدینې په لور ۲۱۱کیلومتره وړاندې ددې میقات برابري راځي،پر همدې برابرۍ له دې سړک څخه دامیقات پریوه لویه لوحه دلوی غشي په واسطه ښودل شوی دی،دلته هم په ۹۰۰متره مربع مساحت کې یولوی مسجد جوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نیت له مدینې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نیت له مکې څخه مدینې ته روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حل:دمیقاتونواومکې معظمې دحدودوپه منځ کې چې کومه ساحه ده،دې ساحې ته حل ویل کېږي. ددې ځایونواوسېدونکي داهل حل (دحل داوسېدونکیو په نوم یادېږي) داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونو څخه کوي.

په ژمي کې دوبی

ترمینل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سیم کارت اخستل او خپلو کورنیو ته د رسېدلو ډاډ ورکول وو. همدلته د یوشوکیس شاته ځوان هلک ناست وو ګڼ سیمکارتونه او کرېډېټ کارتونه یې مخ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبي و، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پیل شول،هلته هم ځوټیلیفوني شبکې کار کوي،موږ نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو، یوسیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو، او پنځه ویشت دقیقې کرېډیت پکې وو،ماهم یو سیم کارت واخست ،ټیلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورونکي، چې په عین وخت کې صراف هم وډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې ترې وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو، ویې ویل چې ستا ټېلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې ځوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګرېوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کرېډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳،۷ ریاله ګرځولي وو، زما سیم کارت (مبایلي کمپنۍ) او نمبر مې ۰۵۴۴۴۳۹۹۸۳ ووچې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مایې د ژباړې هیله وکړه ماهم له ځو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپرېښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم ،یوائې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وي، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروند کړ. له موږ لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولې وهل ،له عکس سره د شخص کمپیوټري کتل او...ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یوساعت موږ منتظر وخو ځوکې پرېمانه وې ځوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته موږ همدې لسو غرفوته په نوبت ودرېدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویزه ،د پاسپورت نمبر، دګوتو او سترګونښې په کمپیوټري کامرو کتل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وو له دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زموږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیایې په یو بل ځای کې همداسې غرفوته کتار ودرولو، په نوبت یې رانه پاسپورتونه واخستل او څه کوچني کوچني کمپیوتري ستیکرونه یې پرې ونښلول،موږ ته دا ستیکرونه اضافي او نا اړین بریښېدل خووروسته جوته شوه چې داهم د کار شی دی، چې وروسته به یې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تن پکولي مې پر اوږه لاس کېښود :(اوجوانیمرګ ایجه چې میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطی مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقافو وزارت مشاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږ زماپخوانی ملګری دی، زما کتاب (ښځه په اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي له دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۳ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې په ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او په لفټ یې د موټر سرته پورته کړل. داهرڅه حاجیانو ته دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب له لارې نیول شویومزدورانو کول. مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو ښارونو ګڼل کېږي. دا ښار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتی امتیاز هم لري، د سعودي سترې فابریکې ډېرې په همدې ښارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې يې په غوړيوکې وي، الله ج دخپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر يې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، تر انګه او ډېر کم سوری ښکاری چې آن تر مدينې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نری تر انګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سیالانو سره سیال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځيني يې په مدينه منوره کې خوډېر زيات يې په جده کې له الوتکو ښکته کېږي، جدې ته دحرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیز کال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدينې څخه مکې معظمې ته تشریف وروړنو نو دمکې اوسېدونکیو ورته وویل چې دشعیبي دبېړيو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای يې وکوت او دبېړيو دنوي تمځای دجوړولو امر يې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري ښار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰ زېږدیز کوچنی ښار وو ،په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰ کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالی کولی شي، دباب الحرمین الشریفین(دحرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(دسرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې د سمندر پرغاړه دواکمنواو شتمنو اسمانڅکو ماڼیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه لیکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روایت وایي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاریخ القویم کې دالرحلة الحجازیه دلیکوال علامه بتنوني له خولې وایي چې دجدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰ متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنایارمحمد مورټه وویل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خومونږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې بېرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وایي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده ایښودل شوی چې زمونږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې راښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیزنړیوال هوايي ډګر

هغه هوايي ډګر چي موږ پکي ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کيلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ويل دهواله لارې راتلونکي حاجيان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډګرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپوږميز، ۱۹۷۴زېږديز کال پيل اوپه ۱۴۰۱ سپوږميزيا ۱۹۸۱زېږديزپای ته ورسېد خواوس يې هم دپراختيا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخوويشل شوی دی ،يوه برخه يې دسعودي دکورنيو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه يې د نړيوالو هوايي الوتنو لپاره او دريمه برخه يې دحاجيانو لپاره ده ،داهوايي ډګرددوبۍ په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوايي ډګردی،ددې ډګر ترمينل په يو وخت کې داتيا زروحاجيانو ورتيالري او دهوايي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبڼ په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجيانودډګر ترمينل،دپايبر ګلاس په نوم له يوډول موادوڅخه ددوه سوه او يو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجيرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپيني او دځانګړي ډيزاين درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پروړانـدې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودننني عصر هره آسانتيا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زېږديزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جايزه هم ګټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فيوضاتو ښار ته

د شنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرينې پلوشې ټولولې موږ له جدې ښخه مکې معظمې ته روان شو، په موټروکې دوېش او د حاجيانو دلېږد کار منظم وو، څلور لوی بس موټرونه چې په هريوه کې پنځوس څوکۍ وې رارسېدلي وو، په موټرو (ابوسرهد)ليکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلۍ وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې ليکلي وو، له سلو ډېر موټر مو په دې نوم وليدل ماته د موټرپه مخکينۍ څوکۍ د چلوونکي ترڅنګ د ناستې زمينه برابره شوه، موټرته يو تن غنم رنګه ځوان چې بربېت او ږيره يې په سنتو برابر او افغاني جامې يې پر تن وې ناست وو، په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې يې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهد ليکلي دي، هغه راته وويل چې ابوسرهد د يوشرکت نوم دی، د دې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً د پاکستان د پېښور، پښتون اوسېدونکی دی.

دده د معلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعيت اخستی دی، او د سعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي، ده وويل چې اورېدلي يې دي نوموړی شپږ، ډېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او د حج په مراسموکې هرکال د حاجيانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وويل چې له دا ډول بهرنيو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زويان (شهزادګان)شريک وي خو له ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت ښخه خبر ندی.

د جدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتيا کيلومتره واټن دی، خوابادي ډېره شوې، د مکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي، په ځانګړې توګه جده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښېدله چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ، دالومړی لمونځ وو چې موږ په سعودي کې په جماعت او په مسجد کې وکړکله چې مسجدته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګړي فرش مې ذهن دومره بوخت کړ چې نږدې و رکعت رانه تېر شي، ماته دعربانو اوږدلمونځ،امین بالجهر،رفع الیدین ،په لمانځه کې خشوع او اهتمام نوی کار ځکه نه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوته ورغلم پرېمانه اوبه،د اوداسه ،استنجا او د معذرت دپوره کولو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موڅه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتل چې که نږدې کوم دکان وي،او دخوړلو لپاره څه واخلم. دوکان ووخولږ لېرې ،ما ویل که ورځم نو موټر روان نشي ،رښتیاهم موټر ژر روان شو.

دموټرچلوونکي عربي ډېره کمزورې وه ما یې ترې لامل وپوښت ویل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښت خوځواب یې هم خوښ او هم حیران کړم :ویل یې افغان یم اوپه افغانستان کې دننګرهار دسره رود ،دولسوالۍ دبابړیانو اوسېدونکی ، دستي مې ورته په پښتو وویل ځوانیمرګه ته خوزما وطندارځه چې کلیوال هم یې ،ښه پوهېږې چې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایې،که وایې چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پيل کړه نو ماخوته نه پېژندلي تاولي راسره پښتو پيل نکړه؟، په خنداشو.

سعودي ته د راتللو په اړه يې وويل چې دلته يې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی، هغه وويل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی، خو دابو سرهد شرکت مسؤولينو ترې غوښتي چې د حج په موسم کې درې مياشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ويله خو مورنۍ ژبه يې سرخرودۍ دري وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې د ېته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې د ځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتيا کې ورسره سيالي نشي کولی، هغه ښار چې عظيم الشان قرآن ورته بلد الامين، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ويلې او الله ج يې پر سپېڅلتيا او عظمت سوګند ياد کړی، هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبريل منزل د سيد الکونين د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعيل دذبحې د پېښې شاهد او قربانګاه، د سلګونو انبياوو د رسالت ،دعوت ،زيارت، اقامت او امامت ځای او دالله ج د کور وياړ او شرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربا ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرڅپرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوېزيون په سکرين کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم، هلکه ته خوبه خوب نه وينې، ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې د سړک غاړې ته پر يوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چاته د ننوتلو اجازه نشته) په هغه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام د پېرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې د ذهن مسير واړوه، د اسلام د عظمت ،قوت، وياړ او شهامت دوره را ياد شوه، چې څنګه يې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي، دا د اسلام دبريا ، لويۍ، ځواک ننبه ،او نامسلمانو ته دا ښوول دي، چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی، په ژوند کې يوازې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی، مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی، دا په نړۍ کې تر ټولو سپېځلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآيه له اسمان ،عرش العظيم، بيت العمور، او سدرة المنتهى سره نبغې اړيکې نيول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفايت نه کوي، بلکې حقيقي او معنوي خيرې هم ليرې کېدل غواړي او روحي تزکيه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمير ، وجدان، بدن ، هرڅه يې پاک ، د ايمان او اسلام تلپاتې ډيوه يې په لاس او د اسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل د اسلام پاسپورت او د ايمان ويزه غواړي.

دلته يو مسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزيز يم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمينه دوره وربه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانو ذميانو په اړه فرمايي (ترهغې چې جزيه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن د مکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې د نوروشرکتونو حاجیان هم وو، دهغوی لپاره په پام کې نیول شوي د استوګنې ودانۍ (عمارې) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان د تفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ، دا ځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو او حجاجو د هر کلي ځای دی. حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسیږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه ،یو جوس، بسکیټ ،کیک ،کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي، هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودریږي، حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي، که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټروانېږي موړ وړي او دې شیانو ښه خوند وکړ.

موټر روان او په یوښکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو متره و، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډریور وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او دا ساحه اوکورونه دهغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینو ته یې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل د اسامه دشتمنۍ نښه ده او دا څرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي ، ددومره شتمنۍ ددرلودلو سره بیاهم دتورې بوږې په غروکې د اسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې د اسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې د اسامه دکورنۍ ددرناوي ، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـای کـې بحـث وکـړو خـو اوس همـدومره وایـو چـې ددوی کـورنۍ د سعودکورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلارېې دسعودي حکومت وزیر و پـه داسې حال کې چې سعودکورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو داسامه رح دشهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکـې پـه ښـار کـې تـاو راتـاو کېـدو ،بالاخره مـوټر دسـرک پرغـاړه ودرېد ،ډرېورلا دمخه چاته ټېلیفون کړی و ،درې تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورین تندي یې سلام وکړ ،هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته یې هر حاجي ته یوپلاستیکي لاس بند ورکـړ پـه لاس بند دخدمت د مطـوف نمبر۸۷ اودجنـوبي اسـیا مکتـب پـه کمپیوټري غټ لیک اود دوی ددفترادرس،دایمیل اوټېلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هرشرکت او هېـواد نـوم پـه قلم لیکلي وو.

موږ پـه پیـل کـې نـه پوهېـدو وروسـته پـوه شـو چـې مـوږ د جنـوبي اسـیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷خانګې اړوند یو.

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضري اخستل پیل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي یې غوښتل چې دپلار نوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه لـه ځانـه سـره ایسـار او د الوتکې ټکټونه یې ترې راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځايه روان شو ،دحرم ليدلو ته بې تابه وم، ډرېوته مې وويل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ويې ويل : له شيشې ښې خواته وګوره يو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتيا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې يې ساعت (ګړۍ) ښکارېده ماويل هو نږدې ده . هغه وويل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،يوځل مې زړه وو چې استاد ته ووايم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بيت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وويل خوهغه ونه منله ويل يې چې هلته له مانه ستاسو ټولوشتون اوزه له هغوی تسليمي غوارم.دشپې پاو کم يوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عمارې)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسيا له مکتب څخه د عمارې لاربښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی راښکته او د عمارې تر دروازې يې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

موږ په څلور ودانيو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عمارې په لومړي پوړ کې لومړۍ درې کسيزه خونه راکول شوې وه.

بيکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مكة المكرمة

د نومونې لامل:

ځینې وایي دې سیمې ته مکه ځکه وایي چې ګناهونه له منځه وړي، او یا داچې او به پکې کمې دي (سمیت مکة لانها تمک الذنوب ،ای تذب بها و قیل: لقلة مائها) یا داچې (لانها یوءمها الناس من کل مکان فکانها تجذبهم الیها) یعنې : خلک پرې له هرې خوا بیروبار کوي، ګویا داچې ځانته یې جذبوي یا (لانها تمک من ظلم فیها ای تهلکه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه یې وړي، دا سیمه فطرتاً د ظالمانو او جابرانو غرور له منځه وړی، لانها تمک الجبارین ای تذهب نخوتهم) (۱)

(۱) شفاء الغرام او الدرر الفرائد المنظمه) د زمور د قبلي تاریخ ،دعبدالمالک همت لیکنه) په حواله،

زه پدې اندیم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسمیې (نومونې) ټول لاملونه یې له مسمی سره سمون خوري.

مکې ته په عظیم الشان قرآن کې بکه هم ویل شوې ده .لا مل یې هماغه دمکې ازدحام او دیو بل ټېل وهل دي.

تفسیر مظهري وایي مکه او بکه دواړه یوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله میم، با تلفظ کوي،لکه نمیط او نبیط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدین محمد جارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظيم الشان قران کې دې ښار ته د ام القرى يعني د قريو مور (الانعام ۹۲)البلد امنايا دامن ښار(ابراهيم ۳۵)البلد الامين يا ډاډمن ښار (التين۳) البلد الذى حرمها يا هغه ښارچې محترم يې ګرځولى دى (النمل ۹۱)حرم آمن ياد امن يا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغير ذى زرع يا بې کروندې دښته (ابراهيم ۳۷)معاد يا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قرية يا کلى (محمد ۱۳)المسجد الحرام يا عزتمن مسجدهم ويل شويدي .

واعلـــــم بـــــآن کثـــــرة الاســـــامى
دلالـــــة علـــــى ان المســـــمى ســـــامى

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهميت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافيه او تاريخ

ځينې روايات وايي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پيداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېديځ ته دحجاز په ويړه لمن کې دغرونو اوغونډيو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱ درجې ،طول البلدېې ختيځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او۳۹درجې دى دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.

مکه دتهامې په ختيځ کې چې شمال ته يې مدينه منوره ،ختيځ ته يې نجد او رياض جنوب ته يې يمن او لوېديځ ته يې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې رواني اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهڼه پکې کمه ده او آن د څښلو اوبه هم له کوهیانو را وېستل کېږي.
په مکه مکرمه کې اوس د څښلو او کارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس د خلکو سویه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبو اوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،یا چاڼ شوې اوبه څښي.
د مکې هوا ډېره توده او سوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_۴۰ پورې رسېږي او په دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰ لوړېږي یو عرب راته وویل چې په دوبي(اوړي) کې ځینې وخت د تودوخې له امله د سړک قیر هم روان شي، دلته ډېر وخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېر کم توپیر وي، د مکې او سېدونکي وایي چې الله ج اویا ډوله هوا وې پیدا کړېدي چې نهه شپېته یې په مکه او یوه یې په ټوله نړۍ کې چلېږي.
د مکې د خپلو اوسېدونکیو شمېر له یو میلیون څخه اوړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د مکې مکرمې فضایل

الله ج په هر شي او هر مورد کې یو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتیاز یې ورکړی دی .د بېلګې په توګه په شپو کې د قدر شپه ، په ورځو کې د اختر او عاشوری ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په میاشتو کې رمضان المبارک، په جنتونو کې فردوس په ایتونو کې ایت الکرسي،په کتابونو کې عظیم الشان قرآن ،همدا ډول یې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چي پرهغه شي سوګند خوري چي دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظیم الشان قران کي دوه ځایه پرمکه معظمه سوګند یاد کړی دی:

والتین والزیتون والطورسنین وهذاالبلد الامین.(التین ۱_۳)یعني پر انځر اوزیتون اوپر طور سینا اوپر دي امان ورکوونکي(امین)ښا سوګند . . .

: لااقسم بهذاالبلد :یعني سوګند خورم په دي ښار (مکي)

په تاریخ مکه کي لیکي چي په عظیم الشان قرآن کي الله ج پنځوس ځایه مکه معظمه یاده کړېده: ان اول بیت وضع للناس ببکة مبارکا وهداً . . .(ال عمران ۹٦)

یعني : (له شک پرته لومړی کوټه کي چي دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کي ده چي برکتناکه او خلکوته لارښوونکي ده پدي کي څرګندي نښي دي،یوپکي مقام ابراهیم دی،اوهرڅوک چي (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کي شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمايي رسول الله ص مکي معظمي ته په خطاب کي وفرمايل(ماطیبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غیرک) (۱) مشکوة

یعني ته څومره ښکلی ، خوشبويه اوپرماګران ښار يي که قوم مي له تاځخه وېستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چيري نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وايي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کي ولاړ وليد چي مکي معظمي ته يي په خطاب کي فرمايل:په رښتيا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه يي ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فیماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته يو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وايي: ددې حديث منظور دادی چې په مسجدالحرام کې يو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمايي:په مکه معظمه کې يوه ورځ روژه دبل ځای له روژې يولک چنده ډېر ثواب لري هلته يو درهم خيرات په بل ځای کې ديولک درهمو له خيرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نيکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه يولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپيدايښت وياړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داوياړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجالانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمايي:(من يردفيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم)يعني اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدينۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج ۲۵

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیدا کړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ما پرته بل چا ته دجنګ اوجګړو اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دڅو ساعتو لپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا ښکاروي ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دمونډل شوي شي پورته کول روا ندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک واښه او ونې پرې کوي:

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راغي دادرناوی یوازې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په بېلابېلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې یې ۹۴۳ نښې ایښې دي خوددې نښوډېره برخه په غرونو ،غونډیو ،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم یاکعبې خپل مساحت ۱۳۷ کیلومتره مربع اوټوله ساحه یې پنځه سوه پنځوس کیلو متره ده چې حدود یې په دې ډول دي :

تنعیم یا د حضرت عایشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعیم دحرم شریف شمال ته دمدینې منورې پرلار له حرم څخه اوه نیم کیلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه یادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجیان دعمرې داحرام لپاره همدلته راځي تنعیم دحل په ساحه کې دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تمیم دقبیلې یوې احمقې اونا پوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم یې ریطه اولقب یې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړی وربشلې اوچې مازیګر به شونوخپل کړی کاربه یې خراب کړاوخپلې وربشلې وړی به یې بېرته سپړلې،(ولاتکونواکاالتي نقضت)..... ایت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کیلومترۍ کې شمال ختیځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوږوالي کې نوم لري،اوآن خلک یې دضرب المثل په توګه یادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجایش یوښکلی مسجد جوړکړ.

حدیبیه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کیلومتره لرې سیمه ده،اوس یې خلک شمیسي بولي،دلته پخوا دحدیبیې په نوم یو کوهی وو اوداسیمه هم دهمدې کوهي په نوم یادېده،شمیس هم دیوه پخواني تاریخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږمیزمږ)هم یادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کیلومتره لېرې یوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبیعت رضوان او دحدیبیې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شویدي.

دلته پخوا ترکانو هم یومسجد جوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود تاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللي سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلهٔ شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده،دداءة په نوم دغره یوې اوږدې لړۍ دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوادقریشو دکاروا ن دڅارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې وواژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانونیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوسترېت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړی دی،(افرأُیتم اللت والعزی)(۱)نجم ۱۹

یعنې (اوتاسولات اوعزی ولیدل)هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءة لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲کیلومتره لېرې دحرم حد دی نن سبا ورته عقیشه وایي عقیش دیوشخص نوم دی،چې په نوي یمو هجري کلونوکې ددې ځای ښبتن وو ،لبن شیدو (پیو)ته وایي.

دې جهیل ډوله ځای ته ځکه لبن وایي چې ورته نږدې غرونه سپین ته مایل رنګ لري،دادرسول الله ص دحلیف قوم خزاعه سیمه وه.

حرم یا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډېر نومونه لري اوداډېر نومونه دکعبې ددرناوي او اهمیت په معنی دي،خوپه عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاماً للناس) (۱)مائدۀ۹۷

:یعنې الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدوځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اوڅلورګوټي ودانۍ ته وایي دامعناګانې پرکعبه تطبیقېږي .

۲:بیت الحرام

په پورتني ایت کې کعبې ته بیت الحرام هم ویل شوی .

۳:بیت الله

(وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل ان طهراً بیتي للطائفین)(۱)البقرۀ ۱۲۵ .

یعنې:اوموږپه ابراهیم اواسمعیل ټینګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکیوته پاک کړه.

۴:البیت العتیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(...واليطوفوا بالبيت العتيق) (۱) الحج ۲۹

يعنې او دبيت العتيق. طواف دې وکړي

دعتيق معنی، پخوانی، لوړشانه، نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی، يادا چې چا ددې کور زيارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولينک قبلة ترضها (۱): البقرة ۱۴۴ .

يعنې: نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته يې خوښوې

د کعبې تاريخ او ودانوونکي

له تاريخي رواياتو څرګندېږي چې تر اوسه دبيت الله ودانې دولس ځله جوړه شوې ده، که څه هم په دې اړه ځينې روايات قوي ندي خود ځينو سند پياوړی دی.

د بيت الله ودانوونکي

تاريخ دبيت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱: پرښتې.

۲: حضرت ادم ع.

۳: حضرت شيث ع.

۴: حضرت ابراهيم او حضرت اسمعيل عليهم السلام.

۵: دعمالقه ووقوم.

۶: دجرهم قبيله.

۷: قصی د کلاب ځوی، دنبي ع له نيکونو څخه يو تن.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸:دمکي قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.
۹په ۲۵هـ عبدالله دزبیرزوی.
۱۰:په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.
۱۱:په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.
۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمایي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته یې وویل چې زه له تاسره یو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اودې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وایي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقیق ځای یې معلوم نه وو،خوبیاهم ډېروپیغمبرانو په خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهیم ع ته دکعبې دقیق ځای وښود بیا حضرت ابراهیم ع دپنځوغرو(حرا،شبیر،لبنان،طوراوجبل خیر)څخه تیګې راوړې،اوکعبه یې ودانه کړه.

(۱)هیتمي اومجموع الزوائد۳،۲۸۸ دتاریخ مکه په حواله

ځینې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهیم ع په واسطه دتیګوراوړلو خبره نه مني ځینې داروایت هم صحیح نه ګڼي خو ځینې یې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظیم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعیل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقیقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربنااني اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عندبیتک المحرم) (۱)ابراهیم ۳۷.

یعني(ای زموږربه!ماخپل ځینې اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادي ځرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو ،البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې وداني،اوديوالونه نړېدلي وو ،خوبنسټ يې لاوو ،اودومره کلک وو ،چې زرګونه کاله وروسته هم،حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونودېوالونه جوړکړل،الله ج فرمايي) واذيرفع ابراهيم القواعدمن البيت واسمعيل) (۱) البقرة ۱۲۷.

يعني:اوکله چې ابراهيم ع او اسمعيل ع دبيت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي،چې يزيد بن هارون وايي کله چې عبدالله د زبير زوی،کعبه دودانولوپه موخه ورانوله،نوزه هملته وم،ماوليدل چې هغه حطيم هم دبيت الله په ودانۍ کې راووست،اوماوليدل چې دبيت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته،تيګوڅخه جوړ شوی و ،وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې،په دې وخت کې دارتياله مخې دکعبې دبنسټ يوه برخه ۱،۴۰ متره وکيندل شوه،نو وليدل شول،چې دکعبې دبنسټ تيګي له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته ډېرې کلکې لګول شوې دي،داتيګي داوښ کوهان ته ورته وې،اواوس هم له کوم ترميم پرته پرهماغه بنسټ دغه ودانۍ جوړه شوېده،دا چې دا بنسټ به له حضرت براهيم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهيم ع راهيسې هم ۵۰۰۰ کاله تېرشول،خو دې بنسټ دهرډول طوفان سيلاب اوهرډول طبيعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاريخ کې ،تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخواپه لاندې تاريخ پراخه شوی دی .

۱ :داميرالمؤمنين حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲ :داميرالمؤمنين حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳ : دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبیرلخواپه ۶۵هـ چې له ۶۸۵زسره سمون خوري.
۵:دولیدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۲۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ،۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۲هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزیزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزیزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزيز په پيرکې د کعبې بيا رغونه

ملک عبدالعزيز يو ځل په ۱۳۴۴هـ يا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترميم امر وکړ بيايې په ۱۳۶۸هـ يا۱۹۴۸ز کې داکال پيل کړ د حرم د توسېع او رغونې کار پيل ووچې ملک عبدالعزيزپه ۱۳۷۳هـ ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزيزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختيا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله يې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسېع (پراختيا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترميم سعودي له شپږسوه اوشل ميليونوډېر ريال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزيز اوملک سعود له ترميم او پراختيا سره سره بياهم حرم تنګ اوزيارت کوونکي زيات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ يا ۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتوکړل شي،هماغه وو چې دچت ترميم پيل شو، په چت کې لوډسپيکرونه (لوړغږي) ديخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تيرې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رڼاشو ،برېښنايي او عادي زينې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰لمونځ کوونکيو ګنجې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترميم هم شاوخوا دېرش ميليونه رياله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال يا د۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه مياشت کې دحرم ددوهمې پراختيا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳يا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختيا کې دباب عمره او باب عبدالعزيز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې د مسفلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحید کانټیننټل. شرکة المکه او برج زمزم دی ،یوه لویه ودانۍ پیل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلي (زیرزمیني) یوه ګراونډ فلور (د ځمکې سطحه) لومړی پوړ (چې موږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وایو) او ددې پوړ چت لري د مسجد انتظامیه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې د مسجد فني ،تخنیکي او کنټرولوونکي وسایط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځینې ډیپوګان او تحویلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عامو خلکو ننوتل منع دي.

او دد ریم پوړ چت د لمونځ کوونکیو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسایل او دهوادیخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ایرکنډېشنونه کارېدلي دي .

د دې څلور واړو ځایونو مساحت ۷۲،۰۰۰ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتیا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵ متره مربع کې جوړې شوې دي، او هره ګنبده دیارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زینو (پوړیو) ترڅنګ څوځایه بربښنایي زینې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ایرکنډېشن لګېدلی دی.

د سعودي پاچایانو لومړی توسبع (پراختیا) شمال ته د مروې او باب العمره پر خواچې باب الزبیر ،باب الندوه، باب حجر اسمعیل ،باب المدینه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبد العزیز پورې چې باب حنین ،باب اسماعیل هم پکې ده غځېدلې ده.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

د سلطان مراد ترکي لخوا د کعبې له رغوني درې سوه پنځه اویا کاله تیرشوي، او د کعبې ودانۍ بیا رغونه غوښتله له همدې امله ملک فهد بن عبدالعزیزچې ځان ته یې د حرمینو خادم وایه ، د کعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنسټیزه ورغوله، په دې ترمیم کې یې د کعبې دد یوالونو تیګې هوارې ا و یو برابر کړې وې .

بهرنۍ برخې :د تیګوله منځه یې پخوانۍ مساله راوویسته، نوې سیمنتي مساله یې ور ننو یسته، دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل، درې واړه، ستني یې ورته نوې کړې، لدې رغونې وروسته د کعبې لوړوالی ۱۴متره دملتزم اړخ یا له حجراسود ځخه ترحطیم پورې دد یوال اوږدوالی، ۱۲،۸۴، د حطیم له پیل ځخه دحطیم تر پایه یا تررکن شامي پورې ۱۱،۲۸ متره ، له رکن شامي یادحطیم ځخه تر رکن یماني پورې ۱۱،۱۲ اوله رکن یماني ځخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپوږمیز کال د کعبې د ترمیم، ویاړ د ابن لادن د کمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات ځخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر، او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات ځخه تیرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات ځخه اخوا د حل په ساحه کې ده او دم دربا ندې اوړي ،هغوی راته وویل چې موږ بیاله جدې ځخه جحفې ته د احرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له موږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شيعه ګان دي،دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سيد نصير هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شيعه وي.

خونوته د ننوتلو په وخت دمولانا يارمحمد په نوم يو تن چې ښکلی سور او سپين رنګ، سره او توره ګډه وډه ږيره يې وه راغی ځان يې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤلينو معرفي کړ. او ويې ويل چې يوولس بجې راښکته راشئ چې عمرې ته ځو، موږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ما په هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و،خو په جده کې ډېر خولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچني ميدان ته راووتو موږ يوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا يار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې ځلور ملګرو سره زموږ لارښود شوه لاره يې راته تشريح کړه،دعمارو موقعيت يې حفاير شارع ستين (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماينده ګۍ لري په مکه او مدينه کې خو يې ما خپله شپږ اوه نماينده ګۍ وليدلې.

دلته په ځلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره يو تن مسؤول وټاکل شو،چې حاجيان بې نظمۍ ته پرېنږدي،يوکتار ماته را وسپارل شو ،زموږعماره له حرم شريف سره په مستقيم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کرېې وړې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعماري دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بيا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارینه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر یې حرم ته او لږ یې له حرم څخه خپلو استوګنځایونو ته روان وو ځوځایه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارینه یې د احرام په جامه کې خو ښځو یې یو ډول یونیفورم (یو ډول څادر ،کمیس ،پرتوګ په څادر ننبه)درلوده او یو ځای به روان وو چې دوی له نورو سره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شا وخوا شپاړلس متره سړک هغه د چاخبره د قدم ځای نشته دی ،د تلبیې ملکوتي ازانګو فضا سندریزه کړې وه، موږ د سړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېدیځ حرم شریف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښې خوا ته یو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وویل چې دا مسجد په ټوله مکه کې مشهور او د اسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او د ابن لادن په نوم یادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پیچومی پیل شونور نو د ساعت برج موږ ته ډېر نږدې دی.

د کعبې لیدلو تلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،موږ د هغه ځای چې حرم ترې پر خپلو سترګو لیدلی شو،په څو متری کې وو ،بس چې دهمدې پیچومي چې په حقیقت کې پول وو سرته ورسېږو نو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او دخپلې مینې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کیلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر اود(اللهم لبیک لبیک لاشریک لک لبیک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شریک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پیل شوې،مولنا راته وویل چې دا مخامخ منارې د بیت الله دي،تلبیې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کېنول ،له یو بل څخه د بېلېدلو په صورت کې یې د راټولېدلو ځای د دارالتوحید کانټیننټل هوټل مخ ته تلو ېزیون ته ورته د اعلاناتو سکرین وټاکه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې موږ ورپسې د حرم شريف ښې خواته روان شو ،د حرم شريف حويلۍ او شاوخوا يې سپين پړق وو ،دلته د تيارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهيسې دلته تياره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار انوار رااوري، تياره فکرونه ،تياره نظريات له دې ځايه کوچېدلي ځای يې الهي انوارو او د معرفت او تعقل رڼا نيولی دی ،دعظيم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکيو يې يو وخت د شيطان څراغ دبلولو وس نه درلودن ټوله چراغان ده.

مولنا په يوه دروازه ور ننوېستو اوس نو څو ثانيې پاتې دي چې د څه کم دوه ميليارد و مسلمانانو قبله ، دبشر په تاريخ کې د ځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووينم ، هغه چې هره ورځ يې کم تر کمه يو ولس ځله يادوم او دلمانځه په هر نيت کې وايم (مخ مې د کعبې شريفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرڅومره دې نور شرايط او ارکان برابر هم وي لمونځ دې د منلو ندی،هغه چې په بيت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خو پرېږده آن پښې غځول او لاړې تو کول يې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند او وينبه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړينې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو .هغه ځای چې ټول ساکښان يې هم تعظيم او تکريم پيژني او آن تو تکۍ يې هم له فيلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګانې دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبيه يې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته د کعبې خونه وه ، په همدې نيمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرته لودا سې کيفيت او د جذب حالت راغی چې د تشریح لپاره یې الفاظ او د بیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس د هغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې څلور ،څلور مې اته،او اته مې شپاړلس کړلې په غټو غټو مې وروکتل.

نور نو د تاب مټره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کاڼې زړه به هم کله نرم شي ژړا او سلګۍ خو پرېږده. خو هلته کیفیت او حالت داسې وي چې د کاڼي زړه خو لاڅه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه ځه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلې نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که د دنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښايي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف د عمرې وو، په لومړیو درې شوطو (دورو) کې مو باید رمل (او د پهلوانانو په څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خو د بیروبار له کبله دا کار ناشونی و ،د منډې خو پرېږده آن د عادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به مو هسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو د ژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو د کیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبو ته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخوړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښیي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم یادېږي په زینه راوختو، دا دطواف دپیل او پای زینه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا یوې پر مرمروپوښلې لوړې ته بوتللو ویې ویل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست یم یواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټولیزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځایونو په اړه زمااټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوي چې دافغانستان ارګ ورسره سیالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتوڅخه ده او ترتیب یې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږې (صفاپخوا غونډۍ وه او دوخت په تېرېدو او دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړې ځانګړې دعا به کوې بیابه دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه میل ته ورسېږې نو له دې شنه میل څخه به تر بل شنه میل پورې منډه وکړې ،دامیلیونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږې نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعا به وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعي لپاره صفاته دتللو لار ببله او مروې ته ببله جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راڼۍ ته راورسېږي نوتر بل شنه راڼۍ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعي ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راڼۍ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعي مو وکړه ځوک ژر اوځوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخیل

اوس راته یو د سر خرییل پاتې وو چې له احرامه ووځو او خپلې جامې واغوندو.

مولنا مورته وویل چې دلته سرونه مه خربیئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي، هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ ښه په راحت به يې درته وخريي موږ هم هلته سرونه ونه خرېيل، نابلدي هم وه خو چې عماروته راغللو دمجیب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او موږ له یوسل اوشپېتو تنو دېر ووفکر مووکړ چې که دوی ته انتظار کوو اونوبت ته کېنو بنايي ډېر وځنډېږو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې يې غلط ویوهولوو روسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښي اوله نعمت سره يې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل داپیسې ددوی په جیب کې ولوېږي.

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یودبل سرونه وخرېیو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر يې مخکې خرییل شوی وکېناستم سر يې راته وخرېيه، داوښنته ماپنځلس کاله نه ووخربیلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرېیم او الله ج مې داهیله تر سره کړه، درې نیمې بجې له عمرې فارغ شو، احرام مووو بست، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډېر ستړي وودشنبې شپه، دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه بېرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځايېدل، لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دا یوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعې پیل هم ترې کېږي دا دکعبې دختيځ په يو سل اودېرش مترۍ کې سویل ختيځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر يو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

داهم یو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتیګي نوم مروه ده چې سپين ته مایل رنګ لري اوډېره کلکه ده ،داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختيځ ته پرته ده سعې یااوم شوط همدلته پای ته رسېږي .

مسعى

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعې)لارته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وې. ددواړو غونډیو ترمنځ **۳۹۴,۵**متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کاڼو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاریخ په بېلابېلوپړاوونوکې داځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یووخت داځای له بیت الله څخه بېل وو او ددواړو تر منځ دوکانونه او ودانۍ وې خو په بېلابېل وخت کې چې دبیت الله دپراختیاپروژې عملي شوې نودا ساحه هم په بیت الله کې راغله اوس خودبیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتياالپاره د صفا اومروه تر منځ سعي ته څلور لارې جوړې شوې دي يوه ځمکتل (زېرزميني) ،يوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بـل دريـم منـزل څلـور واړه پـوړه پـه ډېـر ښـکلي ډيـزاين، ډېـرو قيمتـي ساختماني توکيو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شـوي دي. لـه صفا څخـه مـروې تـه دتللـو پـه ډېـرو قيمتـي مرمروپوښـل شوې لار بېله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار بېله او پـه منـځ کې دناروغانو او ويلچيرانو (دناروغانو دبايسکلونو)دوه لارې بېلې دي پـر هرلار دزمزم داوبودوه ځايه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لـس نلکـې دي او په يووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لوړوالی ۱۱،۷۵او ددوهم ۸،۵متـره دی، اوس په لکونو حاجيان دلته په يو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او برېښنا يي زينې (پوړۍ) اولفټونه ختلي دي ،دهـر پـوړ ټـول مسـاحت ۷۸۹۰متـره مربـع دی برېښـنا يـې زينـې د بـاب الصفا(دصفا دروازې)بهر او لفټونه يې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونـو تـه ورتـه لارې دي چې هغه خلک پرې تګ راتګ کوي،چې لـه بهـر څخـه نېـغ حـرم تـه تلـل غواړي له دې لارو تلل د سعي کوونکيو د مزاحمت مخه نيسي.له دريـم پـوړ پرته په نورو پوړونوکې پکې او دومره ايرکنډيشـنونه دي چـې دسـعودي پـه ګرمۍ کې خلک پکې يخ نيسي،لسګونه قنديلونه پکې ځوړند دي.

له بهرني صحن څخه صفا دروازه د کعبې لسمه دروازه ده چې تـر مـروه پورې دا شمېره يو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوايي پول ته د ورته لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،بـاب بني هاشـم ،بـاب علـي ،بـاب العباس،بـاب النبی،بـاب السـلام يابـاب بنـي

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپبه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پوري غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګو کلکه لږه نښه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوېږي هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۲هـ سپوږمیزکال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابو داسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلې نومې ښځې سره په کعبه کې ناروا اړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کېښودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله د اسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې (ان الصفا والمروة من شعائرالله...) یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي) (۱) البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې لـه واجباتو څخه او دحضرت ابـراهیم او حضـرت هـاجرې سـنت دي ،رسـول الله ص هـم دا ابراهیمـي سـنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپـل زوی حضـرت اسـمعیل راوسـتل اودواړه یـې دکعبـې ترڅنـګ لـه یوکڅوړې خرمـا او یـو مشـک (زي)اوبـو سره پرېښـودل پـه دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او پـه مکـه کې نـه کـوم کلـی و اونـه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته مونږ پـه دې سوځنده ،بې اوبـو ،بې وښـو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نـو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده داځواب حضرت هاجرې ته دغره پـه څېر ډاډ و، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به مونږ وساتي .

حضرت ابراهیم لږ اخواپـه داسې ځای کې چې حضرت هـاجرې نـه لیـده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه (ربنـا انـی اسـکنت ....)یعنـې(ای زمونږ ربه ماخپل اولاد پـه بې کرونـدې دښته کې ستادعزتمن کـور تـر څنـګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستامننه وکړي) دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمايې کارولې خولې وروسته له تندې سره مخ شول، حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه ترې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو، له هغه ځایه راښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوړ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوړ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي، مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوړ کې یې منډه کوله(ددې خوړ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیايې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلي نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه مېرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راووړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوې هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووایي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خوپرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد اومېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادۍ وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ردي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال ميليونونه خلک د کعبې د زيارت په اړه د حضرت اسمعيل غږ ته لبيک وايي،او په دې وچه ،سپېره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاريخ ډېرې پېښې تړلې دي، دبېلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان وويروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه دصفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی يې را وبلل ورته يې وويل که زه تاسو ته ووايم چې ددې غونډۍ له شاه ددښمن يو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د بريد نيت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وويل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمايل نو زه موله يو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وويل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آيا د همدې لپاره دې راوبللو؟. په همدې خاطر بيا دا ايت نازل شو (تبت يدا ابي لهب ......) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمايي چې قريشو رسول الله ص ته وويل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دادصفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ايمان راوړو، خوحضرت جبرائيل ع، رسول الله ص ته د الله ج دسلام له رسولو وروسته وويل که داکار هم وشي نو دوی ايمان نه را وړي که ته غواړې زه به داکار وکړم خو که بيا هم ايمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړې همداسې يې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې د هر ژر غچ واخست.

www. 0777 400

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټېلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې وهغه له ماخخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو، دحرم شریف په حوېلۍ کې د ساعت له یوکوچني برج سره مو وعده وکړه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډېرخوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره دهغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰ دقیقې پلی مزل وو، دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته، له هغه سره مې د سحر چای وڅښه دکور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې دخپل دیارلس ورځنې ژوند په اړه هم معلومات راکړل،ویل یې چې مدینه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا، ښه فضا، پراخ سړکونه، پراخ چاپېریال نسبت مکې ته ارزاني، پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر موسره یو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور ،کټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شېرزمان او شېر زموږپه خواکې په ۱۳۲ عماره کې اوسي هلته ورغللو خو دعمارې عرب څوکیدار دننوتلو اجازه رانکړه ،ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګرهار ولایت دسره رود د ولسوالۍ دفتح اباد(فتیوات) اوسېدونکی دی ،ټېلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رابښکته شو،لومړی یې خپل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو موږ ماړه ووهسې مو يوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې يو حاجي شېرزمان و چې د سره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابي مجاهد او په وينا يې موحد سړی دی ،زموږ دوستان دې ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په يوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګير زموږ کليوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږيرې يې د شيخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زموږ قومي اوعزيز دی،زما ترور زی هم دی،ښايي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زموږ او دوی تر منځ يو خوږ دی.

له نېکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له يو شرکت سره تر دوی وروسته او تر مامخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په يوه عماره کې اوسېده.

يو ساعت بنډار مووکړ يوولس بجې شوې، ټول حرم شريف ته دماسپښين د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښين لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو يوه بجه شوه .

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زموږ په اطاق کې يو شنه غالۍ، درې تختې، پر هر تخت يو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه يوه برستن يوه روجايي ،يو ايرکنډيشن يو پکی دوه راډونه وو.
زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي دهرات په محکمه کې قاضي هم و . مورېچې په کومه عماره کې اوسېدو، داڅلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغریو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نبستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي

مورېچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایسارېږئ له یوې الوتکې به بلې ته بدلېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له مورېڅخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سرې سر دولس سوه ریاله اخستي وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړي، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستي وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې دسعودي اړوندو چاروا کیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زموږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،موږ چې څه نه وایو تاسوخويې بيخي مه وايئ او پيسې يې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دځلور تنو بېوزلو ،سپين ږيرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغيسيانو څلور زره او اته سوه ريالہ ايساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو ياپه دوی کې ده او يا دافغان حکومت په چاروا کيوکې ،سيدنصير مې بياهم پرېښود ورته مې وويل چې:داخلک مظلوم دي ځه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا يې تېر وېستم.

په کومه شپه چې نوي يوويشت تنه حاجيان راغلل نو په سبايې سيد نصير زموږ خوني ته راغی ويې ويل يې چې ستاسو خونه درې کسيزه ده نو که خوښه مو وي يو تن ښه دروند او لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،موږ هم ورسره ومنله ، يو تن پوخ سړی يې راووست ويل يې دی ډګروال عبدالسميع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمېع خپل کلی رخه وښود.

حاجيانوبه خپله ځان ته خواړه پخول ،ځينوبه دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نيمې بجې وڅښه ،بيا به يې غرمه نه ،بلکې دشپې به يې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وينځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګارېدل،او غوښتل يې چې خپل نفس هم ذليل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره دروند او نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمونږ ډوډۍ پر شرکت وه، مونږ به درې وخته اوښه ډوډۍ خوړله، ځوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې ته لانهړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوېلۍ

کله چې حضرت ابراهیم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو ځوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهیم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبیت الله د احترام له امله بیت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږدیوکې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو،هغه له خلکو وغوښتل چې دکعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قریشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قریشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسیمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه یې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوېلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تر وخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاریخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۶۴۵)کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر میم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (یوجریب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زیارت کوونکیو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو ېلۍ اومطاف دپراخولو اړتیا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه یې استملاک کړل ،خاوندانوته یې دهغوی بیه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې او مطاف څخه د ېوال هم راتاوکړ او د رڼاڼپاره يې پر ديوالونو د څراغونو لګولو حکم وکړ.

په ۲۲ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل، او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبير هم په ۲۴ هـ د کعبې حويلۍ ۳۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان د مسجدالحرام د برنډې د ېوالونه لوړ کړل د ساج د لرګيو چت يې ورکړ او د ستنو په لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيا د خپل پلار کارونه لا هم منظم او سمبال کړل، د مسجدالحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،ميناتوري يې پکې وکړه د ننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه او بالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصر او شام څخه د مرمرو ستنې راوړې ،د کعبې د دروازې ،ناوې او د ننه برخې د پسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۲۰۰ ديناره حرم ته ولېږل. د ده په وخت کې مسجد الحرم د لومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ، د هغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو، او په لومړي ځل يې د مسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۲۱ او ۱۲۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول او ښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۲۹ کې وفات شو ،د هغه پاتې کار د هغه زوی موسی الهادي بشپړ کړ، د مهدي په دواړو دورو کار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه د سېلابونو مخه هم تاوه کړه د حرم شاو خوا یې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې او کعبه یې د غولي په منځ کې راوسته ، عباسي خلیفه معتمد بالله او په ۲۸۱ هـ معتضد بالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰ متره مربع پراخ کړ.

خلیفه معتضد بالله هم د هارون الرشید د مېرمن زبیدې په واسطه د حرم لوېدیځ ته د جوړ شویو دووکورونو ترمنځ ۹۸۰ متره مربع تشه له حرم سره یوځای کړه داوخت د حرم شریف غولی (حوېلی) ۱۳۱۹۵ متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲ هـ سپوږمیز د شوال المکرم په ۲۸ مه د شنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې یې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳ هـ سپوږمیز د مصر پاچا ملک ناصر فرج بن بربوق، بیسق الظاهري د مصري حاجیانو د بعثې د رئیس په توګه حج ته ولېږه هغه د حج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترمیم کړ،خو په مکه کې د ښو لرګیو د نه موندلو له امله د حرم د چت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷ کې له روم او طائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول او پاتې کار یې بشپړ کړ.

په ترکیه کې د عثماني خلافت په پیر کې سلطان سلیمان قانوني د استانبول د جامع مسجد ډیزاینوونکی او جوړوونکی نامتو انجنیر مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې د حرم د لرګیو چت کمزوری او په ۹۷۹هـ س (۱۵۷۱م) د مسجد ختیځ دالان مطاف ته کوږ شو نو د حرم چارواکیو د عثماني ترکیې وتلی پاچا دوهم سلیم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنېرانو يو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنير محمد جاويش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پيل کړل ،ددې کار په پای کې دزېږوتيکو په ستنو داسلامي عثماني خلافت په بڼه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پيازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختيځ کې روان وو چې سليم خان وفات شو،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمدبيګ په نوم تکړه انجنير ته داکار وسپاره اوپه ۹۸۴کې بشپړشو،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۲)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپينې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،داد سعودي حکومتونو کاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمري ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې يې جدې ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت يا ترکانو حرم ته ډېر زيات خدمت کړی دی چې دحرم مينه وال به يې په زرينو کرښو وليکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمين

له شک پرته د سعود کورنۍ واکمنان ډېرې سياسي او شخصي نيمګړتياوې لري داکورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه دبيان ازادي ورکوي ،نه دنظردښکارولو، لاريونونو اونه دغږ لوړولو حق، دحکومت پر درې ګونو قواوو حاکمان دي،په ټولو لوړو څوکيو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سيمه ييزو هيوادونو... [unclear]

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نيمګړتياوو او کمزوريو سره سره يې حرمينو ته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمينو ته نه هېرېدونکې خدمتونه وکړل، ددوی خدمتونه، حاجيانو ته برابرې کړې آسانتياوې او دحرمينو ظاهري اوباطني ښکلا ماليدلې او په هره برخه کې مې يادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او په ځينو برخو کې دحرم دمتوا کانو او مستخدمينو له خولې دي چې شمېرې ،نېټې کرکټرونه او...يې ډېر دقيق بللی نشم، دحرم دمعلوماتو ځانګې ته ورغلم خو هغوی ددومره معلوماتو راکولو ته چمتو نشول، په دې اړه تکړه ليکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زموږ دقبلې تاريخ)کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځينې معلومات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقام دقيق دي،خو دده لخوا دمعلوماتو له راټولو هم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې په حرم کې ډېر بدلونونه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته به په خپل یون کې چېرې چې زه ګرځم په خپلو لیدلواواورېدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزیز په پیر کې

(کله چې ملک عبدالعزیزبن عبدالرحمن الفیصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو یو کال وروسته یې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدیر دمسجدالحرام په بیا جوړولو ،ترمیم او اصلاح یې لاس پورې کړ،چې داترمیم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بیاپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزیز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبیاودانولو امر صادر کړ او داکار یې شیخ عبدالله دهلوي ته وسپاره ،کوم چې دزبیدې دچینې په کارولو کې یې ځوکلونه زیار ایستلی وو او په دې هکله یې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبیا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او له هغو کسانو څخه یې مرسته وغوښته چې دزبیدې د چینې په آبادولوکې یې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نوموړي دهمدې کال د ددوهمې خور په میاشت کې پیل کړ او دمسجدالحرام په هره برخه کې یې ترمیم،اصلاح تزئین او نوی والی راووست.

د سعودي پراختیا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام له پراختیا څخه یو زراو اتیا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زیات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام یوه لوېشت هم پراخه نه شو،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،څو ببخي په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې وننښتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته يې دوکانونه راوو‌تل،حاجيانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګونه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجيانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج د سفر وسايل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خووروسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زيات شو ،اودحج د سفر وسيلې موټرونه ،ريل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجيانوپه شمېر کې هم زياتوالی راغی ،لکه چې دادی وينو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زياتېد و ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وايي چې دوه نيم ميليونه حاجيان مکې مکرمې ته تللي وو(ويل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمريز داشمېره دپنځو او شپږ ميليونو ترمنځه وه)،له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځايونوپراختيا او نوي رغښت ته ټينګه اړتيا احساسېدله.

خوله بده مرغه هيڅ يوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه خو چې مرحوم ملک عبدالعزيز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته يې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمينو دسترې تاريخي پراختيا او ودانۍ پلان طرح کړ.

دکار پيل

دملک عبدالعزيز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختيا اوتعمير دسروې اوډيزاين کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فيصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقیب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسین دمیاشتې پرپنځمه اعلان وشو چې د کار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوېدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختیا کار سمدستي پیل شي، بیادغه کال د صفرې پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچايي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعميراتي ګروپ

څنګه چې دحرمینو شریفینوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانیزې ډلې (تعمیراتي مجموعې یا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختیا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندیني معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو ویاړلو کارونو د تقدیرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکیو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ایښودونکی د(شهید) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً دیمن د حضرت موت وو او عربستان ته یې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاریخ القویم، دمولف په قول یې لیک لوست نه وو زده پنځه ویشت اولادونه درلودل اودملک فیصل په حکومت کې یې د وزیرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي یو ډېر شتمن پانګوال وو.وایي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به یې یومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښین لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازدیګر اوماښام لمونځونه به یې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختیااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فیصل پرې وژړل او ویې ویل چې نن مې ښي مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع) کال د بن لادن تعمیراتي کمپنۍ د ځینو سعودي او بهرنیو ټېکه دارانو سره یو ځای د مسجدالحرام د توسېع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د ۱۳۷۵ ه س کال د دوهمې خور پر څلورمه د اجیادو او مسعی په سیمه کې د برېښنا او ټېلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېرې کړی شول، بیا د دغو ځایونو کورونه او دکانونه ونړول شول بیا د مطاف ودانۍ چې په هغو کې د زمزم د اوبو دالان وو، ونړول شوې، او ورپسې د نورې ودانۍ تهدابونه وکیندل شول.

د بنسټ د ډبرې ایښودل او د کار پیل

د همدغه ۱۳۵۷ ه ش کال د برات د میاشتې پر دریشتمه د پنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز، دولتي چارواکیو، دیني مشرانو او د اسلامي هېوادونو ځینو استازیو ګډون کړی و، په دې غونډه کې د دغې سترې ودانۍ د بنسټ ډبره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه، او کار یې پیل شو چې د دې سترې پراختیایي او ودانیزې پروژې د کار په پایله کې د سیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لورې ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې، د مسعی دوه پوړیزه ودانۍ، د مسجدالحرام زېرزمیني برخه، د مسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې، د دغو برنډو څلورشپېته دروازې، د مسجدالحرام اوه مناري د مسجد د برنډو دوهم پوړ او بام ته اوه زینې جوړې شوې، د مطاف غولی پراخ او روغ شو، د زمزم اوبو د څا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول، د مسجدالحرام په بېلو بېلو برخو کې د زمزم د څښلو د اوبو سبیلونه په کار واچول شول، د مسجدالحرام شاو خوا ترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسـه تـازه کولـو اوځـان مینځلـو ،تشـنابونه او ځایونـه جـوړ شول،دمسـجدالحرام دباندې پنځـه عـام غـولي ودان شول،اودصفا اومـروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او پـه ۱۳۹۵س کـال بشـپړ شـو،چې ددې پراختیـا او ودانـۍ پـه پایلـه کې ددغـه مسـجد سـاحه لـه (۲۸۰۰۳)مربـع متروڅخـه (۱۸۰۸۵۰) متـره مربـع شـوه،اوپه یـو ه وخـت کـې د(۴۷۰۰۰)تنولمـونځ کوونکیـو پرځـای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد دده په پېر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مر مر ډبره فرش شو ددې ډبرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم وکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلور اتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو،وروسته ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپله خوځندو (خپله تلونکیو راتلونکیو اتومات)زینود جوړولو حکم وکړ له دغو زینو څخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنسټیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیو او کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو دروایتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجایش لري ،دلته باید ووایو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقیقت کې دمسجدالحرام دپراختیا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاریخي کار پای ته ورسېد. چې په پایله کې مسجدالحرام په یوه وخت کې دڅلورولکو لمونځ کوونکیو ګنجایش پیدا کړ.

د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وویل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزیاتېدو سترو ټولنیزو بدلونونو او دنویو تجارتي هوايي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتیاوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکیو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزیاتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکیو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختیا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېیله چې یو ځل بیادیوې نښې او هر اړخیزې پروسې په تطبیق سره دمسجدالحرام ګنجایش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفرې په دوهمه خادم الحرمین الشریفین ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمینې پراختیا دبنسټ ډبره د پرتمینو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختللیو عصري وسایلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له یوې خوا دمسجدالحرام په لوېدیځ لوري کې پراختیا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۷۶۰۰۰) مربع متره زیاتوي ،اوپه یوه وخت کې دیولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکيو ګنجايش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخاني او لومړۍ پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختيا کار په مسجدالحرام پورې دنښتي سوق صغير په نړولو پيل شو ،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعميراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعميراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظيم الشان اوپراخ تعميراتي کار په نتيجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډو او غولي په ګډون ټوله (۳۶۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په يوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نوروو ځانګړيو ورځوکې تر يوميليون زيات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتيجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې مانۍ جوړه شوه چې يو يې لاندينی پوړ دی ،چې جګوالی يې درې نيم متره دی او ارشو يې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې يالومړنی پوړ دی چې جګوالی يې لس نيم متره دی، اوبل يې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی يې لس متره دی.

دحرم شريف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاريخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاته شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عيب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لارې په ګرېنیټ ډبره فرش شوې دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر څونوې ودانۍ جوړې شي، زور یې را وړلای شي، او زلزله یې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنیادونو باندې یې واټر بروپ پلاستیکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعمیراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولی کوم چې کار پرې کېده د پیاده تلونکیو لپاره پرانیستی پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللوکې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعمیراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعمیراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لېرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانګرېټو د جوړولو اوګډون کوونکیو ماشینونو کې چې پر موټرو به ایښودل شوي وو ، د یوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعمیراتي کار کې د کار شویو موادو په ډله کې د اعلی معیار پنځه څلویښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سیمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شیشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتیا کې ډېر مرستندویه جوت شول او هم یې د ودانۍ ټینګښت او ښایست زیات کړ، دغه شیان د مکې مکرمې په اطرافو کې په یوه کار ځای (فېکټرۍ)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسیس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه یې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عیبه بېخي یو شان ښکاري او څوک یې توپیر نه شي کولای د مسجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډیو او ټلوېزین په ستوډیو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردی ترافیکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختللیو وسایلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې ستري ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولي اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دشا وخوا ځینوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختیا پر مهال یې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کیلو متره لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانیټ کارځی (فبکټرئ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختیځ کې په خپل نوعیت کې ترټولولویه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،څودهغو طبیعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتیازره مربع متره ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دایټالیا په یوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په یوډول کمپیوټري ماشینونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکیو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمیر یوډول شهکار ځینې جوړ شواومسجدیې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعمیراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکلیو محرابونوته یې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام د پراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان د ډېرښت د لږولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولو آمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسایي او له ترافیکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکېندله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې د پیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو ،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده بربېښنایي زینې ورښکته شوي او په عصري ډول جوړ شوی دی.

د سیلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو ،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې د سېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاريخونوکې په تفصيل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او يواځې د وروستي ډېر تاواني سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د مياني د مياشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنوري د (۲۲۹ م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نيموساعتوپورې داسې په شرپې اورښت وشو چې دمسجدالحرام غولي د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجيان يې په ځانګړيو بېړيوکې ترې راوايستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې اېښودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پاڼې د بېړيو په ذريعه ترېنه راووېستل شوې، د کعبې شريفې ديوالونه نژدې درې متره پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکېنلې او دمکې د ښار په ځينو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پوړ پورې ورسېدې.

دمياني پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پيل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر يوې مياشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجيانو د زمزم اوبه خپل وطن ته يونه وړای شوې.

خدای ته معلومه ده چې دحرم شريف په زير زمينيوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوړبيو شيانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وېجاړ شول،پرسړکونو باندې موټر،تجيران او نور سامانونه ټول ،اوبويوړل،او وران وېجاړ يې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړيو سربېره په کروړونو شته يې له منځه ولاړل، سعودي

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د سېل داوبو چارې او دهغه دضررونو دمخنیو لپاره دمسجدالحرام دسعودي پراختیا ،دکار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰کروړو ریالو په لګښت یوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونیوله ،اودسېل داوبو ددترځمکې لاندې تېرولو دنوې شبکې په جوړولو سره دسېلاب اودهغه ضرر دتېرو مهالونو کیسه جوړه شوه، دسېلابي اوبو دترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه ددرنو نورولاروچارو ،دپلي کولو په ذریعه ډېره ښه اوبنسټیزه بشپړه شوه اودسېل اوبوته یې دحرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دریو سوپوا ېستلو سره لاره ورکړل شوه.

ایرکنډېشن

دمکې مکرمې ډېرې شدیدې ګرمۍ به تل حاجیان ځورول ، له دې امله خادم الحرمین الشریفین ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجدالحرام کې د ایرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، څودهغه هوا سړه شي،داسېستم چې دنړۍ ترټولوښه هوا سړوونکی دی،درې نیم کیلومتره لېرې په یوه شپږپوړیزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه دځانګړیو پایپونو په وسیله، (۳۸۵۰۰)ټنه یخه هوا دسړوونکیو وسایلو له لارې مسجدالحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،ددغه جومات دستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،اوتوده هوا ددغو ستونونو دلاندې خواڅخه دهواکش کوونکیو وسایلو په ذریعه دمسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړني مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بیاچې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه یې پرې راوګرځـول هـم یـې دروازې نـه درلـودې ،خوکلـه چـې خلیفـه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسیع او تعمیر خدمت ترسره کړ هغه ته یې بېلې بېلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه یې پرې کېښودل،لومړی مورخ چې موږته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددربمي لېړدیزې هجري پېړۍ په لومړیوکې مسجدالحرام درویشت دروازې درلودې،بیاځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځینو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً یې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځینو نوروپه وختوکې کـوم چـې پـه خپلـو یونلیکونـو او اثـاروکې ددغـو دروازو یادونـه کړېده،شمېریې نولس وبیا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،یمن اوترکیې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغـی ، دهغه دروازو پـه شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره یې پنځه ویشـتوته ورسېده، بیا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسیع او ودانۍ پـه پایله کې ،دمســجدالحرام دلویواوکوچینــو دروازو شــمېر یــو پنځوســوته جــګ شـو ،خوکله چـې دملـک فهـد پـر مهـال دنـوې ټکنـالوجۍ پربنسـټ پـه مسجدالحرام کې نوې پراختیا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او بربېښنایي زینو سربېره یـوائې بهـر تـه دڅلوروسترو دروازو ، څلـور پنځوسـوفرعي دروازو ،او دزېرخـانو او لـومړي پـوړ تـرمنځ دشـپږو دروازو درلودونکی شو ،په دغو دروازوکې باب بني شیبه ډېره مشهوره وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وايي، دځلورومذهبو په نزد له هر لوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظیم په خاطر مخامخ ور ننوځي، پخواباب بني شیبه مقام ابراهیم ته نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،په هدایة السالک کې وايي ،چې درسول ص پرمهال دلته دروازه نه وه،خوهغه به له دغې لارې مسجدالحرام ته ننوته، په ۱۲۴ ه س کال کې خلیفه مهدي عباسي دحرم ددویمې پراختیاپه وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او یوه ستره مناره یې هم پرې ودانه کړه ،دسلطان سلیم اوسلطان مراد نوي ودانۍ کې ددغې دروازې په مقابل کې یوه ستره دروازه په دغه نامه جوړه شوه،دادروازه دومره پخه اوټینګه وه چې دپېړیو په تېرېدوسره یې هم ترمیم ته ضرورت پیدانشو ،دمخکینیو ،پراختیاوو له امله،دغه دروازه بیخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بیا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمیاشتې په ۱۱مه یوه وړه اودهغې پرځای دننبې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټۍ جوړه کړه،خوپه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبیاپراختیا پرمهال دغه پټۍ هم ایسته کړل شوه،چې داکار دځینو کسانو داعتراض وړ هم وګرځېد. علامه قاسي چې په شفاء الغرام کې دباب بني شیبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روایتونه نقل کړیدي ،دهغو په هکله وايي، چې په دغوروایتونوکې مراد له باب بني شیبه څخه ددغې دروازې لوری دی نه پخپله دغه دروازه ځکه دغه دروازه خوپخپله دمهدي په وخت کې جوړه شوه،خوبیاهم که څوک غواړي چې بیخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بیخي ددغې دروازې پر برابر ه ده که حاجیان له دغې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبيت الله پـه لـوري ورشي،دپخواني بـاب بنـي شيبه څخه به تېرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله علیه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې د دریمې لېږدیزې پېړۍ په لومړیو کې یې لیکلی دی وایي چې حرم ځلور منارې لري دعلامه قاسي(۷۷۵_۸۳۲س)په وختو کې دحرم پنځه منارې وې،خو علامه قطب الدین (په ۹۸۸ کې مړ) داوو منارو یادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خلیفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه،نورې منارې په بېلو بېلو وختونو کې دمختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځینې یې بیا نړېدلي او بیا جوړې شوې دي دغه راز دمسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختیا کې هم ددغو منارو په شمېر کې لړ والی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر ۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې دسعودي لومړنۍ پراختیا پرمهال ړنګې شوې اوپر ځای یې اوه نوې منارې ټولې په یوه بڼه جوړې شوې، بیا دسعودي ددوهمې پراختیا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه بڼه جوړې شوې چې په دې حساب دحرم داوسنیو منارو شمېر(۹)ته رسېږي چې ټولې نه اتیا متره جګوالی لري دغه منارې دوې دملک عبدالعزیز پر دروازه،دوې دعمرې پردروازه،دوې دملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او یوه دصفا پرغره جوړې شوې دي.

دتاریخ مکه مکرمه لیکوال ډاکتر محمدالیاس عبدالغني دفهد له وروستۍ پراختیا وروسته دحرم ، ځمکتلي او دلومړي او دوهم پوړ مساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حویلۍ سره دحرم ټول مساحت (۳۶۶۰۰۰) متره مربع ښیي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دبیروبار په وخت کې پکې یو میلیون تنه ځاییږي . خو دامعلومات ځکه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سږکال دځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او دځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یو میلیون تري په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځاییږي ؟

د بادغیسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ دذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سید نصیر دعمارې په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر ماپې غږ کړ، (استاد جان کجامیری)ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خوتیار روان یې دلته زموږ ځوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را وویستل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه ووتړلی تینګاریې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خوبې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوځو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري بېل نشي،پرلاره مې ځو ځو ځایه وروښودل چې نښه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او خپله لار او عماره پيدا کړي، زموږ پر لار غته نښه دا بن لادن مسجد و چې زموږ عمارې ته نږدې او ډېر مشهور و، پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسو پوره شهرت او د عمارې (استوګنځي) ادرس ليکل شوی او پر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسو د استوګنځي او اړوند ګروپ او شرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ، حرم ته چې ورسېدو نو عمارې ته تللی سړک مې ورته په نښه کړ زموږ عمارې ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه او سترې نښې وې د حرم له سالون څخه به چې سهيل ختيځ ته ووتلې نو يو سړک ترمنځه و د پول په پيل کې دا بن لادن شرکت څو لوړ پوړيزې ودانۍ پيل کړې وې ددې، ودانيو مخ ته د سړک پرسر يو ډېره لويه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری يې نه ليدل کېده، او ترپايه هماغه يو اعلان هم پرې خپرېده، دا څومتريزه لوحه شپه او ورځ روښانه وه، زموږ ډېرو حاجيانو هماغه نښه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې، د حرم لوی ساعت د ساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل، د بېلېدلو په صورت کې د بيا يوځای کېدلو ځای مې ور وښود، د طواف ضروري مسايل او دا چې پر دوی په لومړيو درې شوطو (دورو) کې سعې او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېږي ټول مې وروښودل، څه کم يوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو، ورته مې وويل چې پر يو بل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونيسي، چې له يو بل څخه بېل نه شو، په مطاف کې د بېلېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته را يوځای کېږو، طواف مو پيل کړ، بيروبار ډېر زيات وو زه مخکې او دا څلور واړه سپين ږيرې چې نورالدين، عبدالقدوس، ميراجان او عبدالله جان نومېدل راپسې وو، يوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې زماپر اوږه او نورو يې يو دبل پر اوږو لاسونه اېښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعې او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بيخي نه وو ځکه چې بيروبار ډېر وو خو ورته مې وويل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم ترې هېر شو ،دوی سپين ږيري هم وو او بيروبار هم ډېر وو نوځکه به يو شوط ډېر وخت نيوه ،اوله سرې به رمل هم هېر شو.

کله چې زموږ درې شوطه(دورې)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته يې وويل څه چې ووځو زه نور سترې شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وويل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بيت الله)تاو شو اوس خو زموږ څلور دورې پاتې دي،نوڅنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وويل چې که سترې يې څه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پيل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټينګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړي.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله يې بدن خولې خولې وي،په بيروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبيت الله غولۍ چې مقام ابراهيم او حطيم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږي پر پښوتلل دي، په يوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به يو په بل پورې داسې نښتي وي ته به وايې چې دواړه يې له يوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سيرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبياهم هرو مروبه له انجونوسره لګېږي کله خوپه ټېل کې

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو پر بل ورولو برې آن ښځې تر پښولاندې شي، له طواف وروسته چې د انسان سخته ګرمي پکې شوې وي اوښه ستړی شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خېټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خېټه مې پړې نه پړسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت راپه زړه شو:

ساقي ته وله میکده دې تـرې قربـان شـه
پښـتنه چـې لاس راتـاوکړي لــه منګــي
نـــــــــــــــــــــــــــــــــه

مابه ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خونداخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیداکړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زموږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعي وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعي نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعي وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخېژول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو،د شنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،د شنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعې وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ښخ کې په مسعی (د سعې په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعې پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل،چې سعې یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعې کوونکی زماله نظره تېرېدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه همدلته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد ، وارخطا شوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بنډار مو وکړ وروسته ددې بنډار تفصیل ته ورځو.

زه لا همدلته منتظر وم چې مازیګر شو،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعې بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد ، خو بیاهم ددوی درک نشته.له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیاموندلو لپاره ټنبه کړی وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو رانښکاره نه شول،بېرته سعې ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دماښام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل دانابلده او نالوستې سپینې زېرې به کومې خواته تللې وي،دماښام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اندېښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په بېړه لاړم هلته مې ددوی خونه وموندله ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور واړه هملته دي خوښ هم شوم او غوسه هم راغلله یوه یې لا حلق (سرخرېیل)نه وکړی او جامې یې اغوستې وې نور یې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډۍ ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښي خواته مې دپاخه عمر یوه تونسۍ ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، دانښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زموږ تر څنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې بېل نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خوږه اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واورېدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زموږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شپږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشې وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکې دوه خویندې موهم ځنګ ته ناستې وې،یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه،خبرې مو اوږدې شوې ګروپې شکل یې غوره کړ زه له المغربۍ او تونسۍ سره په عربي اوله ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم،ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي وموندله او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسۍ ښځې راته خپل جای نماز (لمونځۍ)راکړ. له ملتانۍ مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویاهلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر رانښکته کړی دی،ځکه خو ورته شمس تبریزوایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی اویاخوبه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې ځومره ښکلا په پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانۍ یې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹ هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترڅ کې د لاهورد یوه عصري هوټل(هالیډې ین) په لفټ کې له یوې پنجابۍ ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیو په بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نرۍ څریکه تېره شي.

زموږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زموږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب ړندې کړې او تور او سپین نه پېژني ، دسره انقلاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګرى شاعر ښاغلى سلېمان لايق هم په همدې رنځ اخته شوى دى هغه ته هم ټول پنجاب تور ښکاري. لايق طالبان ځکه دجومات حراميان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب يې راووست دکابل په زړه يې کېناوه.) خو چې اوس دې نورو ، دنړۍ ۵۰ کفري هيوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجايع ترسره کوي نولايق ته دهغه لياقت اجازه نه ورکوي چې ددوى دعقيدې او ايديولوژۍ (کمونيزم) دمخالفينو او امپرياليستانو پرضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شيبه

دذوالحجې په دريمه دشپې زموږ دشرکت اړوند ۲۴ تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوى ته د هرات په الوت کې ځاى نه وو پاتې شوى شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته يې ويلي چې تاسو به هلته نه ايساربږې په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوى ډېر څخه به هم بهر وتلوته اړتيا نه پيداکوئ خو هلته دوه ورځې ځنډېدلي وو دشرکت درئيس په وينا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټينګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپين ږيرو کړى و پر دوى مې هم وکړ،بلکې له هغوى مې پرې ډېر ټينګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوى سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شريف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پوليسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکليفول.باب الصفا سره موځای وموندهملته مو تهجد پيل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وويل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه موږ هغه دروازه مو مو نو وخت رابانديې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دي بيروبار ډېردی بيا اړ يو چې ياپه دوهم پوړ اويا دريم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دايره يې ډېره پراخه ده،دتخمين له مخې په دوهم او دريم پوړ کې د طواف ساحه يو کيلو متر کېږي نويو طواف داسې دی لکه اوه کيلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ويل يې چې هرو مروبه له باب السلام څخه ورځو، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره يې هم نه منله ماويل که پرېږدم يې چې هرڅه کوي نو کوي دي يې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام وموند په دوی کې يوتن ليک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو يوځل يې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله موږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شيبه ليکل شوي ماورته وويل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونيوه نږدې پوليس ته مې وروست،له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ايا همدا باب السلام ندی، هغه هم وويل هو همدادی همدې باب بنی شيبه ته يې لاس ونيوه،دوه ځله يې وويل باب السلام باب السلام، له دې وروسته يې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پيل کړ،له دومره ټېنګار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او يو يو شول ، له ډېر لټون او ستړياوروسته مې دوه تنه نارينه چې ښځې يې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفيسه

چهارشنبه يا دذوالحجې په ۴مه مې مشر شيرزمان ته ټيليفون وکړ ويې ويل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو نښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کېناستو شېرزمان ،تکړه،ويښ او د اسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفي ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفي وايي ،هغه ملايان غندي چې په ختمونو ،خيراتونو ،جنازو ،دم او تعويذ متکي وي ، او د خوړين نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پيل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې يوه پکې غنمرنګه چاغه (څوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بيري موبايل يې دبيت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کېناستلې نو زما ژورنالستيک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او سترې مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبايل راووېست اخستي عکسونه يې کتل ،اړول او را اړول، دموبايل مينوته ورغلله دومره ګړندی کار يې کاوه چې تابه ويل دامبايل همدې جوړ کړی دی همدلته يې دعکسونو په ايډيټ پيل وکړ،ماترې هيله وکړه چې زما په کيمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رڼه راولي ،دستي راپاڅېده،کيمره يې واخستله دعکس مينو ته ورغلله انځور (wev) يې ښه برابر کړ،بيايې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وويل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښيې سمدستي يې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې مې دځان راپېژندلو هیله وکړه،ویل یې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار او سېدونکې ده،یوه ملګرې یې نفیسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفیسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافیې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال یې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وویل چې راشه زما په کیمره ته او نفیسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ویې خندل ویې ویل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کیمره نه ، بلکې زما په مبایل.

نهال ډېره خوږه او صمیمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازیګره ناست وو، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له یو بل نه بېل شو.

دلته مو له یونایجریایي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګلیسي مې ورسره دنایجریا او افغانستان پر حالاتوخبرې وکړې،د تامیر په نوم یو متشرع مصری هم را سره کیناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ویل یې چې هېوادوالو یې د مصرحکومت ته له ۴۰ تر ۵۰ زره جنیه چې ۴_۵ زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپیسې ډېرې زیاتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفیر هم تامیر بیک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه یې څو تنه په مصر کې نړېوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولې په نوم دتامیر بل مصری ملګری هم زموږ سره کېناست پر ایمن الظواهري ډېر وغړېدو ماورته وویل چې زه هم د القاعده وو دهېواد یم حسنی مبارک مو ښه وټکاوه، دوی ویل چې که دامریکا وېره نه وي نو ډېر هېوادونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائید کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسپدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰ هندی کلداري کېږي ده،دوډی یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي،دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی،خودمصر یانوعماري حرم ته دومره نږدې وې چې نور ترې حرم ته نږدې بل ځوک نه وو،ځینې یې دارالتوحیدکانتېننټل سره نږدې دې په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

مونږ هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

مو‌ږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې رابانديږ دوارخطايي، پيريان كېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه دشپې درې نیمې بجې زه، ډګروال سمیع او کاکا برات چې اصلاً ترکانۍ او دکابل دمیرویس میدان اوسېدونکی وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې، په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره اوبه یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وايې چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانۍ وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپۍ؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیدا کړ،موږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کاڼه (هلته هسې هم کاڼه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیوکې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لويې او ژورې ساګانې په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترځنګ ده ،خودلته يې په اوږدو پایپونو کې را تبرې کړي او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه بېل شوي چې په اسانۍ سره ترې بوشکې ډکېږي،خو دبیروبار په وخت کې بیاهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوبش اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکي مو واخستي را روان شو د طواف وخت نه و،بوشکي مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کېناستو،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زاری وکړې ویل یې تږې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیدا کېږي ښېرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې څنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو څلور تایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې یې پرې کولی،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

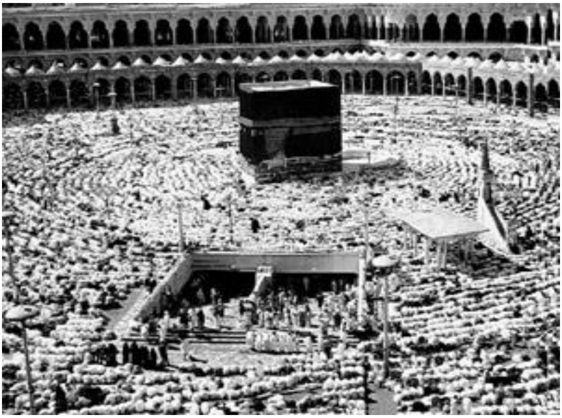

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بیروبار

داپه حرم کې زموږ دلومړۍ جمعې لمونځ دی مامامې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بیروبار څخه بنه خبر و هغه راته وویل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو باید وختـه ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقریباً ټول حاجیان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماویل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپربږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفایر ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شریف څخه یو کیلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پولیس حرم ته په ننوتونکیو ټولو لارو ولاړ وو،څوک یې نه پرېښودل، دافغانستان دپولیسوپه څېر یې خلک یوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته یې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه یوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د یوې غرفې تر څنګ سوری ولید ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بیروبارنه وو لیدلی

کېناستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پیدا کېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماویل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه یا پیپسي، پیدا اکړم ډېر وګرځېدم اخر مې یوځای کې مرنډا پیدا اکړه،هوا ډېره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبو پېسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې اوو ارخطایې ژړل ، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی،جامې یې د پښتنووې،چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کېناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل،ماله جامووپېژندلې په پښتومې ترې و پوښتل، هغوی چې له ماپښتو واورېده په تندیوکې یې خوښي وځلېده،ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوې او یوبل یې ورک کړي دي،له دوی سره ټېلیفون نه وو ،خو له یوې ښځې سره یې دخپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو ،نه یې خپل ځای پېژنده اونه ورسره د پېژندګلوۍ کومه بله نښه وه.

حیران ووچې څه وکړو،دوی ویل چې د سوات اوسېدونکې دي، داوسېدلوځای اوخپله عماره یې نه پېژندله،ماویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم اواستوګنځی به یې ورته پیدا اکړم،په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیدا اشو ،هغه هم پوره نه پېژندلې،خوویل یې چې د سواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمي شیبه په شیبه ډېرېده،خولې روانې شوې،ماته د پوهنتون ددورې یوه خاطره رایاده شوه:کله چې دکویټ اوعراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي اودهغه وراره ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زموږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت دقرغیو ولسوالۍ دچهار باغ اوسېدونکی دی ډېرظریف اولطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولي پر ځای ددېواله سیوري ته ناست وو ،ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو ،ملاچې ولیدل مقتدیانو یې دمسجد غولی پرېښی دی، اوددېوالونو سیوروته ناست دي،نوپه لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل:(ای مردم:قل نار جهنم اشدحرا است والله اګه خلاص شوي)همداخبره په غوسه کې تکراروي،(قل نار جهنم اشد حرا است،والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده.مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده(ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات تود دی.)

پرمورېهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې : نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به وریځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو ،دلمانځه بنه یې له افغاني دود څخه بېله وه ،شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه،خوافغانستان یې یادنکړ،په حرمینوکې پر سیاسي خطبو ،سیاسي موعظو ،بندیز دی،هېڅوک دلوېدیځ ښکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کېستې اخستې او اورېدلې وې،هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود ، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو ،هلته یې هم انقلابي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې د شاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی او انقلابي ویناوې او د دولت او لویدیځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ او جنازې تریوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته د انتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زما پر لاس په اندونیزیا کې جوړ یو ساعت وو میډین اندونیزیا پرې لیکل شوي هم وو. ساعت ظاهراً ډېر ښکلی وو خو دومره ګران بیه نه وو. ددې اندونیزیایي ډېر خوښ شو، د ساعت د لید لو غوښتنه یې وکړه ما هم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هو ماورته وویل خیر نو دا زما لخوا تاته ډالۍ شو په لاس یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یو سپین ږیری یې ترخنګ ناست وو تولیه په حجاب کې وه له مخ پرته تولیه پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې او په پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیوري کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دا یې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خو تر اقامته ویده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ او کړه وړه یې د پوډریانو و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږسره د پاکستان پنجابيان هم وو څوک په انګليسي څوک په اردو ،عربي فارسي او پښتو غږېدل ما د دوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زموږ خلک چې د جمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطيب منبر ته وخېژي څه کم يو ساعت وعظ کوي،اکثره يې د خبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به د معراج او په محرم کې به د اختر مسايل بيانوي ،اکثره به اسرائيليات او اساطيروايي بيابه ټول په اجتماعي ډول سنتوته ودرېږي. بيابه دوهم اذان وشي،بيا خطبې وايي بيا جماعت ،بيا دعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسايل وونه سنت ،لس پنځلس دقيقې وروسته دوهم اذان وشو،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو، د جمعې ټول لمونځ شل دقيقې وخت ونيوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بيروبار شو زموږ پر لار په پله د بيروبارله کبله اوږد ټيل شو، خلک ولوېدل ،ښځې اونر تر پښو لاندې شول،سرک جای نمازونو ونيوه ،چېرو او د ښځوټيکريو وپوښه،چيغې پورته شوی يا حاج ياحاج بالاخره،خلک ودرېدل او ټيله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچا سره تلوسه وي چې کم ترکمه يوځل خو بيت الله سره نږدې په لومړي صف کې او هغه هم ملتزم او حجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،دا کار د کعبې ګرد چاپېره سخت دی او ملتزم ته يا د حجراسود او حطيم تر منځ دې ديوال ته خوږ پرسخت دی ځکه چې د کعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواریو اوسترړیا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازیګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په یادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې یو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه تړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ،هلته صف تړل اوپه صف کې ځای نیول ډېر سخت دي،جمعې ته لا ثلو ېښت دقیقې کله کله خولا یوساعت پاتې وي چې صف تړل پیل شي،دصف تړلو لپاره خلک یوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټینګېږي متې یوله بل سره نښلوي چې دټېل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمټو تړلی انساني ځنځیر مقاومت کوي خوپه هره یوه دقیقه کې له داسې ټېل اوفشار سره مخ شي چې دځنځیر څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي،کله یې څوتنه ولوېږي ،یاحاج !یا حاج چیغې پورته شي.

سترړتیاهره دقیقه ډېرېږي،تنفس ژور شي،خولې راماتې شي،ځینې دصف تړلو ، په صف کې دځای موندلویا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځینې طواف کوي، دایواځې دلومړي صف ستونزه نه ده،بلکې په دوهم، دریم،څلورم اوپنځم صف کې هم ده،په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن دیارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي،خود لومړي ، دوهم ،دریم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دریم صف کې ځای نیول کله کله ،دځان په بیه تمامېږي،دلته یوثانیه غفلت یا سستي نه یواځې داچې په لومړیو صفونوکې له لمانځه څخه د محرومیت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي،ځکه چې یو ځل دې ځای له لاسه ووځي،اوهغه دچاخبره پښه دې وښویېږي، نو بیا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقریباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا انشي نود کعبې په لس متری او شپږ متری کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونو کې اخوا دیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن د بل چاپر شا هم سجده رواده.

ماهم په لومړي صف کې د ځای نیولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړی اوستومانه شو، شاته موهم صفونه وتړل شول، موږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت او تېل ماتېل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګوابښ نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، موږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل، امریې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاڅېږي اوشاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم د ټوپک ډزو چې پرموږ وشو لړ مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه او پورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونو کې هم ځای نه وو، باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو، ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و ، چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلو یې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وویل اوس به دې مخ ته کېنم چې جماعت ودرېږي ، په صف کې به ځای راکړې بیابه درته کیسه وکړم، همداسې یې وکړل په څو شېبو کې جماعت ودرېد ترڅنګ یې ځای راکړ ښه وو تر څنګ ولاړ کس یې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوړ

مازیګر د حج دبعثې کمېټې یوغړې راته وویل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سدیس د افغان حاجیانو له معلمینو ،دبعثې له کمېټې او ځینو افغان پوهانو سره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای یې حرم ته نږدې یاله حرم سره د نبتي المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په ټاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نیم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکیو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړیو څخه ایله شاو خوا اویا تنه راغلل،قاري سدیس هم نه و بلکې پر ځای یې د دکتور عبدالرحیم په نوم یو سعودی راغی او د حج مسائل او بېلابېلې مسئلې یې څېړلې،نیم ساعت به ورته ناست وم خوندېې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماویل دلته په حرم کې هم ملاوړ کېږي، نوم دیوه کاروي او رالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم د سپېڅلتیا لپاره ورځي د درس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوېلا فریاد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تیګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځینې زړونه بیاله تیګو هم کلک دي او یا په رښتینی معنی حرم نه پېژني ،برداشت یې سطحی دی لید یې برسېرن او د حرم د

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځيني خلک په حرم شريف کې هم غلاکوي حرم هم له کيسه برو خالي ندی،ډول ډول غلاګاني، ددولتي چارواکيو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمينو له غلا څخه نيولې تر کيسه بورۍ او جيب وهنې پورې.

د جيب وهنې څو شکايتونه او کيسې مې واورېدې، يوه ورځ مولوي محمود احمدي ژېړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ويل يې چې په حرم کې ترې چامبايل او څلور سوه رياله ويستي دي،يوبل اندرابی ويل چې چايې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر يې ترې وېستي دي،يوبل تن ويل چې چاترې يونيم زر رياله وېستي دي.

يوماسپښنين مې بيت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جيب او کمربند مې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونيوه چې ور ومې کتل ديوې ځواني ، مستې او تنه ورې هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونيوه،پرې غوسه شوم په موړ شاوخواخلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر يې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس ترې روان شوم.

دعبدالکريم په نوم يوتن ببوزله هراتي سپين ږيري چې ساده سړی وو خپلې پيسې (۳۳ زره افغانۍ) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپين ږيری وو اومېرمن يې (دعبدالکريم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکريم ترې دخرڅ لپاره له خپلو پيسو څوروپۍ غوښتې وې نو زوم يې ورته ويلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وبستې وې اوزماله پیسو سره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، بالاخره دشرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسو ته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګواښ وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړې نو دسعودي پولیسوته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زموږ یوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسوداالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قرباني کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وځنډول نو دبل چاپه واسطه مې ترې و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بر دطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډېر عذر کاوه دخلکو زړه پرې وردېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټیلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالوا ودکورنۍ مکالمې بیه في دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرڅه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي،په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یواځې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم،هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دايوائي زموږدشرکت مسؤولين نه وو چې خپله دنده او له حاجيانواو دولت سره کړې ژمنې يې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورين اود نورو شرکتونو مسؤولين هم له دوی ښه نه وو يوائيني شرکتونه چې هم يې په مکه او هم مدينه کې حاجيانوته له حرم سره نږدې ځايونه نيولي وو المهاجراوالمبارک شرکتونه ووددواړو مشران پښتانه وو،دوی د نورو په پرتله حاجيانوته ښه خدمت کاوه،په مدينه کې يې د شرکت په لګښت په تږلو هغو ځايونووګرځول چې معمولاً يې حاجيان دليدلو اوزيارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر دکلنګار اوسېدونکی دی اوخپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وويل چې موږ دشپږوشرکتونو مشرانو پرېکړه کړې وه چې دحج اواوقافو وزرات لخوادحاجيانو ،دلېږد په پروسه کې چې دهرچا په نوم قرعه(پچه)وختله نو ټول به يې شريکان يو که يو سهم موږ په برخه شو اوکه ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۶تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه،دګلاغاپه وينا داسهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې داپنځه شرکتونه يا د پنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زموږ دشرکت (سيروسفر باميان)مشران له ګلاغاپرته نور ټول شيعه ګان وو.

محمد عارف دهرات، سيد نصير دکابل د چهار دهي، شيخ معصوم علي په قوي ګومان دباميانو او عبدالله دکابل په دريمه کارته کې اوسېږي او همدلته دمعاملاتو رهنماهم لري پوه نه يم چې اصلاً به دکوم ځای وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده، خونور حاجیانو ته مخلص نه و، د حاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانو په چارو کې له ده سره بوخت وو خو تریخ ،کبرجن او بې حوصلې انسان و هر وخت به یې جنګ و.

زموږ د شرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه، د ښځو داوبو، غم ورسره نه و او د قرارداد له مخې د دې خدماتو عرضه د دوی دندې وې ځو ځو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به یې کیسه کې هم نه وو، بیا به زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینو زما احترام کاوه، ښايي لامل به يې داوو چې پوهېدل زه له چارو اکیو سره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څو څو ځله ما ناروغان د عمارو مخ ته راغونډ کړل او پر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

د شرکت مسؤولین یو بل ته هم غله وو سید نصیر ، عبدالله او ګل اغا به پر محمد عارف تو رلګاوه چې په هرات کې یې له حاجیانو له ټاکلي نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،د دوی په وینا ، د دې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس او سېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای او په هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانو ته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مو لیکم که نه په مخه مو ښه، د دوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خو په وه نه شوم چې د کوم دبآو (فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمد عارف کوښښ کاوه چې د حج په ورځو کې پخپله هم حج ته ولاړ شي، سره له دې چې مخکې یې هم حج کړی دی، سره له دې

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دټاکنې په اړه یې ورته شرایط هم ایښي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سرښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینو په انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غایبانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینو پرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورږته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو موږ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته رښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینوکې نشته اوڅوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شوپه هراتی لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پرېښبود : نه هرو مروبه یې راته وایي.

چې پوه شوه نه مې پرېږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهېده چې زه دمعلمینوپه ازموینه کې نه ناکامېږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به موږ تاهم وړیا حج ته ولېږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجوکې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس موږته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی یې اودحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانوکې راغلی هم دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلو نو یو څه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و، و یې ویل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل او ډېره ناځواني یې راسره وکړه.

ته خو خبر یې چې له حاجیانو سره مې څومره زحمت وویست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پیسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وایي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجیانو په څېر دخپلو پیسو په مقابل کې حج ته تللی یې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وویل چې عارف یو تن هغه څوک ښیي چې مایې پرځای ازموینه ورکړې وه، ده وویل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پیسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومایې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کیسې په اورېدلو ډېره خندا راغله خووروسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځوکې په ټول حرم کې سخت بیروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم اینښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې او سپین ږیري خوپرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بیروبار کې ښځې او نارینه ګډ طواف کوي ،ځینې خلکو دبیت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشایې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سینې ته یې جوختې کړې وي لاسونه یې ترې تاو وي په دې ترتیب هغوی له غورځېدو ژغوري.خو کله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردی ښځې له پردي سړي سره دومره ونښلي لکه یو بدن.

مابه په لومړیو وختونوکې خپلې پلاستیکي یوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ د پټې، اوکمربند اوبې احرامه د پرتاګه دبڼې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار یوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه یې داوه چې که له مخکې انجلۍ یاښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دوروْن اوسینې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عایق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال میلیونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکلیو سره مخ شي چې ښکلاته یې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وایې چې یاره په دنیاکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شي چې هغه لومړۍ دې له یاده ووځي.

بدرنګي هم همداسې درواخله کله کله خو دځینو بدرنګو په لیدلو انسان حیران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پیدا کړی،دځینو ښکلو او بدرنګو خلکو په لیدلو انسان ته داسوچ پیدا شي چې هغه په فولکوریکو کیسوکې چې دښاپېریو او دیوانو یادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همدا ښکلې دي اوهغه دیوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معیار ظاهري ښکلا نه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معیار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتیا ده،خو بیاهم دښکلیو پر اهمیت سترګې پټول ناشونی دي.

داهم روڼ او انکار نه منونکې حقیقت دی چې په حرم کې جنسي غریزې وېدې او په جنسي اوغریزوي مسایلوکې رښتیاهم شیطان بې واکه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترلې وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـيڅ ډول تمايـل بـه دركـې پيدانشي.

له لوسـتونكيو پـه بخښنې،ښـكلا تـه زه هـم دتېنګـې نـه يم، دښـكليو پـه ليدلو په اوبو كې هم خولـه كېـږم او دهـري ليـدلې اوناليـدلې ښـكلې، يـار اوخريدار يم خوهلته مې له الله ج څخه پـه اخلاص غوښـتي وو چې پـه دې برخه كې مې له هر ډول شيطان څخه په امن وساتي، شيطاني وسوسې مې رنډې اوكنې كړي اوكم تركمه ،دحج په موسم كې هيڅ دنارينه توب احساس ونكړم،الله ج ته ډېر شكرونه كوم چې زمادا سوال يې قبول كړ او دهغې چا ښكلا هم نه يم بې تابـه كـړى اونـه يـې رابانـدې منفـي اغېـز كـړى دى چـې پـه ليدلويې دغرونوپه څېر همتونه لړزېږي.

يوځل د كعبې بيخ ته په طواف بوخت وم كله چې له ركن يماني څخه حجر اسود ته ورنږدې شوم ګورم چې يوه ځوانه ،ښكلې او چاغـه سـپين پوسـتكې ښځه، په ياد مې نه دي چې اندونيزيايي به وه اوكه مالېزيايي له حجراسود څخه راګرځېدله په ځومره خواريوبه يې ځان حجراسودته رسولى وي خولـه هغـې خـوا ورتـه د راوتلـو لار اوچـانس نـه وه،بـالاخره مجبـوره شـوه چـې دخلكوپه سرونو لكه لامبو وهونكى ځان وروغورځوي اود يـوه لـه سـر او اوږې څخه دبل اودبل له سر او اوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو يـې چـې پر ځمكه د قدم ايښودلو ځاى وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښـو نيـولې تـر سينو پر نورو بار وو ماويل له دې ثواب څخه خو داګناه څو چنده ډېره ده. يوخوا ناپوهي ده خلك پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښكلول ښـه كـار اوسنت دى خو چې بل ته زيان نه وي اوكه بل ته زيان يا نوروته تكليف وي نو پـه لاس يې مسه كول او آن له لېرې ورته سلام كول هم كفايت كوي يا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وینا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خودبې ستری مخنیوی او نوروته زیان رسول هیڅ بدیل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتیاق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ایلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه یوځل خوحجراسود ښکل کړي د ېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبیت الله د لیوني عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په بېروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بیاهم نه صبربدم،یوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نیم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له یوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نیسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چپ (ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونیسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له موږ دواړونور خلک مخکې شول،اوموږ په ټیل کې شاته وبستل شوو ، دې ښځې راباندې ډېرې پټکې وکړې.

یوځل په ډېر زیات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې یو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقیقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو دیو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه یې زماسر ټیله کړاوخپل یې په حجر اسود کې ننویست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننویست او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود یې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله اوپوزه ایښی وو ،له بلې خوا ټېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅوبه مقابله وي کېدلی شي چې دټېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه،هغه هم سر اخواکړ خو دایواځې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروتېله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوېستی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یواځې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یواځې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټي ماهم څو څو ځله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سړیتې او سورۍ تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وڅټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولو چې فارغ شوم نود ستړتیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه ووپاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښنو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښنه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان وروا چوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښي لاس مې پورته کړ،هلته ښي لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد څملاستم، دې ستړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځينه جامو کې يوتن سرلوڅی روان دی او څادر يې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماويل راځه ټيکری يې پر سر ورته واچوه اونصيحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دانښځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې ورواړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږيرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبيب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړی نه کړو چې بيابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي يو، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتيا هم ډېر سخت اوله ستړتيا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنيت يا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اريدالحج والعمره فتقبله منی ويسره لي:يعني خدايه زه دحج او عمرې نيت لرم له ماڅخه يې قبول کړه اوماته يې اسانه کړه.له حج پرته په نورو عباداتوکې د (ماته يې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونوکې پرېښودل او يوکوچنی لاسي بيک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم يوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبيروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی او موټر هم ورو ځي، يو ساعت وروسته په منی کې د خپلو خېمو مخ ته ښکته شو مور ته لا دمخه د خپل اړوند مکتب (۷۸) لخوا له نقشې سره په منی کې د خېمې شمېره ،موقعيت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷ وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځايېدل ،موږ په خيمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابيان هم زموږ ۵۷ نمبر خيمې ته راننوتل او ويل يې چې دجنوبي اسيا مطوف يامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولين ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نيمه برخه مو هغوی ته ورکړه بياويده شو ،سترګې مو سره ورغلې وې چې بيايې را ويښ کړو ويل يې دا خېمه ټوله زموږ ده اومږ ته يې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه مورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپينو اور اواوبو ضد خېمو پوښلې ده، په هره خېمه کې ايرکنډيشن ،فرش، هرتن ته نوې بړستن چې د توشک کار ترې اخستل کېده يوه کمپل او يوه روجايي پراته وو، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ايښی وو، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنايي سستم هم فعال وو خوترموزونه يوځل له اوبو اويخ څخه ډک شول بيا چا ډک ونه ليدل بيروبار ډېر وو چا ته نه يخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو، ځوانان خوبيا هم ګوزاره کوي خوسپين ږيري اوښځينه ډېر په تکليف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والايې بې ستره کړي وو.

په سبايې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم،ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبيروبارله کبله ترې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته يو ځل سحر اويوځل مازيګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپیني خېمې وې،له دې غونډۍ څخه مسجد خیف او جمرې ښکارېدلې دبیت الله د ساعت یا زمزم برج هم ښکارېده ،دلته ټول سړکونه او د خېمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی او ښکلي هوایي پلونه تېر شوي او ټول سړکونه د عامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،او به خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، او مکتب هم همدوی استخدام کړیدي.

له ماښامه مې په ټېلیفون دهغه ځای وپوښت ویې ویل چې په ۸۰ مکتب کې دی ماویل څه نږدې به وي یو مکتب ،ترمنځ دی د ټېلیفون دشبکې انتن او ستن لاندې مې راوغوښت. زموږ سره نږدې لوړې لوړې پایې او ټیلیفوني، لوړ لوړ انتنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دانښې له سره نه ښکاري، بالاخره جوته شوه چې زموږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعني موږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قیمتي ډېره زیاته وه،داوبو یوریالي بوتل په دوه ریاله ،یوکیلو بېخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه داني کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینایي وې ، یوکیلو انګورپه ۱۲ ریاله پلورل کېدل ، خواوبو مصرف ځکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډۍ ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شېږ تنو اوسېدونکیوسره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په يو هوټل کې کار کوي او هر يو ته د مياشتې دوه زره رياله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منى حکم او وخت

منى دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه يواځې پنځه کيلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېه رڼا شوه نو بيا حاجيان له دې ځايه عرفات ته روانېږي، منى ته دتللو رسمي وخت، يوم الترويه (دترو يې ورځ يا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زموږ دشرکت مسؤلينو بيروبار او سبا يا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلو ته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منى کې، دذوالحجې داتمې ماسپښين، مازيګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روايت کوي چې رسول الله ص فرمايي:حضرت جبرايل رض دترويې په ورځ حضرت ابراهيم ع منى ته بوته اوهمدا پنځه لمونځونه يې هلته پرې وکړل له هغه ځايه يې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روايت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منى ته روان شو همدا پنځه لمونځونه يې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترويې يافکر کولو ورځ له دې امله وايي چې حضرت ابراهيم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ويل شوي و چې خپل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي اوکه رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته را لنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ورواچوي نوهغه ع همدلته په تیګوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهی ازموینه کې بریالی شو ،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یواځې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې سترې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو ،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطانی وسوسې او غرایز هلته پر کاڼوولي اوهملته قرباني وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) اوګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو اودحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدابیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګودخپرېدولامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې، نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی، اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی) (۴) (۴)البقر ۲۰۳:

یعني: (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوڅوک چې بېړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوڅوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډېد نوپرده هم کومه ګناه نشته ده، داټولې لارښوونې دهغه چالپاره چې له الله ج وېرېږي). سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې، لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړې، ګڼ تشنابونه، حمامونه، دڅښلو اوبو ځایونه، فریزرونه، داوداسه ځایونه یې پکې لګولي، خېمې یې ډېرې منظمې درولې، دترافیکي اووګړنیز بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دڅښلواوبه ټولې فلتر شوې دي، ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي، دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټڼ دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کيلو متره لار ځلورپنځو ته راکمه شوې او پر لار دڅښلو لپاره ديخواوبو، اوداسه او نورو اړتياوو انتظام شوی دی.

حضرت يزيد بن اسود ،فرمايي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او د سحر لمونځ مو له هغه سره دخيف په مسجد کې اداکړ، خيف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاريخ په ټولو پړاوونو کې مسلمانو چارواکيو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاريخ مکه په حواله ۳۱۰۵ميليونه رياله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور منارې هم دي، دمسجد دسرولولپاره په کې څلورسوه لس ايرکنډيشنونه ،اوله يوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجدسره جوخت له زرو ډېرې بيت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځايونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شايمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روايت کړی چې موږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

دذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولينو وويل چې ښايي سبا ډېر زيات بيروبار وي نوله همدې امله همدا اوس عرفان ته روانېږو موږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکليف وي ځوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل چې په احرام کې یې خپل ځان ته پام نه وو او د عورت ډېرې برخې یې ښکارېدې، نو موږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ویښ وو خو موټر رانغی بالاخره ویده شو سبا د عرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خو پاکستانیان له موږ وړاندې شول .زموږ څه باندې د پېرش تنه ملګري بې صبره شول ویل یې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې راباندې ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وویل چې موټر ته صبر وکړئ خو ویې نه منله لږ وروسته موږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو، پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپینو احرامونو کې حاجیان ښکارېدل، تابه ویل چې د سپینو پرښتو باران شوی دی .د بیروبار له کبله خپل ځای ته لس نیمې بجې ورسېدو.

زموږ خیمې د عرفات په پای جنوب ختیځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشګو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعا او تلاوت مو پیل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زموږ پلي را روان شوي څه باندې د پېرش تنه ملګري ستړي ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وریجې،چرګ،جوس،یو بوتل اوبه،کېک،کلچې،مربا موجود وو ډېرو د ماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ،د شرکت مسؤولینو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه یې داوه چې بیروبار ډېر دی بیا خپل ځای نشي پیدا کولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل او راسره روان شول،مسجد نمره زموږ نه ډېره لرې و ،په یوښتنه مو پیدا کړ،خو په مسجد کې دومره بیروبار وو چې یو کیلومترۍ کې یې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجدته نږدې کړو په ټېل ماټېل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو ، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واورېده اونه دعا.

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي دډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترڅنګ روغتون ته ورسېدونو درې تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپینږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او وررووان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټېل زیاتېده اخر دومره اوږد ډېل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دبیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اوډېرو هڅواو سترتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، د بیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګری مې هم راسره نه و، نیم ساعت ،څلوېښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او د غونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې دراښکته کېدلو لپاره ځانګړې شوې و ورو ،ورو راښکته شوم.

دا ښه وو چې د پورته کېدلو او ښکته کېدلو لارې بېلې وې او پولیس هم فعال وو، وروسته چا راته وویل چې د جبل الرحمة په ټېل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه د پېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. د ماسپښین په لمانځه کې د عرفات په لوی مسجد یامسجد نمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېیله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همداسې مې وکړل، مسجد مې پیدا کړ،د مسجد نمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم څلوېښت دقیقې لاره ده،مسجد نمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه ورد ننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماویل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې تړل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پیپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو، په ډبیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو ،په ځینو ځایونوکې به دموټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبیل به یې غوښت،زه چې له مسجد نمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماښام نږدې وو، پرلاره څو ځایه سبیل وېشل کېده ،ماخوخپل ځان له سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي، یوځای کې یوموټر ولاړ و څو لوی لوی دیګې یې ترې راښکته کړې وو، څوځایه یې پرلاره ایښي وو، هرڅوک به یې چې ولیدل نوپه اصرار به یې ترې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرما ناوخته وه ،ېېره مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي، چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیوم په ځانګړې تشویقوونکې لهجه یې راته وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې یې نښودم.

په یوه،یوځل مصرفه پلاستیکي کاسه کې یې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له تهوتې سره واچوله په بله کاسه کې یې راته وریژې ،واچولې غاړې ته کېناستم موړ هم وم او ېېره مې هم وه له دواړومې څلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه، خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې څو دیګې غوښه او وریژې راوړې وې ورځ ختمه وه خولاهم دیګې له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شویدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په یو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي، داسلامي امت لپاره یوکلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه اواجتماعي اوښکې تویې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو له وېرې یا دځای دلرې والي له کبله یا دناراستۍ له کبله دماسپښین لمونځ په خپلو خېمو کې کوي، بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبیاهم ټول حاجیان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نيم يې هم په کې نه ځايېږي موږ له امام څخه دومره لېرې وو چې ددومره لوړ سپيکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتياوو سره سره مو هم دامام تکبيرات وانه ورېدل، اونه يې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجديد ، اومنی الوادی په نوم دڅلوروروغتونو اوپنځلسو عامو روغتيايي مراکزونومونه حاجيانو ته ورپېژندلي و اودمرستولپاره يې د۹۹۷ اودامنيتي پېښو لپاره يې د۹۹۸ ټېليفون شمېرې حاجيانوته ورکړې وې.

مابنام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه يوډول جوړ شوي ،يوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پوليس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکليف مې ځای پيداکړهلته هم دلارښوونې لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ ميليونو کسانوچې جامه يوه وي، موټر يوډول ،خېمې يوډول ،دکمپونونقشه يوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له څانګې وپوښتل هغه راته وويل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل يو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وويل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بيروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وويل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښايي دپينو پنځه شپږ دقيقې لار وي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعيت اوشمال او جنوب يې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب يوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وويل چې لېږد دې پرموړ دی خو صبر وکړه چې يو مناسب موټر پيدا شي يوتن تور، نوی ځوان ته يې وويل چې ما يو موټر ته وخېژوي، ما فکر وکړ چې دا به تور پوستی افريقايي وي خو هغه ځان د پاکستان د سند ايالت د لاړکانې اوسېدونکی راوښود ما په دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړې وي په لاړکانه کې او په ټوله کې په ټول سند کې د خپلو ګرځېدلو ورته وويل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به يې ځان دحج د پروسې مسؤول او کله د حکومت جاسوس معرفي کاوه، کله چې پوه شو چې زه افغان يم نو قسم يې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن وليد نو دده لخوا پرې سل ځله سلام ووايم او لاسونه يې ښکل کړم، ډېر کېکونه، کلچې او جوسونه يې راته راوړل، همدلته د مدينې منورې يوه اوسېدونکي سره چې يو مهذب او باخبره شخص وو په بنداړ ور برابر شوم د اسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمين په نړيوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مينه والو او پلويانو و خو ويل يې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بنديزدی او مينه وال يې ځان ښودلی نشي.

هر موټر به چې راغی نو ديوې سيمې حاجيانو به لا د مخه نيولی وو د ځينو مخ ته به لسګونو حاجيانو ورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو، څو ځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي او ټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به يې پيل کړ، تک سره اوښتي وو، د هغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم، هغه د چاخبره هوسۍ مې په منډه نيولی شوه، اوله پاړه چناره په اسمانڅکو غرونو اوډکې وړې په کوتل به چې له بېخ څخه يې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلي چانتې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیااووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر ښنو تېرکړ اوپه کړېږ وړېږ، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار ،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.

خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي مووړکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمبړې په ښوروان دي،داساني او پرانیستې لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وټاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم ترې بېل یم، خفه شوې دي،په کابل کې دپنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټیلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره بېل بېل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړي زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډېشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرڅخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پيدا کړم خو ديوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان يم، شپه پخه تپه تياره ،خودلته سپين پرق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل يو ملګرى وليد ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زموږ د شرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام او سترې مشي وروسته يې وويل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له موږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخوا تيا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوى مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جاى نماز هوار کړ، يوڅوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوى هم همدلته واړول، پوليس څو ځله راغلل ويل يې په دې لار موټر تېرېږي پاڅېږئ خوموږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نيت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ويده شوى وم چې يو چامې پښه وخوځوله راويښ شوم ،دسترګو له غړېدلو سره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم يوې ښځې راته په اردو وويل چې وروړ جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه يې په تکليف کړې يم ،زه چې ويده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځاى نه شتون دوى هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځاى پيدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ويده شې بيابه دې له پښوسره دا ښځې په تکليف شي،ډېر وخت ويښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځاى کې يواځې دڅهار اندام لپاره نوبت ونيوه ،بيت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو، اودس مې وکړ په تهجدو ودرېدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپين ږيري نارينه لاهم زما دجاى نماز خواته دي څوک ويده ،څوک ويښ جاى نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځاى پيدا کړم ،ځکه چې دلته دا ښځې ويدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینښ یاویده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیدا کړ راغلم جای نمازمې وېووړ اودمیده تیګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنوم ولود لامل په اړه،بېلا بېل روايات او دريځونه دي ځينې وايي کله چې حضرت ادمؑ اوحضرت حوا رض له جنت څخه رالښکته کړل شول نو ډېره موده له يوبل بېل وو بالاخره همدلته يې سره وموندل،اوو پېژندل ځينې وايي چې حضرت جبرائيلؑ، حضرت ابراهيمؑ ته دحج مناسک وروښودل، اوبيا يې په همدې ځای کې ترې وپوښتل (هل عرفت)يعنې: (ايا ياد دې کړل) هغه ورته وويل هو!

حضرت ابن عباسؓ فرمايي دې ځای ته ځکه عرفات وايي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضرت ام سلمهؓ فرمايي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنيا اسمان ته رالښکته کېږي او پرښتوته وايي چې داخلک پريشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شويو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بيخي عرفات ته لاړنه شو حج يې نه صحيح کېږي رسول الله ص فرمايي (الحج عرفه)يعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددين دبشپړتيا دزيري ايت (اليوم اکملت لکم دينکم) يعنې:نن مې تاسوته ستاسو دين بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، (فاذا افضتم من عرفات)(۵) یعني: (کله چې له عرفات څخه رابنکته شوئ ..)

---

(۵)البقره ۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۱۲او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولووروسته دې غونډۍ ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴ هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فوارې لګولي چې اوبه دډېروکوچنیوذرو په بڼه شیندي دافوارې ډېرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوخوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلا په موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خویوه برخه یې ترې بهر ده، دامسجدد عرفات لوېدیځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلویدیځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم یادېږي.

رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته یې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم یو خوړ کې دماسپښین لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم یادېږي، دا دعرفات له ساحې لرې وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوخو وروسته دامسجد ختیځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختیځ څخه لویدیځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)یې ۲۴۰ متره دی، ټول دننني مساحت یې یولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸,۸۰۰۰ مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی یې ۱۲۰ متره دی لومړۍ او دوهمه برخه یې د لوحو او نورو نښو په واسطه نښه شوې لامل یې دادی چې بهرنیان، یوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج یې نه کېږي.

دمسجد په وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې یوسایه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر یوه لوړوالی یې ۶۰ متره دی درې لویې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۶۴لویې اوکوچنۍ دروازې لري په یو وخت کې درې نیم لکه لمونځ کوونکي پکې ځایېږي، ۱۷۰۰ایرکنډیشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډیو او ټلوېزیون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځایونه پکې جوړ شوي دي.
دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة یاد رحمت غونډۍ دعرفات ختیځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرین په نومونو هم یادیږي ، داغونډۍ له نمره مسجدڅخه یونیم کیلو متر واټن لري،خودبیروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې څخه ۶۵مترہ او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی یې ۲۰۰متره ،دلویدیځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا یې۱۷۰متره او ټول مساحت یې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر یې چوتره هم جوړه شوې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپایپ دی،چې اوبه او هوا یخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښې خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچنې څلور دیوالي ده، حضرت جابر رض وايي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) تړلې اوهمدلته یې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ایت (الیوم اکملت لکم دینکم....)یعنې نن مې تاسوته ستاسو دین بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته د نمره مسجد مخکینۍ برخه ده ،داساحه نه دحرم په حدودوکې ده او نه د عرفات. دلته يو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واوروله، چې د رحيم المختوم دليکوال په وينا يولک اوشل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړې حيثيت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنی اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنومونې د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر راښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، يادا چې حاجيان دلته په تياره کې يوځای کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترمأزمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی يې څلورکيلومتره اوټول مساحت يې ۲۵، ۱۲کيلو متره مربع دی دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروالله عندالمشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دماښام او ماسخوتن لمونځ يوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولي وو،خوويل يې چې ماخودلته اړولي دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اوماښام لمونځ يو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

---

(۲)البقره۱۹۸

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ د شرکت مسؤولینو ویل چې وروسته بیروبار ډېر ېږي او د شپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل او دس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو د بیروبار له کبله مو نور ملګري ډېر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه، په کتار کې غلام دستګیر ودرېد او چې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت او هغه یې وړاندې کړ، هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو، د ننه تشناب کې بېهوښ او ځان او احرام یې ناولي شوي وو، کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې ډېر وځنډېد، نو ورغی لومړی یې پرې ور غږ کړ خو چې ځواب یې وانه ورېد دروازه یې وروټکوله، چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته بېهوښه په بد حال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره د شیطانانو دویشتلو لپاره له اویاوو ډېرې تیګې واخستې، د شرکت مسؤولینو د جمرو خواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې د مزدلفې له ساحې ووتو نو بیا راباندې دم اوړي او د مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې د سپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي، خو هغوی راته وویل چې موږ له مزدلفې څخه نه وځو، بلکې د مزدلفې او منی سرحد ته ځان رسوو، ځکه چې وروسته ډېر بیروبار وي.

خیر راروان شو، په دې خاطر چې ملګري موورک نشي، نوورو ـ ورو په درې کتاروکې روان وو، د افغانستان بیرغ مو د کتار سرته روان وو، ښځې او نارینه کله ورک او کله پیدا، نه مو وادې محسر ولید، نه چا منډه وکړه او نه د بیروبار له کبله منډه یا تېز تګ کېده، او نه پرې خبر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ مو په تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده،پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودڅښلو اوبه پرېمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوړې اویخې اوبه پکې پریمانه وې،موږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږو چې لمر راختلی وي،خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،ځوځایه کېناستو ،خوپولیسانو ناستې ته نه پرېښودلو ،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ،بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ،پرلاره به یویو کمېدلو ،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته ځوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ،دپولیسانوله وېرې یو ځای کېناستلی نه شو ،همداسې مو وکړل ځونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو ،ماځودقیقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ ،که څه هم زموږ په مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی،خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه،پولیس پر ټوله لار ولاړ وو ،دبې نظمۍ مخه یې نیوله،له هیچا سره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرۍ پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفي ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشې دپاچايمني عيسايي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږديزچې عام الفيل هم ورته وايي او درسول الله ص دمبارک ميلاد کال هم دی ترسره شو، په دې اړه ،تاريخ ليکونکيو،په لږ تفاوت داکيسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلی مودودي په تفهيم القران شپږم ټوک دسورة الفيل په تفسير کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډيز يې دادی چې ،ابرهه داقتصادي ،سياسي اوديني مو خولپاره په يمن کې کليسا جوړه کړه او غوښتل يې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کليسا زيارت وکړي ،خودکنانه قبيلې يوعرب ځوان په دې کليسا کې دکليسا دتوهين لپاره انساني حاجت پوره اوکليسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخريب لپاره يې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځينو عرب قومونه په ځانګړې توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سيمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چاليدلي هم نه وو،دوی دکروت کاڼو په ښېر کوچنۍ کوچنۍ تيګې په مښوکوکې نيولې وې او پردوی يې ورول چې په پايله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفيل په شمول ۱۳فيلان هم وو.

مفسرين وايي چې دې کاڼو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به يې ويلې شوه ،پمن،به شو،پوستکی به يې تور اوغوښه به يې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوايونيم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبيولوژيکي وسله کارولې ده،ځکه دې کاڼو هماغه خواص درلودل چې نن يې اتومي اوبيولوژيکي وسله لري مفسرين وايي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کې پټ شو نو کاڼی به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوريوته هم ننوځي.

حافظ ابن قيم جوزي وايي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تيز روان شو اونورو حاجيانوته هم سنت دی چې له دې شېلې ياکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځايه اغزن تار تاوکړی او پوليس، حاجيان نه ورپرېږدي.

ځيني تاريخ پوهان وايي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وايي چې ابرهه دلته ذليل اوله حسرت سره مخ شو.

ځينې بيا وايي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرۍ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

مشعرالحرام مسجد

دامسجد مزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم يادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرپنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپيدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعايې وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاريخ ليکونکي ليکي چې دقريشو مشر قصی چې دحضور ع په نيکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجيان دمزدلفې لار ومومي،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خلیفه سلیمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشید داور پرځای ستړي ستړي شمعي بلولې ،وروسته ،په دریمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو برېښنا هرڅه سپین پړق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه میلیونه ریاله یې پرې لګولي دي له ختیځ څخه یې لوېدیځ ته اوږدوالی ۹۰متره ،عرض یې ۵۲متره او ټول مساحت یې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په یو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هریو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې له پلو پرته درې خواووته دنارینه او ښځینه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خیف مسجد پورې پنځه کیلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجیان یواځې لویه جمره په تیګو ولي ،جمره اصلاً میده کروت کاڼوته وایي ددې لپاره چې په دې تیګو شیطاني سمبولونه یاشیطاني ځلي ویشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې ځلوته جمرې ویل کېږي.

دخیف دمسجد له لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بیادوهمه جمره بیا لویه جمره راځي،بیروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړیزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بیخ ته ورساوه،اوه تیګې مې ورواری کړې، ټول خلک جمرې ته ځان نه شي ور رسولی،داکثروتیګې د شیطان پرځای پر حاجیانو لګېږي .تیګې کوچنۍ وي خو داچې ډېرې وي او په مخامخ شیطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شیطانانو ته دتللو لار بېله د وتلو بېله ده یاپه بله وینا حاجیان دمسجد خیف له لارې ورځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او شمال خواته ښکته کېږي حکومت شيطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ، دوهم پوړ، دريم او آن څلورم پوړ کې هم ويشتل کېږي.

لوړو پوړيو ته بريښنايي پوړۍ (زينې) پورته شوي په يوه خوا دورختلولار په بله خوا يې د ښکته کېدلو لار ده، پوليس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، او نه د تللو پرلار بېرته راتللو او نه د بېرته راتللو پر لار تللو ته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ويشتلو اوزګار شوم اخوا ديخوا مې وکتل چې که کوم ملګرى ومومم، خوڅوک مې ونه ليدل، سترى هم وم، کرارکرار د خپلې خېمې خواته روان شوم، د جمرې او زموږ د خېمو ترمنځ ډېر لار وه، موږ د مزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زموږ کمپ وونو له دې ځايه کوم سل متره مخ په منى د مزدلفې لوحه وه، لارموندل هم اسانه نه وي په هر حال ، خېمې ته روان شوم، بېروبار ډېر زيات وو، خو ماد خپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګانې نښه کړې وې، زموږ کمپ ته نږدې د موبايل انټنونه هم وو، خو بيا هم کمپونه سره ورته وي، د خپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم، سره ثنا وه، په دې کمپ کې د جنوب اسيا د مطوف اړوند د ۷۸ مکتب ۵۰۰۰ حاجيان وو خواوس ډېر کم خلک د لته ښکارېدل زموږ کمپ ته لا هېڅوک هم نه وو راغلي ، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه، چې بايد ويې کړم، سر وخريم او احرام وباسم، ملګري مې لانه وو رارسېدلي زموږ د شرکت ډېرو خلکو د صحايفې په نوم يو شرکت کې د قربانۍ لپاره نومونه ليکلي او پيسې تحويل کړې وې.

جمرات

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ویشتل دحج له واجباتو څخه اوابراهیمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وویشتلې او امر یې وکړ چې (خذوا منی منا سککم)یعني له ما څخه مو دحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ویشتلو فلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شیطان زموږ ازلي دښمن دی اوله هر ډول شیطان اوشیطاني وسوسو سره بایدتل په جنګ واوسو.

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمایي: کله چې حضرت جبریل ع ،حضرت ابراهیم د حج دمناسکو ښودلو ته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شیطان ښکاره شو ، نوهغه همدلته اوه تیګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه یا لویه جمره همدلته وویشتله اوپه ۱۱_۱۲_۱۳ یې له زوال وروسته درې واړه جمرې وویشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانۍ جوړې کړیدي ،له لومړي څخه تر څلورم پوړ پورې دګردو دایرو په منځ همداپایې د شیطانانویا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپایې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شیطان لیدل شوی اودحضرت ابراهیم ع لخوا پر کاڼو ویشتل شوی دی. سعودي د بیروبار دمخنیوي لپاره حاجیانو ته ډېرې اسانتیاوې رامنځته کړې دي، دا دایرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲ هـ ق کې جوړې شوې موخه یې اسانتیا اوپه یو ځای کې دتیګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دایره جوړېده نو دلویې جمرې ترڅنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داخلي یاپایه نیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده.دلومړي يا لويې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ دشيطانانو له ويشتلواوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زمالګري هلته لا راغلي نه وو ،ستړی هم وم او په احرام کې هم خو لا مو دحج ځينې مراسم لکه قرباني، حلق اوطواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

موږ د مولنا یار محمد په هڅونه د قربانۍ لپاره د صحایفي په نوم یو شرکت کې داخله کړې وه، زموږ د شرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو ،هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، د هر نفر لپاره مو د یوه پسه ۴۲۰ ریاله تحویل کړل او د پیسو رسیدیې راکړې، د شرکت مسؤولینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالیږئ اوکه مو په ټیلیفون خبروئ موږ ستاسو پسونه حلالوو ، ماډګروال سمیع ته ټیلیفون وکړ هغه او څه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، او په ټیلیفون خبر ورکړئ نو تاسو ته ښه وکړي خو بیا حلاله درته نه کوي.

موږ ته څو تنو خپل وکالت او د شرکت رسیدونه راکړل چې د هغوی په استازیتوب هم د هغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت د حج په ورځو کې د ازدحام په ځای کې ټکسي او عام موټر نه پرېږدي،موږ له ۵۰ دقیقو څخه پر پښو ډېر مزل وکړ،او د شیش ابو داؤد پرلاربازارته راووتو ،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحایفي شرکت ته روان شو ،په رسید کې د شرکت ادرس وو ،سره، له دې چې زموږ د ټکسي چلوونکی د مکې معظمې اوسېدونکی وو ،بیا هم په موندلو کې یې له ستونزو سره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څو شرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب مو ترلاسه کاوه،مولنا یار محمد ته مو ټیلیفون کاوه، د هغه ټیلیفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او د مولنا د ټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زموږ خفګان او ستړتیا یې لا زیاتوله،نور د شرکت له موندلو مایوسه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، موږ يې په موټر کې پرېښودلو رسید یې واخست، څودقیقې وروسته راغی ویل یې ځای مې وموند، خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې یوه بجه مو شرکت وموندہ، پرشرکت ډېر بیروبار وو هرچاغوښتل پسونه یې ژرحلال شي، ځکه چې تر څوحلاله ونه کړي نو نه وېښته کمولی شي، نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچا پرشرکت نیوکه کوله چې پیسې یې له ډېرو خلکو اخستي دي اودحلالې ځایونه (قصابخانې) اوقصابان یې کم دي، سلګونه خلک منتظر ولاړ و، د ځینو په پرچویا رسیدکې سل پسونه وو آن یوافغان خو ددوه سوو تنونماینده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده، او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکیل وو، موږ چې حالاتوته کتل نو نن خوپرېږده آن سباهم وختي نوبت نه راته. مکي چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولو هڅه وکړه، په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې، له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجیانو له وېرې ځان پټ کړی او ټیلیفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ دداخلې لپاره وروستي دي.

ځینو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخیستی اوځینې حلال شوي پسونه یې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجیانو دبیروبار له کبله یواځې حاجیان هم همدلته نه ځایېږي قرباني خو لاپرېږده، دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستیال محترم منیب صاحب راته وویل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېرش زره حاجیانوله ډلې څخه یواځې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول دمزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحیح ده.

زموږ نه پسه په کار و اونه یې غوښه ،موږ غوښتل چې زموږ ذبحه زموږ بروړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دېخوا ټېلیفونونه وکړل،خپله ننووت چې ببرته راغی ویل یې لږصبر وکړئ کار کېږي، موږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترخنګ دڅارویو ګڼ منډویان شته دي. زموږ دشرکت یوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجې ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سمیع ته پیسې ورکړې وې چې دوه څاروي ورته واخلي، اودهغه لخوایې ذبح کړي، خو پرمایې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و،موږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ،نبه وګرځېدو څاروي مو بیه کړل دامهال بیې را پرېوتې وې، په هغو پیسو چې موږ شرکت ته ورکړې وې ښه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو،یوبل یې راته په درې زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زموږ یوبل ملګری هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ ریاله ورکړه، دحاجې ګلاغاپیسې کمې شوې، ماته یې وویل چې ته یې له خپل جیب څخه ورکړه ،چې راغلې دربه یې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سمیع څوځله ورپه یاد هم کړې خو تر اوسه یې هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونو کې موږ یو د ټکسي ډریور ته ورکړ ،یویې یوبل تن چې زموږسره یې د پسونو په پیرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر یوبل یې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

موږ سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله تړلې دي. ببرته صحایفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښین لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نیمې بجې نوبت راغی، یوتن منشي به راغی د ځلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به یې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنیز جال اوبل خواته دمذبح دیوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځاییږي بیا یوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوېستل شي،هلته یې قصابان په چړوحلالوي، کله چې دحاجي په نوم پسه مذبح ته ننوېستل شو نوبیاحاجي نه خبرېږي چې رښتیاهم ذبح شو اوکه نه،اوآیا دا پسونه ټول ذبح شول؟ یعني که شرکت ټګي وکړي حاجیان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زموږ څوارلس پسونه وو،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بیایې په چتونو پورې اوسپنیزو میلوپورې نښتو چنګونوکې راځوړندوي،په پایپونو یې وینځي اوله دې ځایه داچنګونه کشوي اوځای دنویو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتېروېستل یاځان غول ډېر دي ګویا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوې ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته موږته وویل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره او خپلې عمارې ته روان شولو، ماښام ورسېدو ګوروچې دمولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې دمعاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی ووځانته یې ډېر خوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو، سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه، دچرګ ټوټې په ترخو او ترشو مسالو کې له یوډول خوندورې چکنې او داوګې (هوګه) له مربع سره هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندوروخوړو دنوم او ادرس پوښتنه وکړه، هغه وویل چې دېته البیک وایي او په همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري، په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ ریاله وښوده ماته په ۱۲ ریاله هم ارزانه ښکاره شو، خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو، ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت دمرچ، تروشو موادو او سرکې چکني دچرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ بېل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکارۍ کې چې ور ننوېستل شوي وي.

البیک تریخ هم وي او بې مرچو هم چې عربان یې تریخ ته حار (ګرم) او بې مرچو ته بارد (یخ) وايي البیک مو چې وخوړ بیا به مو په شرکت هر وخت راغوښت، له یوتن څخه به په ډبي کې بند یو خوراک اضافه کېده، په مدینه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زموږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زموږ د استوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون د شرعیاتو د پوهنځۍ استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان دماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده، مایې ورته ډېر توصیف وکړ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب د پیسو رسید راکړ،او په بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وبوړل اوزه همل‌ته پر میز کېناستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنۍ مې کېکاږله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو، له سلام وروسته یې په ګیله من او ماهیجن انداز راته وویل چې تاخوڅلوېښت شپې له موږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام اوسرخلاصی شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم د شرعیاتو استاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ما پوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خو پرېږده آن بې اخلاصه او بې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول څلوېښت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي وروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندېښنه او سودا لازیاته کړي، : هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړ ستا لخوا) ورته مې وویل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وویل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارزانه بیه خبروې او موړدې نه خبرولو؟ هغه هم البیک ډېر وستایه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البیک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبیک له خوړلو وروسته مو سرونه وخړېیل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر یافرضي طواف په نیت روان شوم، دګرمۍ او پلي تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونو درد اوسوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه یوله بل سره ولګېدل،نو ډېربه وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وویل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بیروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته د تللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتیا کیلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکیلو کم کړی وم ، هلته ګرمي هم وه او ما داډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی .

ومو پتېیله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نیمې بجې موټکسي ونیوه او منی ته روان شو .

داختر په ورځو کې قېمتي ډېره زیاته وه ټکسي وانانو د لس ریالوپه مسافه کې اویا اتیا ریاله غوښتل موږ دهند دراجستان ایالت له یوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو، لار د بيروبار له کبله بنده وه، پوره يونيم ساعت په موټر کې ناست وو، اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزيزيه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخيف مسجد له لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته يوه نيمه بجه دشپې ورسېدو. پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکليف کړم.

پرلاره دمسجد خيف ترڅنګ چاخيرات (سبيل) کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، موږ هم وږي وو په غرو او غونډيو مو پلی مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافری خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم، پرلار راسره زما دحج دملګري ايوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطيف ملګري شول، ايوب دلوګر ولايت اوسېدونکی دی، ځان يې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنيه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له موږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک يې هم له موږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و، ايوب ويل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته يې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حايل ښار کې ودانيز کارونه کوي، هغه وايي سره له دې چې واده يې کړی وو بياهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغلی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله يې خپله مېرمن ونه ليده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطيف هم له مديني منورې ۴۵۰ کيلومتره لېرې په قصيم کې کرايي خونه لري خوټکسي چلوي وايي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په مياشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دايواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې يې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله يې مېرمن او کورنۍ نه دي ليدلي، بياچې کورته راغلي نو مياشت يوه نيمه يې تېره کړې ببرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږيو دوست دپنځه ويشتوکالو راهيسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچيان يې هم د پاکستان دهجرت د چاپېريال کې په يوه کمپ کې په ختينو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ويشت کالو کې به يې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچيانو سره نه وي تېر کړې، دده ددې پنځه ويشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپټې نه درلود او اوس هم دري ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلې نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووايا ست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ايا دداډول خلکو مېرمنې انساناني نه دي؟ ايا هغوی نفس، جنسي غرايز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرايزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوايا کورنۍ به يې په کې مسؤولې نه وي؟

يو ځل زمايودوست قاضي ته يوه دوسيه راغلله، يوچا يوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړيکو په تور وژلی وو ښځه يې هم محکمې ته راوستې وه، داښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴کاله عمر به یې وو قاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم یې؟ښځه نه منکره شوه اونه یې قسم او قرآن وکړ -ویې ویل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خلیفه یې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژنې،تاته دیو انسان او بیا دیوعالم په توګه انساني غرایز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه یې تونده اوپه عین وخت کې ژړغونې شوه ته ووایه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، یوه میاشت راسره و اونور رانه تللی دی، دایې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ لیدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عیاشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بیولی هم شي خونه مې بیا یې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ویډیویي چکرونه هم رالېږي،پیسې هم خپل پلار او وروڼوته رالېږي،وروڼه یې له خپلو ښځوسره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وینځه یم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې یورګانې د(لېورونوښځې)مې زمادسوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته یې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ایازه انسان نه یم،زه خواهشات اوغرایز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژوندیې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابیولی هم شي نو ولې مې نه بیایي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هیله اواسره؟ دلېورونو او یورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غر اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پریمانه دي،اوزماپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسه کې هم ندی،قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشریعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور میاشتې وخت ټاکلی دی، یعنې د اسلام له نظره مېړونه باید له له څلور میاشتوډېر له ښځو بېل نه وي.

پښتنو یوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبۍ ،سعودي،ایران ،اردن ،مصر اوسوریې ته دمزدورۍ لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امریکا،کاناډا او استرالیاته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشینونه به یې چلول اوهغه درانه کارونه به یې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمۍ به یې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوند به یې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنیان، چې عربان یې اجنبیان(پردي)بولي سعودیانو ته دېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمریانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعیت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکیت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود یو کفیل په نوم به وي اوډېر کفیلان بیافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ یې فکر واوړي بیادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه یې په مفتوکې دځان کړي،که لږ یې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبیا متکفل یا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزير دوه مخي

په حرم کې ډېربېروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ لـه دې طواف سره زموږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ويشتـل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبيب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکۍ لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدير فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکتر عبدالقدير سره مانه پېژندل خودده په خونه کې يوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښيار شخص وو،ماته يې ويل چې زه دې غايبانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استاد محمداصف صميم او قاري عبدالله تروزرزی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وويل چې دقاري صاحب عبدالله موريې چې دا استاد صميم خوابنې ،دتره ښځه اوترور هم ده لـه ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکايت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجيانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمين يې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عمارې له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزير په دوه مخۍ تورن کړ اوويې ويل چې يواځې دنمايش لپاره يې څو عمارې حرم ته نږدې نيولي دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدیر او دهغه یو دوست په ټکسي کې دجمرو ویشتلو لپاره روان شو ،له شیش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوايي پلونو مو په دریم پوړ کې نږدې ماښام شیطانان وویشتل.

ټکسي چلوونکی دمکي اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نیوکه کوله چې یواځې دځان په غم کې دي اویواځې خپل جیبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قیمتي)ډېره شوې دکورونو کرایې لوړې شوي او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره څوک کار نه کوي.

هغه وویل چې ده تر داڅه مودې پورې دکور کرایه ۱۲۰۰ریاله ورکوله خواوس یې پرې ۱۹۰۰ریاله کړېده.

هغه څو ؛لوړې اسمانڅکې ودانۍ راوښودلې، ویل به یې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده اودادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرڅه انحصار دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بيې

سعودي له خرما پرته بله ميوه ډېره نلري،په منى کې قيمتي ډېره زياته ده،مالټه،نارنج ،منه ختکی او غتې ،غټې بې خونده کېلې او بې خونده چينايي ناک کيلو له لسو تر شپاړلسو ،ريالو وو، اوله منى پرته په نورو ځايونو کې له اتو تر څوارلس ريالووو،په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستيکي قوطيوکې وريجې،د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تيار په يخچالونوکې ايښې وي، په منى کې موږ ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه ،بند خواړه ،پنېر اوډوډۍ به مولناخه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه،حاجيان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصرنه و کړی او احرام به يې غورځولی و ،چابه قرباني نه وه کړې،چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پيسې ورکړې وې خوبياترې هيڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ويشتې ،څوک به څوڅو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه ليده اونه چاپېژانده له حاجيانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه،چارواکي به په لوکسو موټروکې اخواديخواګرځېدل، په منى کې يوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتياوه ،ښه شړکنده باران وشو،پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې،موږته تشويش پيداشو چې هسې نه اوبه مو خېموته رانتوځي له دې باران سره هواښه شوه .

(دلته خو هريوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختـر ددریمـې شپه مـوهم پـه منـی کـې وکړه، سبا سـحر(داخترپه دریمه)چې دجمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم اندار یې وو او دځینوستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانوتـه وویـل چـې نـن موپـه منـی کـې وروسـتۍ ورځ ده، خپـل بیکونـه راوړئ چې عمارې تـه یـې وړو، حاجیـانو خپل لـوی بکسـونه پـه عمـارو کـې پرېښي وو او کوچني لاسي یادغاړې بیکونـه یـې ورسره وو، دابیکونـه یـې ورتـه راوړل کله چې بیکونـه راوړل شول، نوورتـه یـې وویـل چـې اوس دهر بیک پـه سر پنځوس ریالـه هم راټول کړئ چې دټکسي کرایه ورکړو ،دې خبرې حاجیانوته خوند ورنکړ،ځینو یـې جنجال پیـل کـړ، چـې داپیسـې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰ تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي اوټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورتـه هم داویـل چـې کـه څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبیـک یـې حاجیـان مجبور وو،ځکـه چـې هریـوه عمارتـه بیکونـه وړلـی نـه شـول، اوپـه جمروکـې هـم پولیسـو نـه پرېښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسه راغلله، مولنا مې کوښه کړ،پـه غوسـه مـې ورته وویل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې کوتې نیول کوې، ته څه فکر کوې چې داحاجیـان د شـکایت ځای اوبله اسره نلري؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کـوم اوسـتاله نا روایې خبروم مولنا ماته وویل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه بـه وړیـا ویسـو نـور یـې څه کوې،ماورتـه وویـل چـې دایـواځې زمـا او زمـا دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤولینوته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کـار او مکلفیـت دی ولـې یـې نه وړئ؟او ولـې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورتـه ورو ورو ډېرېده، هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک موږ پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګوښه لاړل له څو دقیقو وروسته بېرته راغلل ماته یې وویل چې څه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډېر وېربېدل .مولنا ډېر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی)

ما هم ورته دعزت الله څواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې(شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډېر زیات ووډېرحاجیان آن لس بجې ور وران شول، موږ هم لس بجې له خېمو راوتل پیل کړل،لس نیمې بجې به د مزدلفې اومنی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډېر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډېر کار کړی دی، دسړک دواړه خوا دڅښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمېږي پر پښو وو ،موږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټېل ماټېل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښود ، چې ور ومې کتل زمونږ کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،ستړې مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسپدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینو په توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زمونږیوبل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیدا کوم،اخوا دیخوا یې وکتل با لاخره له څو دقیقو وروسته هغه سړی هم راپیدا شو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زما هم ملګری دی خوزماد کشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبڼه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکتر فضل الرباني چې اوس هم ما ویني نو رانه وپوښتي : (مشرحقیارصیب خنګه دی؟) په ځوانه ځوانۍ کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راټوکېدلي وه وخرییله . زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نینې چېچلی او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمینې په خام تارتړل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله اینبې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رڼا ورځ پرې داسمان ستورې شمېرلی اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې بېلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خودا حقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبرشو چې ما یې له مظلومیته څوک خبر کړي دي نو ممکن داخل مې ووهي. زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ـ ښایي له وېرې. خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابې فلانی (دفلانی پلاره) غږکوي.

کله مې چې دیونلیک دابرخه لیکله نوزما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي.څودقیقې موپه روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یوبل ته مو دټېلیفون شمېرې ورکړې اودبیا کتلو په هیله مو خدای پاماني وکړه.

له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې تړل شوې وې،ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه ووکړی،اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم،دلارو تړلو حیران کړم، بالاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څوسړکه دي،له پولیسانو مې پټ یابه پولیسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به یې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار ووخو جمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله یو پولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلو په ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیو په څېر پرموټرونښتي وو، له موټرو خلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راووت او حرم شريف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له يوه تونل څخه راووت لږه لار يې نه وه وهلې چې حرم شريف راورسېد.

موټردبيروبارله کبله ورو شوزه هم ترې په روانه ښکته شوم ترڅوچې مې له جېب څخه پيسې راوېستلې نوموټروړاندې لاړ کلينډرېي هم نه درلود پنځه رياله مې يوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ويل چې بيا يې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راته وويل چې ډريورپنځوس رياله غواړي حيران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کيلومتره يا پنځه دقيقې هم نه وه.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

یو دوکان ته وختلم جوس مې وڅښه او داو د سه د تازه کولو په فکرشوم د مازیګرلمانځه ته ۴۵ دقیقې پاتې وې د حرم سالون کې د دارالتوحید کانټیننټل هوټل او د مکې شرکت هوټل ترڅنګ څمکتلې[زیرزمینۍ] ته ښکته شوم بره پرې د ناریه وو داو د اسه ځایونه لیکل شوي وو خولاندې لوی تونل او لوی دوطرفه سرک وو له پوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟هغه ځواب راکړچې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېر مزل وکړ بالاخره په یوځای کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لویه دروازه وه.په دې دروازه چې ورننوتم نو په منځ کې لوی سالون او ښي او چپ خواته لسګونه تشنابونه ووچې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونو نېغه بره لارنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړشه کېدلی شي د حرم سالون ته چېرته پوړۍ ختلې وې په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هیڅ دوتلوځای نه راځی په تونل کې ختیځ،لوېدیځ،شمال او سهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقیقې وروسته تونل پای ته ورسېد یوځای ته ووتلم ګورم چې بازار،لوړې ودانۍ اوکورونه دي نه حرم ښکاري اونه منارې،په پوښتنه،پوښتنه د شاوخوا پنځلس دقیقې مزله وروسته حرم ته راغلم ایله مې جماعت ونیوه،پرلارشړکنده باران ونیوم. باران دومره ډېراوتیز وو چې په لږوخت کې د حرم په سالون کې اوبه ډنډاو د مکې په کوڅوکې سیلابونه وبهیدل ماتریوتجیرلاندې چې د یودوکان مخې ته ولاړوو لمانځه ته ځای وموند خوهمدلته هم له باران څخه خوندي نه شوو.له ګریوان څخه ترپیڅولوند خیشت شوم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کباړي بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړ شم خو وېرېدم چې د ماښام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم د مکې شرکت څلورم پوړ ته پر بریښنايي پوړېوورو ختم دا شرکت خدای خبر څو پوړه لري، په ټولو کې دوکانونه او سترې، سترې مغازې دي ماهم څو شیان بیه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم د پېښور ښار د کباړي بازار په څېر د سل ریالو شی په زر بیه کېږي او بیا ښکته ترسلو چې په هر څو جوړ شول .یوه سپینه جالۍ ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې د خپلې مېرمنې لپاره یې وپیرم دیو متر بیه یې راته دوه زره ریاله (څه باندې پنځه ویشت زره افغانۍ یا څه کم پنځوس زره کلدارې) وویل په چنو ، چنو مې زر ریالو ته راښکته کړ، زما درې متره پکار وه.ما دوکاندار ته وویل چې له دې جالۍ سره خو استر یا لاندې پوخ هم پکار دی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکاندار راته په تریو تندي وویل چې نه ! درې زره ریاله به یوازې د همدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نو دهغو به نورې پیسې راکوې . په دوکانونو ښه وګرځېدم سم د کابل د نوي ښار او پېښور د صدر کیسه وه د کابل د نوي ښار په ستي سنټر کې چې کوم شی په پنځه زره افغانۍ ترلاسه کوې د ښار په نورو برخو کې یې په دوه زره افغانۍ اخیستلی شي همداسې د پېښور په صدر کې هم.راښکته شوم ماښام لمانځه ته یو ساعت پاتې وو .دیو هوټل د دروازې کېڼ اړخ ته چوترې ته ورته ځای و په غزیدلو پښو نه خو په غونډو پښو پکې ځایېدم همدلته مې بوټان سرته کېښودل او ویده شوم چې سترګې مې وغړولې نو ماښام ته لس دقیقې پاتې وې په دومره بیروبار کې مې ښه آرام، ډاډه او له سکون نه ډک خوب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې د جامولمدوالي ته فکرپريشان و اونه مې بيروبار ته اند يښنه وه خووروسته يې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې د پسرلي تازه هوا ولېده.

هلته له خلکو سره بله مينه،بله جذبه،بل اشتياق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا انديښنه نه وه چې که په اوبو کې ودرېدم نونا روغ به شم يا به مې جامې لمدې اويا په ختو او يا خيرنې شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده او اوبه ترپنډ يو پورې راختلې وې نو د بيت الله مطاف او د حرم سلګونه جريبه سالون له خلکو ډک وو او خلکو سجدې په اوبو کې کولې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

له ميني ربنتوني خوند

له حج وروسته مولوم ړی جمعه وه اود جمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونيوه ماغوښتل چې وختي لاړشم خوسميع د کوټې کلي [چابي] وړې وه راباندې ناوخته شوه د حاجيانو بيروبار هماغسې اوج کې و .په ډېر زحمت مې ځان دا بن لادن له مسجد څخه وړاندې د پول پر سرپه يو صف کې له حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تردې وړاندې حرم ته نږدې د ځای موندل د مرغۍ شيدې وې. په صف کې مې خواته يوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهــده او ارامــه ښــځه وه اولــه الله ج ســره درازاونيازڅخــه د خوند اخيستلو لپاره يې د بدن د هرغړي بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه په اوږه ورسره ودرېدم له ما سره خودناړينه توب او ښځي توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبرکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته بې نارينه اوکه ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حديث کې چې وايي لمونځ سترګې يخوي هغه خوهمدا لمونځ دی همدلته هغه دمجنون کيسه هم رایاده شوه.مشهوره ده چې يوځل چاپر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وويل چې آفرين پرتااو ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي ليلا مين یم اودومره يې په مينه کې ژوردوب یم چې ته مې له سره ليدلی نه بې.اونه دې له لمانځه خبريم خوته چې داصلي اوحق لايزال دميني دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې وليدم.

حرا، د نوراو پلوشوغار

سبامو حراته دتللوتابياونيوه دماسپښين له لمانځه وروسته ثوتنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافۍ ته لاړم ،يوملګرې موډېرلوکس کروزين پسې ورغی ماته خندا راغله چې داکروزين کله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشارې پيل شوې مامې ملګري ته وويل ته نه وينې چې داڅومره لوکس موټراوڅومره لوکس سړی دی داکله له موږسره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه رياله مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتوکې پرموږدثوردغره سرسري کتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبيرته حرم ته بيول شامل وو زه ورسره مخکې کېناستم ډريورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومېده چې له مکې نوي کيلومتره ليرې دعصيم اوسېدونکې و زماملګري هم دبادغيس دقادس ولسوالۍاوسېدونکي عبيدالله،حاجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان،غلام نبي اوحاجي وکیل وو.دمکې په پاک ښار،شنو پارکونواوړنوتونلونوېي لومړی دثورغره ته وروستو،په غره کې مودانسانانوکتارونه ولیدل چې یابه غره ته ختل اویاراښکته کېدل.له لیرې مودغره اوخلکوننداره وکړه له هغه ځایه حراته روان شودعزیزیه پرلاروتو ښي لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حدیبیې ته تللی دی دحدیبیې هډه په عزیزیه کې ده.دملک فیصل پرپله دالمعصم پرواټ روان یوشیطانان یا جمرې راته ښکاري.دحراغره یاجبل النوربیخ کې له موټرڅخه پلي شو.که دزړه سترګې بیناوي نوڅوارلس نیم سوه کاله وروسته هم په جبل النوریادرڼااونورپه غره هماغه ملکوتي وړانګې ښکاري،پلوشې ترې اوري، دغره په لمنواوڅوکواوس هم دنورانیت ، هدایت ، صمیمیت اوشفقت ړنا او ځلا ښکاري .دغره په لمن کې ډېر کورونه دپاکستاني پنجابیانو، هندیانو اوبنګله دیشیانودي،دغره لمنه تریوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زینې(پوړۍ) پیلېږي،

دغره په بیخ کې ترکومه ځایه چې موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغه دود دي دشلوشی په سلوبیه شې اوبیرته شلوته راشي دلته سم دپیربابازیارت غوندې کوچیان په زوره له خلکوپیسې غواړي په عذراوزارۍ پرخلکواوبه خرڅوي خلک دومره اړاوتنګ کړي چې پخپله پیسې ورکړي دلته هم خلک بیلچه په لاس پرلارولاړوي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله يې پر کرنډۍ [دسپنه] مساله [شګه اوسمنټ]پرکومه زینه اچولي وي اوورته ولاړوي پیسې غواړي په هماغه ډول لکه دکابل_جلال اباد،کابل_کندهار اونورسړکونه چې له پخولو وړاندې یې به یې په هرڅومترۍ کې یوتن له بیلچې اوټاټکي سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه یې دسړک دجوړولوپه نوم پیسې غوښتلې. نارینه اوښځې ،زاړه اوځوانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټــول ســتړي اوخــولې يــې پــرمخ روانــې وې حراتــه ډېرراتلــونکي پښتانه،دپاکســـتان پنجابيـــان اوبنګلـــه ديشـــيان وو ،خوترکـــان، ايرانيان،مصـريان،اندونېزيايان اوماليزيايـان هـم ليـدل کېدل،دلتـه هـم دپيربابادزيارت په څېرکوچنيان دپيسولپاره له لمنې نيول کوي،يوې ښکلې انجلۍ ماتـه داوبوبوتـل راوړانـدې کړخوماورتـه وويـل چـې داخـوګرمې دي،هغې ژر،ژر رانـه روانه شوه،ماپه دوکـان کـې اوبـه واخيستې خوچې لـه دوکان نه راووتم ګورم چې هغې ديخواوبو بوتـل راوړاندې کړ.بيا مې ترې هغه هم واخيست.دحراسوري ياغارته دختلوپرمهال مويوځای ځلورشاديان [بيزوګان]هم وليدل. غـار تـه ترډېره پرلـوړه سـړک هـم جوړ شوی دی اومـوټر ورځې خونورهم غره ته پر پښوختل شته خودمولوي احمدي په وينا ،غارتـه لـه سړک پرتـه [۱۱۷۰]پـوړۍ دي. پـه جبل النورکې هغـه غـارچې حضرت رسول الله[ص]بـه پکـې ناسـت وو ،دمراقبې اوذکر،فکـر لپـاره مناسب اولـه خلکوبنه ګوښه ځای دی .شاوخوايې ټول غرونه اوغونډۍ دي هلته يـواځې لـه يوذات سره اړيکي وي. حضرت محمد[ص]هم له بعثت څخه وړاندې همدلتـه تفکراوتدبرکاوه.هغـه وخت نـه دهدايت لپاره قران اونـه جبرايېل وو ، داهغـه وخت وو چې دجهالت تيـارې دعربوپـه ټولـه جزيـره خپـرې وې خلکوبـه پخپـل لاس بـت جوړکړاوبيابـه يـې هماغـه خپـل پيداکوونکی،پالونکی،ساتونکی اوروزي رسوونکی باله .خلکوبه خپـل دزړه ټوټې[لورګانې]ژونـدۍ ښخولې .حضـرت محمـد[ص] پوهېـده چـې داهرڅـه باطـل اوناسـم دي هغـه دحقـې لارې،دبشـريت لپـاره دروښـانه تګـلارې اودريښـتوني خـالق اوالله ج پېژندلولپاره له خپل کورڅخه شاوخوا اوه،اتـه کيلومتره لېرې دغرونودلړۍ منځ کې دې غره ته خته،دخوښوورخوخرڅ(توښه) به يې له ځانه سره واخيسته چې هغه به ختم شونوبيرته به راغی دحضرت خديجةالکبری له خواچمتوشوی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرخ به یې واخیست اوبیرته به جبل النور ته روان شو .رسول الله[ص]حراته له تللووړاندې ریښتونې کېدونکې خوبونه لیدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په یوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پیرزوینه وکړه .خپل استازی یې ورته راکه اودرسالت درونډ بارېې ددغه مبارک پر نازکو اوږو کیښود دلته چې الله[ج] لومړی کوم پیغام هغه مبارک ته ورولیږه هغه په لوستلو اولیکلو[سواد اوزده کړې]امر و دا له معارف،پوهې،رڼا ،سواد ،لیک اولوست سره داسلام ژورې اړیکې اوپه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]به په کې کښناسته ډېر بیروبار اوسخت تېل وو نراوښځې هڅه کوې چې هماغه سورې ته ځان ورسوې یوله بل سره لګېدل اومښل خوعام وو.ښځې به بې سترې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای ته ځان ورسوې اوهلته دوه رکعته لمونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس یوه مینه ،له خپل ګران پیغمبرسره روحي تړاواوهغه ته دعقیدت اوپیرزوینو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بیروباراوبې سترۍ کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبیاهم طاقت رانغی په همدې بیروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهلته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارتېټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زموږ ملګري غلام نبي ددې بې سترۍ په لیدلو توبې ووېستې اوویل یې چې وبربږم الله[ج] ددې بې سترۍ له امله پر موږداغر وانه ړوي عبید الله وویل که دثورپه غارکې هم همدا ډول تېل اوبې ستري وي نوزه خونه ورځم.نراوښځې دیوبل په غېږکې وو یوه ځوانه ښځه مې ولیدله چې څوتنوله لاسونواوڅوتنوله پښو ونیوله ،دغارله خولې اوبیروبارڅخه یې ووېسته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخیژوله .د سعودي حکومت د ثور او حرا په غرو کې کارنه دی کړی نه یې د ختلو اونه یې د راښکته کېدلو لپاره کومه اسانتیا رامنځته کړې. زما په باور ښایي لامل یې داوي چې حرا او ثور ته تلل د حج برخه نه ده او سعودي حکومت دلته ورتلل ضرورنه.. بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نو بیا به د حج دیومنسک په څیر دلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډېرې زړې ښځې او بوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسر کانتینونه وو خو قیمتې پکې ډیره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو راښکته شو لاندې استاد عباس احمد خفه و اوویل یې چې څنډ مو وکړ ښتیا هم ماښام ودلمونځ ځای مو د استاد خوښې ته پرېښود.

حرا یا جبل النور د حرم شمال ختیځ ته واقع دی د سمندرله سطحې څخه ۲۲۱ متره او د ځمکې له سطحې ۲۸۱ متره لوړدی، دې غره ته پورې اګزازي یا منحني ډول دي ځکه یې د پوړیو شمېرډېر دی او ورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سر کې شمال ته یوه دروازه یا عماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده د دې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۲۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۲۰ متره مسافه کې له یو بله مخکې شي د دې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو درې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودرېږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقراباسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو .اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد[ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حرا څخه د جمرو په لار راووتلو د ملک عبد العزیز په تونل حرم ته راروان شو دبیروبار له کبله تونل بند و خود سالنګ او یا د رونتې د تونل په څېر په کې د چاږه نه تنګېده ځکه چې سپین پرق اوایرکندېشن چالان وو پرون له جمرو څخه پر پښو لاړو خونن موټر پریمانه وو او د حرم حرم چیغې یې وهلې زه په مخکینۍ څوکۍ د استاد عباس احمد سره ناست وم د لاربندۍ په همدې شېبو کې مې ورته فکر شو چې ټول ورون یې لوڅ وو ماورته وویل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وویل چې دوی یو اځې همدا اوږد کمیس اغوندي او پرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن یې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لارخلاصه شوه او له تونل څخه ووتو نو د حرم په برج موسترګې ولګېدې پاو باندې اوه بجې وې او د ماسخوتن لمونځ تیار وا واذان وشو د باب بلال سره موځای ونیوه نفل مو وکړل څو دقیقې وروسته اذان وشو او جمعه و دربده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نيستمنۍ او شتمنۍ مسابقه

سعودي شتمن هيواد دی خودلته هم دشتمنۍ په وېش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نيول شوی دلته هغه دالفت صاحب خبره يود وينې له فشار اود وينې دډېربښت له امله مري اوبل دوينې دکمښت له امله ، الفت صاحب بې له شکه دلوړوخيالونو اوژوروفکرونوخاوند و .هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غميزې يادپانګودوېش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غميزې ناوړوپايلوته متوجه و په سعودي کې ددې نااندولۍ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، يوتن به دميلياردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،ډيوپر پيسوبه دلوېديځ بانکونه ډک وي اوبل به وچې ډوډۍ ته حيران وي .همدااوس دلويديځ بانکونه دعربانوپرپيسو څرخي ،پيسې دعربانو او صنعت، تخنيک، سوداګرۍ اوپرمختګ پرې دغربيانو روان دی غربيان هم کله کله ددوی له حماقتونو اوعياشۍ څخه ناوړه استفاده کوي پر يواوبل نوم يې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امريکادعربي متحده اماراتودشيخانو، اميرانو او شاهزويانو څخه شاوخوا اوه سوه ميليارده ډالرپه يوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېديځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپيسوساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېديځ مريان شي ،ځکه چې پخپله يې خپل لاس دهغوی تر تيګې لاندې کړی دی . که دوی دلوېديځ هره روا اوناروا غوښتنه ونه مني نوميلياردونه ډالريې کنګل کېږي .عجيبه ده پيسې اوشتمني هم ددوی ده اومريان هم دوی دي.

په سعودي کې دابن لادن اوجاحظي په نوم دوه شرکتونه دشتمنيو دانحصاردوه ښې بيلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمنې دي چې حساب يې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابيا دهمدې هيواد اتباع دحرمينوشاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدينې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدايي کوي . د حرم شريف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدايي ګرو کتارونه ليدل کيږي. ځينې سوالګرريښتياهم معيوب وي اوځينوبيادګدايۍ او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه تړلې ، پربدن يې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمينه يې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانـدې سوځي داسې مې هم واورېدل چې دسعودي لـه ګاونډيو هيوادونو اوآن له سوډان اونوروافريقايي هيوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدايۍ لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چاروا کيو څوڅوځله بهرني سوالګرپه ډله ايېز ډول نيولي اوله هيواده يې و يستي وي خوډېرژرپر يوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپيسوله ورکولوپرته يې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعيوبيت دومره جدي ونيسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپيسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پوليس يې هم مخه نيسې خووس يې نه رسيږي. ځينوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ ياد کړي دي: (حاجي بابايک ريال،حاجي بابا يک ريال) اوازونه کوي ځينې کوچنۍ انجونې سرې پورې ونښلي ځينې موپخپلوسترګو وليدل چې دخلکودتېروبستلولپاره يې لاسونه په څنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوتړلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهي په کتابونوکې مې دحجرالاسود په اړه ډېرڅه لوستي اوله حاجيانواورېدلي ووخولاهم ددې تيګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتيګه به دبيت الله له ديواله ځومتره لېرې په مطاف کې ايښې وي په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې ځکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه يې راسره وه يوملګري مې له لېرې راوښود.په يادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څوم طواف کې ښکل کړې وي خودتلوسې اواشتياق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه يادريمه ورځ به مې ښکل کړې وي.

دحجرالاسودښکلول هيڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بيه تمامېږي .حجرالاسوددبيت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ ايښې دی دلته دومره بيروباروي چې دطواف مخه يې نيولې وي که دحج په ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې ځوان اوتکړه هم وي اودحجرالاسود يومترۍ ته ځان ور ورسوي نوهمدايومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې ديوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دتېل څپه پرې راشي دومره لېرې يې بوځي چې بيايې ورته ورتلل څوساعته غواړي.

زه يوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم يوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، ټېل يې کاوه اوځان يې وررساوه .پوليسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د ليوني په څېرېې جنګ کاوه خوله يې هم اچوله، دې ته خويې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان بايد له پرديو نارينه وو وساتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ، په داسې حالاتوکې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسیږي . ما هیڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود ته تللې وي اوبیرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهیدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راته پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو، جنګ اوټېل ماټېل ښکل کړی دی.
دحجرالاسود د ښکلولوپه برخه کې یو ستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسیږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورننږدې شي اوماد هغې، بالاخره موږ دواړه ټېل راووېستلو ،دېخوايې راباندې ډېرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست، که ددوی کوم ملګري به داتیګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به یوځل اویوځايي ورغلل نوروبه خلک ټېل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زموږسره یوڅوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو موږته دې زر ریاله راکړي موږبې وررسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تېرولې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشبېولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، یوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دریم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد، یودوست یې له پاکستان څخه په تیلیفون

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ویل یې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټېلیفون وکړ او ډېر خفه و، ویل یې چې له اخترنه تراوسه ډېر کوښښ کوم خونه یم توانیدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته یې ورسوي خوشاهد ورته وویل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خوداکارنه شم کولی ځکه چې یوخوهلته د بیروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپولیس اویا د حرم خادم یا کارکوونکی په دې کارونیول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووایه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود د کعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې یواعشاریه لس متره پورته اېښودل شوی ،اوږدوالی یې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی یې تقریبا ۱۷ سانتي متره دی. رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکیو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په اېښودلو نه جوړېدل هرقام غوښتل چې داویاړ خپل کړي د ابوامیه مخزومي دقبیلې یوتن سپین ږیري پیشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وختـه له نورو وړاندې له باب بني شیبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پرېکړه د تطبیق وړده .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي رڼا رابنکاره شوه حضرت محمد ص له درایت او کفایت څخه کارواخست تیګه یې پر ځادرکیښوده دهرقوم یوتن استازی یې راوغوښت اوڅادریوه یوه پیڅکه یې ورکړه اوتیګه یې دکعبې دېوال ته نږدې کړه بیاهغه [ص] په خپلومبارکولاسونوهغه واخیسته اوپه خپل ځای یې کېښوده اوپه دې توګه یې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونیوله .

رسول لله ص فرمایي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تیګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وايي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نو الله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او دېوال ته وررسېږي.

تاریخ پوهان وايي چې داتیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع ترپښو لاندې تاوېدله.

دا تیګه یوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرمایه اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري بېرته ترمیم شواو دسپینوزرو پوښ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسود په منځ کې اېښودل شوي اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپوښ اونورو برخو ښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپوښ له سره ورغوه اوډېر یې ښکلی کړی دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رڼا پرېوتې وه دسپینوزرودې پوښ دې رڼا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

دروایاتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خو دا چې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانو دګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وايي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولو په نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمايي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګې لـه ښـکلولوډډه وکـړه .حضـرت عمــررض چــې یوریښــتونی، مجاهد ،موحــد ،فاروق او انقلابــي خلیفــه و ددې لپــاره چــې خلــک دحجرالاسود په احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځیني ځان ځیني جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. لـه ده سره زموږ کلیـوال هم ووپـه جروال کـې درې لـویې او ځوپـوړېزې ودانۍ خواپـه خـوا دي .دا ودانـۍ افغـان دولـت کرایـه کـړې وې،دلتـه ۴۵۰۰تنـه افغـانـان اوسـېدل بعثـې هم پـه کـې دفتردرلـود .خالـد لـومړي پوړتـه راغـی ماورتـه وویـل چـې لـه قـاري زمـري سره مـې مـخ کـړي هغـه هم راسـره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابریښنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللوپه دې خونه کې لـه طالب اخـونزاده [اخـونزاده صـاحب ددې کرښـوله لیکلوڅوا ونۍ وړاندې وفات شو انا لله وانا الیـه راجعون]پرتـه زمـوږ دکلـي ملک معلم صاحب میرزمان، سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زموږ بل کلیوال غلام دستګیر اوزموږ دتره زوی شبر هم راغلي ووڅوشیبې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوټوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینې اخلاقي اوهغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پیښورکې هم په کمپ کې څوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بېله بېره کې زموږ دجامع مسجد موذن ووخوږغږیې درلود اوخوږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بېله بیره کې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپیکر کې وویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاڅوک دي په اسلام کې د بهترۍ معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری اود څواتیاکالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي دحج په ورځوکې غلام دستګیردومره مرسته ورسره وکړه چې ټوک يې د خپل پلارسره هم نه کوي هلته هرڅوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي اوبياله کمزورو اوپه نورو متکي خلکوسره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب يې په ویلچر(دناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی،عرفات اومزدلفې ته وروست دجمرود ویشتلو،د طواف زیارت او قربانۍ کارېي ورته اسانه .زما له ماما حاجي حبيب الرحمن استاذ سره په خونه کې يو کونړی سپين ږيری اوسېده چې اوس دجلال اباد په اکمالاتي بيز کې اوسېږي زوی يې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمينوکې راغلی دی ، ماما مې وويل چې داملوي له مور سره نږدې ودانۍ کې اوسېږي وروسته بياما داځوان مولوي وليده واقعاً چې تندرسته اوښکلی سړی و د وخت په تېرېدوراته ځرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په يوه ودانۍ کې خوپربږده آن په يوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله يې ونه غوښتل چې پلاريې ورسره نږدې وي دا سپين ږيری يوه مياشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه اوعرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور ستړی او له پښوپاتې دی او زه يې هم ستړی کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړي و خونوريې خپل فون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دريمه ورځ چې په شيطانانوکې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلاريې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلي

ورته وکړې او ورته يې وويل چې د حج په دې مقدسو ورځواو مقدسو ځايونوکې يې ښې پريمانه ښيراوې ورته کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صيب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زيرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پريمانه ايرکنډيشنونه لګيدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډير پراخه دي

تک سپين ګران بيه مرمر يې هم په فرش ،هم په و يالو او هم په ديوالونو کې لګيدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ايښي دي .ديوالونه يې فولادي ته ورته ډيرسنګين رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ايښودل شوي چې ډيريې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکريم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکريمونه ايښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېلېفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانوسره دا ړیکو لپاره یو ګرځنده تیلفون (مبایل) اویوسیم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي یوسیم کارت واخست ،هغه سیم کارتونه چې په بازار کې لس ریاله بیه لري هلته په ۲۵ ریاله پلورل کیږي . زمانمبر ۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳ وو؛ خو د ۲۵ ریالوکریدیت هم پکې وو، کورته مې زنګ وواهه د یوې دقیقې پرسرېې څلور ریاله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال یې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له یوې خواپه دې موسم کې دخپلوبهرنېواوکورنېو اړیکو بیې لوړوي له بلې خوادخپل کریدیت کارت بیې هم یو نیم چند لوړې یعنې لس ریالي کارډ په پنځلس اودشلو ریالوکارډ په اته ویشتو اودیرشو ریالو پلوري، یوځل خومې دحرم شریف ترخنګ له یوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ویل چې دلته خوقانون نشته اویا یې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجیانو له اړتیاڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربو اوبیادشتمنوعربو غرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجیانو ډیرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ میلیونه حاجیان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنېو سره اړیکې نیسي.کورنۍ اړیکې یې هم لوړې یعنې یوه دقیقه لږڅه باندې یو ریال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پیغام) ولیږي چې تاته دکمپنۍ لخوا موټرونه،میلیونه ریال یا... په انعام کې وتلي دي او یونمبر ورښیې چې دېته زنګ ووهه ،ځینې ناخبره خلک بیادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقیقو دقیقو ورسره غربېږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوما ورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نورو ملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکبینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویو خو په کبائنو کې بیروبار ډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کبینو څخه یو ې ته ورغلو بهرنۍ اړیکې في دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې وویلې خو في دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خو بیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښور کې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوې نجیب الله او په کابل او جلال آباد کې خپلې کورنې سره او ماما مې هم له خپلې کورنې سره په جلالآباد کې خبرې و کړې.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شريف کې د هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان کېده ،د مکې معظمې او سيدونکو خوپرېږده آن له نورو نړدې ښاروهم خلک د حج په په موسم کې د خپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه ياديږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړي .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة على الاموات يرحمکم الله) يعنې(پرمړولمونځ (جنازه) کوو ،الله ج دې پرتاسو ورحميږي) .

دلته د مړو يوځايي ياتوليزه جنازه کيږي هرڅوجسدونه چې راشي دامام په مخکې يې کتار کيږدي او په يوه نيت دټولو جنازه يوځاي کوي، يوځل دجمعې په ورځ سحر دجنازې لمونځ وشو خوسمدستي بيا دجنازې اعلان وشو بيامو جنازه وکړه زه دباب اسماعيل له لارې طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې يې له کعبې څخه جنازې راويستلې ،مړي يې په تذکرو کې اچولي او په اوږو يې ايښې وو له جنازې وروسته يې بهرراويستل.مونږمنتظروو چې جنازې ووځي اومونږ ننوځومامړي شميرل په دې سحر يې ۳۰ مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې ددوه ځلې جنازې لامل همداوو چې دابه دامام په مخ کې د ۳۰ تذکرو يامړو ځای نه وو نو جنازه يې دوه ځله وکړه .د ډيرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدينه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک ددې لپاره هم له لېرو ځايونو خپل مړي حرمينوته دجنازې لپاره راوړي چې يوخود حرم فضيلت دی اوبل دجنازې د ګډونوالو دشميرډيروالی دحج په ورځو کې په هر لمانځه کې په ميليونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډير وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډيره دعا ورته کيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په جنازه کې وروستۍ تکبير ډېر اوږد وي او امام سلام هم يوائې ښي
خوا ته اړوي چپ خواته سلام مو ونه ليد.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاڅوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څېر دله ییزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پېل شي .او آن امام لادواړو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پېل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نیوکه نشته ده . کله کله دبیروبارله کبله یوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،یوځل ماولیدل چې دحرا په غار کې دوه نفره لږه شیبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه لیدل.

ځینې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ویده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودرېږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېرېږي آن یو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارینه د اړتیاله کبله له ښځوسره ونښلي،په سینه یې سینه اونوربدن یې پښه کېږدي،دټولوښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې یې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امین ویل، په امام پسې قرائت ویل کېږي ځینې یوازې لمونځ کوونکي هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وایي رفع الیدین شته خوهیڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافریاګمراه وایي. داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږي خوټول یوبل زغمي اومذهب یې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بیا په همدې خاطریوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووینې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تویې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زړونه او فکرونه يوخوجامې ښلې ښلې دي، د افريقا د اوسېدونکيو د نارينه او ښځينه وودجامو په رنګ کې ډېر توپيرنه ليدل کېږي دواړه توره ياخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځينې افريقايان دخپلوجامو په څېرله رنګه ټوکرڅه جوړپټکی هم په سروي کله کله خويې دنارينه اودښځينه ووتوپيرهم نه کېږي دلته په زړونوکې ټګې نشته دپاکۍ اوصداقت خاوره ده. يوشخص له لمرين او ګلورين بدن سره هم غرېبدلی شي، دلته داسې ښکلې هم ليدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصورت له پلوه داسې بدرنګ هم ليدل کېدل چې خلکو ته يې په ليدلودېوان ورياد بړي خوهېڅوک دچاپه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونه ښکلاکوم امتيازلري.

په پېښور کې د سيدجمال الدين افغان په لېسه ، او وروسته بيا دحضرت عمر فاروق رض په دارالمعلمين کې زموږ يوانقلابي استاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنيرحکمتيار استاد هم وو او په رښتيا چې روڼ اندی او نوښتګر عالم وو موږ ته ويل چې داپه داستانونو او افسانوکې چې دديوانو اوښاپيريو نکلونه او کيسې راځي زما په اند دا ديوان به توريوستي سوډانيان او دانبا پيرۍ به ترکاني انجوني وي.

دځينوتوريوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتيغ په اندازه داغونه ووپه لامل يې يوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي يوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړی صف کې يې ځای نيولی ووخوتي خوره کوچني يې لمانځه ته پرېښنوده اوپه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمايي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځيني وايي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ وواهه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهيلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپیني ځلوردیوالۍ په منځ کې پرته ، اوږدوالی يې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی يې سل متره دی چې ټول مساحت يې پنځه ویشت جریبه راځي موږيې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللوداسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې ټیټه ده

دلته دهدیرې ځلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې يې له شمالي دیوال څخه پنځه مړي دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور ننداره له نږدې وکړو. په دې خاطرچې ننداره موښه کړې وي له دېوال پرراوتلي تيګه موپښه کېښوده اوددېوال سرته وختلواوهلته دتدفين مراسموته نږدې کيناستودپولیسوو ډېره هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو، ښه وه دا مهال نه ليدل کېدل دعربو دمړي ښخولو مراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه، ساده اولنډ و. په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه ديوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه يې له پخوخښتو جوړشوي په سريې ددې لپاره چې ونه نړېږي بيمونه اچولي دي دمړي دښخولو لپاره قبرونه تيارپه ګوته شوي دي په هديره کې مړي ديو مهالو بش له مخې ښخېږي اوپه ترتيب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه ليکل کېږي ځکه چې ددې هديرې دمستخدمينو دوينا له مخې، په دې قبرو کې مړی تريوکال زيات نه پرېښودل کېږي ځيني بياوايي چې کال وروسته ددې مړو هډوکي را وبستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځينو بياويل چې په همدې قبروکې داسې کيميکل ياکيمياوي مواد اېښودل کېږي چې په يوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولو لپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول ځلويښت تنه هم نه وو جنازې شايدپخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زينه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی يې هم ورښکته کړ لاندې يې کېښود ببرته راوختل دقبرپرسرسيمنټي تختې کېښودل شوې لږسرګړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو، ديوې لاسي کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر يا دنيمې لوېشتې په اندازه له ځمکې لوړ همل‌ته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه،دې کار ټول پنځه دقيقې وخت هم ونه نيوه،خلک ببرته روان شول، وروسته راته غلام دستګير وويل،چې په دې مازيګر په حرم کې د ۱۳تنو جنازه وشوه ، ښايي ۸نورمړي يې بل چېرې ښخ کړي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له ننداري چې فارغ شو نو هديرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک وليدل چې هديرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهديرې سويل لوېديځ لورته وه ،موږهم ورغللو په لويه دروازه ورننوتلو، ښي خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هديرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهديرې بشپړه نقشه ،څوځايه سکرينونه،چې په هديره کې دلګېدلوکمرو تصويرونه او ټوله هديره پکې ليدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته يې څوکۍ پرتې دي، په يخچالونوکي پريمانه يخې اوبه موندل کېږي ،دننه هديره کې څو سايه بآنه جوړ شوي دي.

په هديره کې له سهيل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخوو ښل شوی، همدا راز له ختيځ څخه لوېديځ ته هم لوی سړک دی.

دهديرې ختيځې خواته له يوې بلې هديرې کټاره راتاوه وه، ده ددې کټارې شمال ته يوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنين حضرت خديجة الکبرا قبر دی،خديجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشيبوملګرې، دهغه د زړه تکيه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص يې ايمان راووړ اودهغه رسالت يې تصديق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچيان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي يواځې د حضرت خديجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچيان او لمسيان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم يادېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خدیجة الکبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ یا اویا مترۍ ته یې دکتارې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خدیجة الکبری قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره یې توپیر نه کېږي، په دې لویه هدیره کې ددې جلیل القدره صحابیې له قبر پرته پریوبل قبر هم ونه نده راښنه شوې.

مادهند د راجستان ایالت په اجمیر کې د خواجه غریب نواز اوپه ډهلي کې د سیدنظام الدین اولیاء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حیرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم لیدلي دي، او دحضرت خدیجة الکبری مزار هم .سړی حیران شي چې په مسلمانانوکې دا دومره خرافات او شرکیات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلی په نقشه برابره قبرونه یې کتار او منظم دي په خوبرخوو ېشل شوې ده په یوه برخه کې یې چې شاوخوا نیم جریب به وه ما قبرونه وشمېرل $324 = 18 \times 18$ قبره و.

خلک هدیرې ته ورتلل دعاګانې یې کولې خو پولیسوچاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي یا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهدیرې دلویې دروازې ترڅنګ د مړو د وینځلو ځای ،نارینه اوښځینه ووته بېلې بېلې بیت الخلاوې او د اودس پاک ځایونه وو ،دمړو وینځلو پر یوه خونه یې لیکلي وو(مغسلة الاموات الخیر یه بجامع المهاجرین بمکة المکرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم یوه بنګله دېشې چې ځان یې هلته دبنګله دېشیانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وویل چې دلته یواځې سعودیان ښخوې او بهرنیان او دحج مړې اوه اته میله لېرې دشریبه په نوم ځای ته دښخولو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وویل چې سعودي دلته وفات شوي حاجیان خپلو هېوادونوته نه ورکوي او همدلته دغزي د سړک ترڅنګ هدیره کې یې خاوروته سپاري .هغه وویل چې دالویه هدیره ده ،مړي په نقشه ښخوي او له خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلولپاره کېمیاوي توکي ګډوي.

له هدیرې سره نږدې مسجدالجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجدالجن منارې ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړیو ودانیو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پیریانوته وعظ او نصیحت کړی او همدلته یې ورسره لمونځ کړی دی، مسجدالجن کوچنی ، دوه پوړیزه او ډېرښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خوموږله شوقه پکې نفل وکړل،په مسجدکې سور رنګ ،ښکلې او ګران بیه غالۍ پرته وه چې ټوله یوه غالۍ ښکاربده،دجنت المعلی اومسجدالجن د زیارت کوونکیو ډېره برخه ایرانیان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډېرپور دثور دغره ترڅنګ تېر کړو،هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،دحرا غره موږ ستړي کړو خدای شته چې ثور غره اوغارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دلیل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ویل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ اوستړی کوونکی دی خوله دې ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېروسختو شېبوکې د رسول الله ص پناه ځای ونه وینم، بالاخره یوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شیخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا یا حاجي نادر د ثور دغره په

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هيله پيل کړ،نعمت الله مو د تودې موټر چلوونکی شو، او دڅو لويو او ښکليو پار کونو ،چوکونو،اومارکېټونو له وهلو وروسته يې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته ترډېره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تيګو جوړه پراخه زينه ده خو دا زينه دحرا د زينې په څېر له سيمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره موديوکانتين ترڅنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بيه دوه چنده وه ديوه پياله چای بيه هم دوه رياله وه چې د ۲۲افغانيو معادل کېږي.

دلته مې له يوه ترکي سره بحث وکړ،د وزيرستان د وانه اړوند دشګی اوسېدونکي سيدغلام سره مې هم کيسې وکړې، هغه راته وويل چې:په وزيروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خيل تازي خېل قومونه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زياته کړه چې ۲۲مه يا ۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خوله مرغه سيمې ته ۲۰۰تنه امريکايان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنو طالبانو سره ونښتل ،امريکايانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د يې وکړ،د هغه په وينا ،په دې جنګ کې افغان امنيتي ځواک او امريکايان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهيدان شول ،سيدغلام د بهرنيانودې تلفاتو ته پخپله هم خوښ و او ويل يې چې دکلي اوسيمې خلک يې هم خوښ دي او دايې له امريکايانو سره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلارې جوړولو په نوم دحراغره په څېر څوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین اواندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

۵۰۰۰ :Bank indonisia

limaribu rupiah

یواندونیزیایي راته وویل چې داڅلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به درې متره وي خوله یې وره ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه درې تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده،، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودرېدل او نوبت ته ایسارېدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځې په ناسته به پکې ځې اوپه ناسته به ترې راوځې خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موبنه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

www.nelitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې ځوکې ځخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسوېل ته د شمال اولوېدیځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې یې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې داځوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی داړتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي دپیسو دګټلو لپاره یې هملته یو اوښ خېژولی دی چې رنګه زین او کجاوه لري، په رنګه ټوټو یې رنګین کړی دی لومړی خلک په زینه پر اوښ سپرېږي او بیا یادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدینوپه څېر په غره کې ځانونو ته ځایونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته یوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځایونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لاړ زینه وه ډېره سخته نه وه خوبیاهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شیخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسۍ په څېربه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مینې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته یې دځانځیو ، خرچتل سپین جماعت،ازرې ،بزرګانې،کړېې وړېې ،شینواریو ،چکرې او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګرامیو داوسېدونکي شهید قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدین شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان ځوکې ته څو وارې پورته شوی یم دکړېې وړېې او شالوزان دغرونو ځوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بېخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم ستړی ستړی کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلومجاهدو ملګرو چانټه او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خواږه ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی)دخخوبي په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ)اوملګري یې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له کلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوځه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي يو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یواځېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفاروپلچیانو څنګه دا وموند اوبیا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر؟لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نېک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غنه اوکوتره هم ساتي ،غنه دلته ځالي جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله ورته د ځوانانو سپینې وتنې ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خېژي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماولیدل چې ځینې خلکوبه زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس مونږ سیل وکړ،مکه معظمه مونږ وکتله لمونځ مو وکړ ببرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې دیو پر جامو په لګېدلې پټې (استودي کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترڅنګ یې ودرېدم ورته مې وویل نوم دې استودي کار ویلا دی؟ویې ویل هو ورته مې وویل داندونیزیایې ؟ ویې ویل هو ،ماورته وویل ډېرښه زما ورور یې؟ هغه راته وویل چې ته پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم په خندا شو ویې پوښتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګری یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه ځوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په یونیم ساعت کې پورته شو اوپه یوساعت اولس دقیقوکې له دمو سره راښکته شو،لاندې موپه شل ریاله ترحرم پورې موټر کرایه کړاو دولس نیمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختیا

حرم شریف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجیانو اړتیاووته ځواب نشي ویلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پیل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېدیځ یا د باب عمري خواته ډېر ستر اوپراخ کار پیل شوی، داوربدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختیا دا ستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لوړېپوړې ودانۍ نړولې او دغونډېو،هوارول یې پیل کړي دي،یوځل مې دیارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په یو ځای کې یې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپربمانه سیخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسیخانو له قوت اوډېر ښت څخه ښکاري چې دلته ځو پوړیزه ودانۍ په پام کې دي،یوځل مې **۵۴** کرنګونه وشمېرل چې دلته یې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې یې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وویل چې دا ودانۍ له درې پوړو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي یوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به یادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې د ملک عبدالعزیز په نوم او بله یې چې د ملک فهد په وخت کې جوړه شوې د فهد په نوم یادېږي. له دې توسیع (پراختیا) سره به د حرم د تنګتیا له پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، دا پراختیا د شامیه ساحې خواته ده. لومړی حکومت دا کار د سعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیو سره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول، حکومت مجبور شو، چې دا بن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې د حرم د دې توسیع په اړه حیرانوونکې خبر ولوست، هغوی د معتبرو مراجعو په حواله لیکلي وو چې د سعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یو ځای کوي. پر دې پراختیا سل میلیارده ډالر لګوي او د استملاک شویو عمارو او ځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته د هر متر ځمکې پر سر یو لک او دري د برش زره ډالر ورکوي. د دې خبر له مخې، دا پراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوی دوه پړاوه لري حکومت تر اوسه د دې پراختیا لپاره دوه زره، دري سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ، دوکانونه او دفترونه نړولي او په نږدې راتلونکي کې به یو زر او نهه سوه نورې ودانۍ، دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که بربېنـنايي توکي که فرشونه، صابون شامپو او نور ،ټول د ابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونو کې ډېر کار بدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویو ګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلتـه هره ورځ میلیونونـه ګیلاسـونه مصـرفېږي، دزمـزم څښـلو سـلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شیبې لپاره هم د اوبو څښلو دا ځایونه بې ګیلاسـه نشـي ،دشـاهد په وینـا ، دحـج پـه ورځـوکې هـره ورځ تـر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او چارو شـوي تـوکي چې دوه دریمـه برخه یې د اوبو ګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره د ابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتو خوښ دي.

هغه زیاتـه کړه چې د ابن لادن کمپنۍ پـه پاکستان کې لـه ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څو کالـه پخوا د ابن لادن کمپنۍ لـه پاکسـتان څخـه شل زره مـزدوران راوغوښـتل دا مزدوران یې ځیني دشاهي محلونو ،ځیني د زندانونو ،ځیني دهسـپتالونو او ځیني دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شـاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویـاړ ورپـه برخه شو ،هغه وویل چې د ابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیا کوي او له هیچا یې هم بـدل

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نیم سوه ریاله معاش او یونیم سل ریاله د خوراک لپاره ورکوي او دا وسېدو ځای یې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت تر ې څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېر کم وباله او ویې ویل چې دایونیم سل ریاله یې دخوراک لپاره هم بس ندي خود پاکستان له اوزګارتیا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانیانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشیان او سوپروایزران ټول دوی دي خو امرین یې عربا ن دي ،په پاکوونکیو او اوبه برابروونکیو کې دبرما ،سریلانکا،هند،بنګله دېش او اندونیزیا اوسېدونکي هم شته دي.

نیم یې ستا اونیم یې زما

شاهد داومنله چې ځینې حرم ته راغلي حاجیان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خیرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه یې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځینې مستخدمین په ډېر مهارت او هوښیارتیا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري یوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول یو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بله لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تیګې اودس ته کښناسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به یې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغیزې لاندې راغی چې بېواکه به یې لاس جیب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکیو سره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله یوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکیو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وویل چې عرب امرین پوهېږي چې په کومو کومو ځایونو کې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځایونو کې مرسته کمزورې وي ،هغه وویل امرین دډېرو مرستو یاډېرو شیدې ورکوونکیو ځایونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بیاهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پیسې نیموي،دهغه په وینا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پیسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرین اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزیز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (ټاور) دزمزم برج په نوم یادېږي

،ددې برج ځینې برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقیقت کې شپږ برجه یا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتیا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وینا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،یعنې پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نیولی دی،ساعت شمال،سهیل،لوېدیځ،اوختیځ ته له ډېرو لیرې ځایونو څخه لیدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراونډ شوبیني شین دی، دساعت له پاسه ددرې پوړو نو په لوړ والي یوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بڼه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یو ځل دا ساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (د ساعت او دقیقو ښوونکې ستنې) په کرنګونو راښکته کړې ، د هغه په وینا ، دقیقه ګر یې د شل ټایریزه بار وړونکي موټر سره په اوږدو کېښود دا ستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ، خوله لاندې ایله یو متر ښکاري، په کوم برج یا ودانۍ چې دا ساعت جوړ شوی دېته برج الساعة (د ساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولوبیه یې څلورویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی، شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرارداد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دېرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي، خو اوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پوړونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل ترې پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تر اوسه ددې ودانیو په جوړېدلوکې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعني درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعني ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښنا ټول سستم تر ځمکې لاندې دی، په ځمکه، دیوال ...

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښـــنامزي نـه ښکاري، سـعودي د اوبـو برېښــنانلري تولـه برېښــنايې لـه تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې يې ليکلي چې زمزم ډېرو اوبو ته وايي .همداراز ليکي چې زمزم هغې دعاته هم وايي چې زردشتيانو به دلمبلو ياخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهيم ع د الله ج په امر خپله يوه مېرمن هاجره چې دمصر اوسېدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعيل ع سره له فلسطين څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته يې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاريخ ليکي چې حضرت ابراهيم ع له دوی سره په خورجين کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعيل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهيم ع بېرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه يونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هيله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه ترې وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته يې په شپله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک ومومي او مرسته ترې وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولې بې بي اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی يې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومترۍ کې چې هغه مهال د کعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نويوغږ يې ترغوږ شو راغلله ګوري چې يوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځايه اوبه راوځي لومړی يې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعيل تنده خړوبه کړه اوبيايې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبيله له يمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعيل ع دهمدې قبيلې له يوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمزم پالنه دحضرت اسمعیل ع اولاد کوله.وروسته دا خدمت د جرهم قبیلې کاوه،خو دوخت په تېرېدلو خلکودزمزم سم خدمت نه کاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونو کاله تېرشول، دزمزم کوهی هم له خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینې یوڅوک ورته په خوب کې همدا ځای ښیي چې ویې کنې یاڅور یې کړې،سباچې خلک دهغه په امر داځای ژوروي نو دزمزم نښې ورڅخه ښکاره کېږي، خوچې نور یې هم ژوروي نو اوبه راوځي او زمزم بېرته فعالېږي، عبدالمطلب ټولو خلکوته ددې اوبو دکارولو اعلان کوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغه له وفات وروسته داکار دهغه زوی حضرت عباس کوي، دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص هم داکار حضرت عباس ته وسپاره.

له زمزم کوهي څخه تر ۱۳۷۳هـ ش پورې په سلواغو یابوکو اوبه راویستل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطاف کې راغی خو چاروا کیو تر مطاف لاندې ورته ځای جوړ کړ اوس طواف کوونکي نه پوهېږي چې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانو لپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوبیې آن اب کوثر رایادول ،دومره به مې وڅښل چې خومره به مې په خېټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې خومره وڅښې خېټه نه پړسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوږې لګېږي، او دنورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو په څېر ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماډېر زیات څښل اوډېر خوندیې راکاوه،یوازې په حرم کې نه ،بلکې ځوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم څښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وېوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیو دزمزمو دسړولو لپاره ځانګړي اوماډرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډېر مجهز، پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډېرې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پرېمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پرېمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وېستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي موږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځای کې له لویو پایپونو کوچني پایپونه بېل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه ترې بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپورې دزمزم نلونه غځولي او آن غونډیو او غرونوته یې خېژولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزموخپله سپېڅلتیا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوتوته یې سرټیټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې د سعودي پاچایان اوشهزادګان پرې خپل ګناهونه ووینځي نو ضدیې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچایانو دځان، خپلو کورنیو اونوروهېوادونو زور واکیو اوپاچایانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفاخواته جوړ شوی دی، واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي یې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرولوړو غونډیو ،غرونو اولېرې ځایونوته ختلې دي، اوهلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزموترموزونه ایښي وي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه یواځې دڅښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، دنور استعمال لپاره دبئرداؤد (داؤد کوهی)په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وبستی دی،داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترڅنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن اوپیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځایونوته یې اوبه ورکړي او دحرم صفایي هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل اودواګاني ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا ، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیومعلوماتو لـه مخـې، دزمـزم کـوهی اوس پـه یوساعت کـې ۳۹۷۰۰لیتـره اوبـه ورکـوي داکـوهی ترڅمکـې لاندې څو سترګې لـري تـر مطاف لاندې دکوهي خولـه ۱،۵۲ متـره ،ژوروالـی یـې ۳۰متـره، پـه کـوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی ترې دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۷۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱متره لېرې دمقام ابراهیم خواته دی، اوس پر دې کوهي د ۸ ،۸۸متره مربع په مساحت یوه ودانۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته ترځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی په نوم سیمه کې په ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰یوسل اوپنځوس زره لیتروپه ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمـزم اوبـه دډېروبنـکاره اوپټـونـاروغیو درملنـه ده اوپرځمکـه دالله لـه نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحـرم لـوی خطیـب قـاري دکتـور سـعود بـن ابـراهیم شـریم دی، خـو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لري او دومره خوندور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یوماښام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلوسره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو داماښام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان ماښام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد(ملا اکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینوپه شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخوا علماووته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، وینښتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یواځې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱\۱۲\۲۷جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واوروله نو اواز یې هم ښه نه و، قرائت یې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو ،خوډېر عذرېې وکړ د تېښتې لار یې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږي امامان له شریم اوسدیس پرته ماهر،صریم اودکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې د نظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکوته لارښيي ،امر بالمعروف اونهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبیروبار مخه نیسي لارې خلاصوي او .... دشاهد په وینا ، دامهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځینه متواګانې په تور حجاب کې او دځینوخو آن سترګې هم په عینکو پټې وي پرلاسونويې دستکشي اوپرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي یا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلوپرې غږ کوي (یافاطمه،یاعایشه یا خدیجه یامریم...) زه لومړی حیران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه یې پېژني ځکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو لیکل شوي اونه یې بل چېرته لیدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی دپام را اړولو لپاره دوی ته دیو اسلامي نوم په یادولو غږ کوي او دایې خپل نومونه نه دي، یوځل یې هندۍ ښځې نظم ته رابللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې دیوې لستونی یې لنډ و په اشاره یې پوهه کړه ،ښځې تسبیح تهلیل او ذکر ته رابولې،ځینې متواګان دپیسولپاره خلکوته په بایسکلونو طواف ورکوي ځینې کوچنیان هم داکار کوي. دبایسکلونو لپاره په دوهم او دریم پوړکې خپل ځایونه ټاکل شوي دي دکرایې طواف نرخ هم توپیر مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړې پورې اړوند دی له یو نیم سل ریاله تر څلورسوه ریالوپورې.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن برېتور بې رېږې عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین ږیری به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کېناست ،حیران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ریاله اخستي وو، ،مولنا یار محمد زموږ یوسپین ږیری حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوی ږیره یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستي وې اوله طواف پرته یې پرېښی و.

ښځینه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کېنوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته بېول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره خوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي او د تنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي د بایسکلونو لپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه) طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او د کعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه او ښځې ټول راغلي هم دلته طواف کوي د دوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماځکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې ،یو احساس او یو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي، حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم د هما سوری وو.

ملګري

زموږ یو ملګری سید خان له اصله اریوب ځاځی دی خو هراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا ، ۹۵ کلن دی خو لاهم د بشپړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله ځلور غاښونه پرېوتي دي سید خان په جامه او ژبه له هراتیانو بېل ښکارېده ما ته یې د خپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي او درې واړه له پېغلو سره سید خان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوا د موټرو سوداګر و او افغانستان ته د موټرو له لومړیو واردوونکیو څخه دی هغه د خپلو خاطرو په ترڅ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نو په هرات کې ډېر یو رنه پیدا کېده ،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران او ښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خو دی له ډېر و ځوانانو هم تکړه و سید خان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتيانو سره خپښتي کړېده، له خبرو يې ښکارېده چې لمسيانو يې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې ميليونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زمونږ له ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر د هرات اوبادغيس وو خود کابل ،لوګر،ننګرهار او سپېدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتیان او فتواګانې

دننه په حرم کې یوهندي عالم چې واقعاً متبحر او جید عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنو ته ځوابونه ورکول، هغه ته یوه څوکۍ ایښودل شوې، وه ډېر خلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګلیسي ژبو پوهېده، کله کله به یې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له ده پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا او استفتا لپاره نهه ځایه ټاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتیان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوا به یې ورکوله،فتوا به ډېره لنډه او قناعت ورکوونکي وه .له دې سره ماته زما دخوني دملګري اوزموږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه یاده شوه .کیسه داسې وه چې زموږ یو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوڅه کار ورته پیدا شوی و اوعمرې ته نشو تللی له موږ څخه یې وپوښتل چې ایا احرام بېرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وېست اوکوټلی ځواب یې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ویل یې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اوا سانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبیا ځواب ورکړم.

روغتیا

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانولپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوبايد ۳۵زره افغان حاجیانوته يې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزورې وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به يې کاوه،کله به يې ډاکټرنه وو،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزير صاحب محمديوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتیا پر وزارت وراچوله.

دحج اواوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیايي دې ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرخ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعاروي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کاربدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیودرمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپټرې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې درمل ډېر قیمت دي، یو پاکټ پاراسیټامول په افغانستا ن کې پنځه افغانۍ دي خو هلته په شپږ ریاله ۷۸ افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ او کیفیت یې ښکاره توپیر درلود، شاهد به ماته ویل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځینو لومړنیو ناروغیو د درملو راوړلو ته یې وهڅوئ، ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بیه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجیان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي، په ځانګړې توګه افغان حاجیان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېر ثواب دی او که طوافونه، ماهم اوه عمرې وکړې، خو د پنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو میقاتونو وکړل، حدیبیه، جعرانه، تنعیم، اضاءةاللبن او.... د هرې عمرې لپاره مو له نوي میقات څخه احرام کاوه.

خوزموږ سره ملګرو بیا عمره خپل یوائینی کارباله، داسې افغانان مې هم ولیدل چې دورځې دوه او درې عمرې یې کولې زما ملګري عبیدالله، عسل، یارمحمد او نورو پنځلس عمرې کړې وې یوه ورځ یې راته وویل چې نور یې د سرپوستکی له ډېرو خریلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته باید د سر ویښته یا وخرییل شي او یا لنډ شي خو دوی به خرییل.

یوه ورځ نیمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه درې نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وویل چې تاسې له هر ځایه احرام تړئ موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو ،خیر موړ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کېناست،ترې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دي په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې ساري وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې څوځله منډه کړېده،دهغه په وینا ، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وبستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه بېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړې اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولو سره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وايي چې په افغانستان کې ډېر وځورېده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار يې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکليفونه ترې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئيس دحج ۷۵ سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې امله يې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دايوځينئ بې عدالتي نه ده، هر چاروا کي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستيال او اوسني رئيس فضل الهادي مسلميار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په يوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنوسره دتبعيض دردو نه په حرم کې هم اورېدل کېدل، دګل عالم په نوم يو تن چې ځان يې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وويل چې ته مې په تلوېزيون کې ډېرليدلی يې، اوډېرې سپينې اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمينه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنيوله لارې چارواکيوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پيل کړې: (په۱۳۳۷هـل يا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې موږ په ډېر زحمت او دخولوپه تويولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اوويل يې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالې درکوو ،شل کاله وروسته په **۱۳۵۷** هـ ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،مونږ له خلقي رژیم څخه قبالې وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو ،هلته په چارسده کې اوسېدو جهاد مووکړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خبېته واچوله نو زمونږ ځمکې او کورونه یې تاجکو او خپلو قوماندانانو ته ورکړې، اومونږ یې وشړلو.

هغه وایي چې یواځې زماسل جریبه آبي ځمکه یې رانه نیولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې یو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لرې خو ځینې نور یې بیا شاروي اووینځې بولي . خلک وایې چې عربان له ښځوسره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي تړون او طبعي محبت څخه ډېرد شهوت داور د سړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لوموکې نښتي دي چې آن له خپلومېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین سترګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونوکې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوڅه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پربمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخپلوکې بې کچه مینه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یوسعودی لوند خیشت له یوې ښځې سره روان و یو چاپرې غړو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمینې کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کارېدونکې توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخوا په ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډرېورلري کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکیمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زیاته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تېل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وینا دحج په ورځوکې په هرو۲۴ساعتونوکې شاوخوا زر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګېلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظیف چارې ۲۴ ساعته رواني دي، دحرم دتنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سیمې وېشل شوې ،نوکریوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي داماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه بجې وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیا دتنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پټۍ راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیاهغه ځای طواف کوونکیوته پرېږدي، له بل ځایه پټۍ راتاوه کړي.

هرکال په میلیونو کسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،څپلیو اوضروري شیانو د ایښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبیاهم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خودتنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،دتنظیف عملیې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس يې نادرکه شي بيايې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرۍ (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قيمتي وي، لاس نه وروړي،اونه يې دحرم دتنظيف عمليه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بيا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي يو حاجي دبل حاجي له بيک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته يې نيسي ترهغې چې خاوند يې پيداشي که خاوند يې پيدانشي نو بيايې دحطيم پرديوال ږدي له هغه ځايه يې مربوط کسان وړي.

ماڅوځله شيان راپورته کړل بيابه مې دحطيم پرديوال کېښودل يوځل مې ډېر لوکس او قيمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونيوه خوخاوندېې پيدانشوپه همدې کې له کلک ټېل او بيروبار سره مخ شوم دومره ټېل چې هېڅ پوه شوی نه يم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد؟ دمکې ځينې کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی يې لارويان په تکليفوي.په حرم کې دقيمتي شيانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځايونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه يوه خانه کې يې بند کړي،د رف کيلي (چابي)له مسؤولينوسره وي، اوده ته يې په کاغذ ليکل شوی نمبرورکړي، کله چې بېرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس ترلاسه کړي.

دپيسو ،مبايل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قيمتي شيانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشيان وموممي نوهلته يې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجد دننه یې ځوځایه په ځوړبولیکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستیک کې تاو او په خپل مخ کې یې کېږدئ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلا ببلې ليدنې

دحج بنسټيزه فلسفه په نړيواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج د اسلامي امت نړيواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج يوه موخه دا ده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان يوبل وپېژني .له ستونزو يې خبر شي ديوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه يوځل خو ديو هېواد اوسېدونکی راپيدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شريک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې وليدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشۍ،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصيلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفيسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زمونږ دهر اړخيز بحث ثوتکي موهم درته واورول ، له ما سره دنړۍ له مسلمانانو سره داړيکو په جوړولو کې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خو بيا هم دخپلې خونې له ملګروسره يوځای نه ګرځېده،که تر حرم شريف به ورسره يوځای راهم غی دلته به ترې بېل شو ،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته يوائې ناست وو ، يا به يې تلاوت کاوه يا به يې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ويل چې فارسي له خپلې نيمګړې اردو سره يوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکوالالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهيم په حرم کې دښځوله بې حيايۍ اوبې باکۍ.له بې ځايه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همدا راز بې ځايه دنارينه اوښځينه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه ترې نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږیره درلوده، سپینه خولۍ ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباد دایالت دفروټ frotاوسېدونکی څلوېښت کلن محمدفصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هندکې څلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانوسره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس څلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اوياځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمدفصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانوپرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښايي دپاکستان اوسېدونکی وي. داېواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندي له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وویل چې د سعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ویزې ورکوي چې خلک د حرم د خدمت لپاره راولېږي دا ویزې وړیاوي خو ایجنټان (استازي یا نماینده ګان)یې پلوري، هغه وویل چې دا ویزه څلور میاشتې وخت لري او تېر کال په ۵۵۰۰ او سږکال په ۲۵۰۰ کلدارو پلورل کېدله نواب وایي ما هم همدا ویزه واخستله او حرم ته راغلم ددې تړون له مخې به دوی څلور میاشتې د حرم خدمت کوي نو دوی ټول لګښت لکه د الوتکې د دواړو خواوو ټکټ خوراک، څښاک، ځای او هر څه د سعودي په حکومت دي او هره میاشت ۵۰۰ ریاله د جیب خرخ هم ورکوي دی وایي چې د دوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰ کلدارو حج کوي او د حرم خدمت خود ځان لپاره بېل ویاړ او نېکمرغي بولي .دده په وینا دده وخت د ۲۰۱۰ د دسمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډربوري کوي.

نواب خان دا هم وویل چې دلته د حرم د خدمت د کمپنۍ مشر سعودی دی او نور ټول کارکوونکي یا پاکستانیان یا هندیان او یا بنګالیان دي، خو او یا سلنه یې پاکستانیان دي هغه وویل د زمزمود تر موزونو کار تر نورو دروند دی یوازې پاکستانیان دا کار کولی شي،نواب زیاته کړه چې د حرم کار درې شفته دی ،او په هر شفت کې کم تر کمه دوه زره تنه خدمت کوي د نواب دوی دا کار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې د زمزمو د ترموزونو څارنه یا تش ترموزونه وړل او ډک راوړل دي.

ددوی او د مطاف ترمنځ یوه بله برنډه هم ده خو په دې برنډه کې د زمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وینا ، له یوې دروازې تر بلې د ترموزونو په برنډه کې ۱۴ تنه او د نلونو په برنډه کې ۵ تنه توظیف دي کله چې په حرم کې د ماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو خونو ته ځي او پر سړکونو ډېر بیروبار وي په کوم اوږد پله چې موږ تللو ډېر پراخ او دوه سړکه وو او د ترافیکو پر مخ به هم تړلی وو خو بیا هم دا ازدحام له کبله تګ پرې د مېږي پر پښو و یو ځل دلته له یوې دا سې ځوانې تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پیدا کړې وه ،ما ویل راځه دنړۍ دبدرنګې په توګه یې یو انځور واخلم بله موخه مې دخپل دیو ترورزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ماویل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووایې چې په مکه کې مې ستا خینه ولیده، او دایې عکس دی، خیر کېمره مې راواخسته، له حدځخه ډېر بیروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښایي دا او یایې بل ځوک بده و مني ، په غم به ککړ شم،خیر جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښته په خندا شوه ماهم ددې داموسکا ددې پر خوښه تعبیر کړ ځو انځورونه مې ترې واخستل.

په بله شپه په همداسې بیروبار کې ورو- ورو روان یو چې پر یوې لوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لوړه او دومره چاغه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو او بس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره باید ووایم ،تیونه یې دومره غټ وو چې په اوږو پورې یې تړلي وو،په ډېرې حیرانتیا مې ورکتل هغه هم زما په حیرانتیا او هغې ته په ځیرکتلو پوهه شوه ښایي پاکستانی او یا هندی به ورته ښکاره شوی یم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه او فلمي ډایلاګ یې دکړس کړس خندا په ملتیا راته وویل (کیاهوا)له دې وېرې چې دنورو پام راته راوانه وړي ژر مې سترګې واړولې خو دې بیاهم په هماغه اندا ز وویل (کیاهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا دپلازمینې کوناکري له اوسېدونکي ۲۰کلن محمدیوو صالحو جالیوسره موهم خبرې وکړې،هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلوېزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسېدونکي سره موهم بنډار وکړ شېرزمان ترې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او۱۹۹۵کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس ترې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسېدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل وېښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس او اسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دمازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل درياضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز ،نیاز تفکر اوتدبر ځای وو ،هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زموږ ترځنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي اوڅه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسېدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي موږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنایجریادنفوس یواځې نیم وګړي مسلمانان دي، هغه زیاته کړه: (موږ ډېر نېستمن خلک یو چې حج ته راځو اړیو چې اوه کاله ورته سپما وکړو، زموږ لوړ عاید دمیاشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰ دکور دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ ډالره بچت کوو، کله چې حج ته راځو نو دولت ته ځلورزره ډالر تحویلوو ، موږ پنځلس میلیونه نفوس یو دحج سهمیه مو یونیم زر تنه ده خوزموږ په هېواد کې له یونیم زرتنو سره دحج وس نه وو همدا لامل دی چې سږ کال دولس نیم سوه تنه راغلي یو، امریکا او اروپا راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول سعودي ،مصر،لیبیا ،او ایران راباندې خپلې دروازې تړي او مزدورۍ ته مو هم نه پرېږدي،زموږ یوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوویزې سره لیبیاته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونیوه ویې واهه اوچې وږی شو نو خپل پاسپورت یې پرې وخوړ،اوس موږ خپلو پنځه نوي سلنه کوچنیانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دین کمزورۍ کېږي ،کفار راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شیخان باید موږته ددین دزده کړو زمینه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ کړي،حافظانو او ددین طالبانوته مکافات ورکړي ددین زده کړوته یې وهڅوي پرموږ کې دین مري، دعربو شیخان دوه زره ډالر دحفظ دیوې حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مایکل جکسن ته دیوې نڅا لپاره څو میلیونه ډالر ورکړل، زماپلار دیني عالم دی خو زماقرانکریم ندی زده آن ناظره یې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په ریښتیا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نایجر کې خو اسلام دنړېدلي کمر پر سر دی،ولې یې دنفتوپه پیسو په خرمستۍ

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږته راکړي زموږ اقتصاد رغيږي، او د مسيحي نړۍ له احتياجه خلاصيږو.)

اسماعيل اسامه ته هم د شک په سترګه ګوري وايي : (اسامه د سي آی اې ايجينټ دی، د سپتمبر ديوولسمې پيښې د امريکا په خوښه وې، واک ته د بوش په رسولو کې اسامه لاس درلود. اسامه ځکه د سپتمبر ديوولسمې د پيښو پړه ومنله چې امريکا دلته راشي ،طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات ووخو اسامه دا هرڅه ګډوډ کړل، او د امريکا پښه يې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعيل خپل ايميل ادرس هم راکړ او ويې غوښتل چې له يو بل سره دوامداره اړيکې وساتو.

د پاکستان د پښتو نخوا ايالت د مردان ولسوالۍ دهوتي او سېدونکی حاجي خان زرين راته وويل چې حکومت تري ۲۴۰۵۰۰ کلداري اخستې دي خو په همدې پيسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره يې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون يا حرم ته نږدې د رسول الله ص د زيږېدو له ځای سره ده، قدر او عزت يې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجيانو له دې ډېرې پيسې اخستې دي، خو نه ډوډۍ ورکوي، نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

يوه ورځ سحر د تهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ماخخه په مخکې صف کې يوه اندونيزيايۍ په لمانځه ولاړه و، سجده يې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل ،ترڅنګ يې يو ځوان ناست و، بيا پاڅېده څو رکعته لمونځ يې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته يې له سر څخه حجاب اخواکړ، وبښته يې چې لږ ښکاربدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ يې په ډېره مینه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پریخ زمزم يې څوځله مخ اوځنګلې ووینځلې،ښې ډېرې يې وخښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دینداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپین نوراني مخ يې و، دنورو اندونیزیایانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند يې ماته راکاوه.

یوماښام راسره دچین دګانزواایالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نیازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چینایي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد،په انګلیسي هم پوره نه پوهېده خو زما دیوې پوښتنې په ځواب کې يې زماد یادښت په کتابچه کې پخپل لاس ولیکل،چې (muslims in china۱۰۰،۰۰۰۰۰)یعنې،په چین کې لس میلیونه مسلمانان شته دي.

له چینايي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چینایی و خونوم يې چینایانوته ورته نه و سم زموږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنیازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماویل کاشکې دلته وای چې زما خبرې يې هغه او دهغه خبرې يې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چین کې له یوې انجنیرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مینه واوښته،چینایۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، ویښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوديندار ه مسلمانه، باحجابه اوتر موږ متدينه مسلمانه. دګډ ژوند ثمره يې دوه زامن دي چې پر يو يې، دجليل القدره او غسيل، الملايک صحابي حضرت حنظله او پربل يې د الله ج دتورې (سيف الله خالدبن وليد) نوم اېښى دى، اوربدلي مو دي چې چينايي سخته ژبه ده خوحاجي امرالله په سپينه رېړه دومره ژر ياده کړه ،چې سړى ورته حيران شي .له ماډېر مشر دى، خوکله کله ورسره ټوکې کوم چې مينې پرفرهاد غر سورى کړ پرتا خوبه يې خود ژر ژرچينايي ژبه زده کوله.

دترکيې دقونيې ۳۵کلن اوسېدونکى علي خيرى چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسره وکړې، چلک ډېرذهين په سياست پوه اوداسلامي نړۍ په درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي ځوبيتونه يې راته واورول، هغه راته وويل چې په نړۍ کې ۵۲اسلامي هېوادونه دي خو مشران يې د پرديو ګوډاګيان او بې اتفاقه دي هغه وويل که اسلامي هېوادونه پر اسرائيلو لاړې هم توکړي نو اسرائيل به ډوب کړي هغه وايي يواځينى سړى چې داسرائيلو لومړي وزير شيرون ته يې په اروپاکې مخامخ شيطان وويل هغه طيب اردوغان و.

چلک وويل چې ځوځله دلوېديځ اقتصاد ولوېد خو کوېټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغه داسلامي هېوادونو د چارواکيو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوى عياشي يې د مسلمانانود بربادۍ لامل وباله.

ده هم اسامه دامريکا سړى وباله،ويې ويل چې هغه امريکا ته زمينه برابروي چې اسلامي هېوادونه ونيسي، اوويې ځپي، ماداسامه ننګه وکړه، ورته مې وويل چې امريکا خو سعودي ،عراق ،کوېټ ،يمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربېنتونی او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خوهم سیکولر او د پردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه، خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واوپه خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېربنه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډه ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژباړلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې داړیکې په ساتلو ټینګار وکړ.

مابنام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره ۲۲۸۰۰tk چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددرې وخته ډوډۍ په شمول لګښت یې پر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲ میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو ،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مروه ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،د سولې مینې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما ـ له یوځل پرته چې د حراپه غره کې دوه تنه لاس او ګرېوان وو ـ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګیلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سیالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چیغې اوفریاد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل دیوبل توهین نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په یو مذهب کې یو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوي خو یوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې یو کار هم ولیدل شي چې په یو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وویل چې ځینې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بیایې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او دیوپښتون په توګه شرمنده وو ،یو ماښام یو بنګله دېشي، سره له دې چې اوبه او وخت پرېمانه و او ناروغ هم نه ښکارېده، په صف کې تیمم وکړ .ماورته په اردو وویل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وویل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپین ږیری او لنګ یې تړلی و.

په مطاف کې په لومړی صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نیول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا ویاړ نه وربه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له یو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او ځوک یې ځای ونه نیسي له یوبل سر څنګلې په ځنځیري شکل تړي، یوه ورځ یوه پښتون سپین ږیری چې ژبه او جامه یې دکندهار وه راغی له خلکو یې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی ځنګلې خلاصې کړې سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي ننېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته یې لار ورکړې وه، هغه بېچاره چې ولیدل خواری یې اوبو وبوړې، اوپه نورو صفونوکې هم ښایي ځوک ځای ورنکړي نو جنجال یې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی یې له صف څخه وویست ،بېچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودرد بده، سپین ږیری و رایې ووست اوپه لومړي صف کې یې ښه ځای کې ودراوه.

سبامابنام زه بیاهملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیاهماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده یابه ښایي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه وویست او بل چېرې یې هم ځای ورنکړ، یوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،موږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې یوتور پوستی ځوان چې لایې نوبت ته ډېر وخت پاتې ودګنو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغابښ خلاص کړ، پرتوګ یې خلاص په لاسونوکې ونیوه اونوبت ته منتظر وو ،یوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و یو ناڅاپه یې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته بېرته راغی اوپه خپل ځای کې درېد.

یوبل مابنام له خونې څخه حرم ته روان یم ،حرم ته نږدې له پله سره یو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي دسړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا یې پیل کړه، عورت یې ټول ښکاره شوکله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه یې وکړه چې بیابه داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅې طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په ټېل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړا یې پیل کړه ،نږدې وو چې تر پښولاندې شي.

یو ځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واورېدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زما اودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو ټېل هغه لېرې ببولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلېونۍ غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستونې بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي بېرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو تور پوستو لاسونه ،ښنګلې آن تر اوږو ښکاري دځینو لستوني دومره لنډوي چې آن تخرګونه یې ښکاري سعودیانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځینه متواګانې خو آن په سترګو عینکې ،پرپښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وویل چې سعودیان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او نښتې جامه کاروي،دځینو فیشن او جامې ته آن اروپایانې هم نه رسېږي خو موږ له داډول جامو سره ثوک ونه لیدل .
شاهد وایي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغیو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغیو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب او عورت ته ډېر پام نه کوي ځینې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنیانو ته تیونه راوباسي اوسم نیم یې ښکاري.

ځینې ښځې له خپلو کوچنیانو سره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په تېل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنی یې هم په تکلیف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارینه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارینه وو بېلوي خو بیاهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او یا یوازې ته له تللو انکار کوي او له نارینه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلین او حجاب لرونکي خلک دفلسطین ،ترکیې او ایران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هېچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي اوپه مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دبیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده رواده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای بنه پاک کړي،په همدې صفونوکې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاورېمه ایزه اوپاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکاندارانې او سوالګر

سره له دې چې د سعودي او ډېرو عربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خو بیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازموېښت کې نیولي دي، د حضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو او بې وښو دښته یې چې مرغۍ او ماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، د ځمکې لاندې یې پرېمانه تور زر (نفت) پیدا کړي او د ځمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو او زمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې دا خبره به څومره رښتیاوې خو د دینارخېل په وینا چې له یوې راډیو څخه یې اورېدلي سعودي هر کال د حج په پروسه او د عمرو له لارې د پرش میلیارده ډالر ګټي ،د تیلو خو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واورېدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ د اوبو پر هغه بوتل چې دوه ریاله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یا پنځه لیټره تیل اخلو .

دنړۍ د میلونرانو ډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونو کې دی . یو ځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،د هوټل شاګرد ته یې د سګریټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال ترې یوزر او پنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،د هوټل مستخدم ورته د پنځوسو روپیو سګرېټ او ۹۵۰ کلدارې ونیوې،عرب سګرېټ واخستل او په ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰ روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې د مستخدم په لاس کې پاتې پیسو ته به لاس اوږد وم؟، دا پیسې ستا شوې او خپل جیب کې یې کېږده. خو په همدا سې شتمنو هېوادو کې د نېستمنو او

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی دا سوالګر ټول د سعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ او سېدونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم اومسجده بهر به داسې کوڅه او سړک نه وي چې دسوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج اومعیوب وي داسې بې لاس اوپښو معیوبین به وګوري چې یوازې سر اوسینه او کوناټې ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو ځادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو دپولیسو وس نه رسېږي ځکه چې دابنځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس ووینې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل ځادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیڅچا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په ځوږبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانو به چیغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږ نه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسو په لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال ګم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شېبه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واورېدل نو زموږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچني اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستوڼي ونیسي او چې تر څو یې ترې پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت څوځله دا سوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولویې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینايي توکیو ډک دي.

یوائې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جامویې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو، یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داڅوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوایۍ سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزیر په توګه دمحمد یوسف نیازي له ټاکل کېدوسره به دا ستونزې او درغلۍ راکمې شي خونه یوائې داچې دا ستونزې او درغلۍ کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په یوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمینو ،عمارو ،ترانسپورت ،لېږ رالېږد ، نظم ،دسپلین ،روغتیا ، دارو درمل ،قربانۍ ،عرفات،مزدلفه ،منی ټولو په برخو کې وې

.

وزارت ډېر معلمین په واسطو اوبډو نیولي وو ،چې پخپله پرڅه نه پوهېدل ،په خلکو یې دصفا اومروه ترمنځ سعې د ۷ پرځای ۱۴ شوطه کوله.داسې حاجیان هم وو چې خپل معلمین یې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمینو دنه همکارۍ لامل وو چې ځینو حاجیانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدینه کې ګڼو حجاجو ځوځله راته وویل چې دوی خپل معلمین آن دوه ځله هم ندي لیدلي، کوم معلمین چې د ازموینې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمین بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب میرزمان راته وویل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئیس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمین په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وویل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکیم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمینو مشر یې ټاکلی خودوی هېڅکله لیدلی هم نه دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنتون په دوره کې زما ټولګیوال د ننګرهار ولایت د سره رود دولسوالۍ د ککړک د میاګانو او سېدونکی محمد خالد هم د معلمینو په ډله کې وو یوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په **۱۵۳** عمارې کې وه ،له ده سره په خونه کې نور معلمین مولوي حمیدالله ،غلام دستګیر،محمدظریف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حمیدالله سره مې په یوه صف اویوه اقتداکې د نارینه او ښځینه وو د لمونځ حکم په حنفي مذهب کې وڅېړه ،هغه وویل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارینه اوښځینه له یوبل څخه بېل شي نو بیا ورکېږي همدا راز دصفونو او لمونځ کوونکیو په مخ کې تېرېدل یې هم دتکلیف دپورته کولو لپاره روا بللي دي ځکه چې که داکار ونشي نو بیروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالد سره مې دځینو معلمینو په سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم دځینو په اړه داخبره ومنله خو ویې ویل چې ده او ملګرو یې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وویل چې د دوی په ملګروکې ددوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اویا یې مناسک خراب شوي حاجیان یې په عرفات ،مزدلفه اومنی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګوابنلم راته یې وویل چې که په خپل یونلیک کې دې راپسې ناوړه شیان ولیکل نو خراب به دې کړم، ماورته وویل نور خودرپسې څه نه لیکم خودا لیکم چې، نیم ساعت کېږي چې یوه دزمزم بوشکه په پلاستیکي لفافه کې تاوولې اوترلې نشي نو نور کارونه به دې څنګه وي.

www.millitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې لیکلو سره هم موافقه ونکړه،ویل یې چې که دا دې هم ولیکل نو خراب به دې کړم.

زموږ د شرکت د معلمینو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

د حج او اوقافو وزارت د بعثې غړي چانه لیدل اونه له حاجیانو د ستونزو پوښتنه وه، که د کوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمایشي او د شرکت له مسؤولینو د ډالیو او پیسو د اخستلو لپاره وو. د بعثې غړي د ذوالحجې په ۱۲ مه زموږ عمارو ته هم راغلي وو په دې پلاوي کې د امنیت ،روغتیا او حج او اوقافو غړي وو خوله تللو وروسته یې حاجیان ترې خفه وو ،مولوي احمدي وویل چې حاجیان ځکه خفه دي چې پلاوي د شرکت د مسؤولینو په حضور کې ترې له دوی سره د شرکت د مسؤولینو چلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجیان کله داجرئت کولی شي چې د مسؤولینو پروړاندې ترې شکایت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډالیو او مېلمستیا وو په خوړلو تورن کړ.

د محمد یوسف نیازي په مشرۍ د حج او اوقافو پلاوي ځو عمارې د نوم او دولتي چارواکیو او واسطه لرونکیو د خوښولو لپاره حرم ته نسبتاً نږدې نیولې وې چې همدوی ته یې په کې ځای ورکړی وو ،نورې یې ډېرې لېرې ،آن د منی او جروال په پوله او آن په عتیبه کې نیولې وې د ځینو عمارو حاجیانو به حرم ته یو ساعت پلی تګ کاوه.

ډېرو حاجیانو تګ راتګ حرم ته سخت وو ،یا به یې ټکسي نیوله یا به یې یو ساعت د هر لمانځه لپاره تګ او یو ساعت په راتګ لګاوه،او یا به یې هلته نږدې په کوم مسجد کې لمونځ کاوه،د سعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځینو عمارو کې د ځنباک اوبه او ګاز، نه و معلم او ډاکټر نه و سم فرش او چپرکټ نه و خو وزارت د دې ټولو پیسې اخستې وې، شېرزمان په خپله خونه کې یو کوچنی فرش راوښود ویې ویل چې دا یې هم پر بعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲ عماره کې اوسېده، شېرزمان وایي چې د بعثې غړي یې لیدلي هم نه دي.

د عرفات او منی په ورځو شپو کې پر خېمو کې ګاز، نغری، دیګ او کاسه نه وې د افغاني شرکتونو په شمول ټوله نړۍ په دې ورځو کې خپلو حاجیانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځو کې هم حاجیانو ته ډوډۍ ورنکړه، دا په داسې حال کې ده چې د پاکستان د بعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نیولې وې او په منی کې په ځینو خېموکې بریښنا نه وه، حاجیانو یې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چارواکیو ورته ویل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې یې نه نیوله خو بیا هم د دې عمارو او د دې خېمو اوسېدونکیو هر تن ته یې ۲۰۰ ریاله بېرته ورکړل (ببین تفاوت را).

هر حکومت خپلو حاجیانو او اتباعو ته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال، پټۍ، یا ..ورکوي چې د هماغه هېواد نوم پرې لیکلی وي او له ورایه پېژندل کېږي، خو د بلخ له ښځینه حاجیانو پرته چې په څادر یې د افغانستان بیرغ ته ورته درې رنګه دایره رسمه او د دایرې په منځ کې افغانستان او بلخ لیکل شوی وو نور هیڅ هم نه وو، د نورې نړۍ نارینه او ښځینه حاجیان ډله ییز ګرځېدل، ښځویې ډله ییز طواف کاوه، خو د افغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر ما او شېرزمان د حرم له دریم پوړ میزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکیو ننداره کوله، دا وخت هلته هوا نسبتاً سړه او په مطاف کې سخت بیروبار وي، طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو د شپږو هېوادونو ښځینه حاجیانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو لیکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځینه حاجیانو ځانګړې رنګ جامه څادر او پټۍ درلوده، په شپږو ډلوکې شپږ رنګه جامې او یونیفورم له پاسه داسې بربښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پټي ، ډېر ښه خوندېي وکړ دځینو ښځینه حاجیانو نومونه هم په بکسو او پټیو لیکل شوي وي، دحرم ښځینه متواګانو کله کله دهمدې پټیو له مخې ددوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ویشتمه په ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱ عمارو کې دهغو ۵۲۰ تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدینې منورې ته تلل، دا نومونه ښایې کوم عرب لیکلي وو ځکه چې رسم الخط یې عربي وو. ګل یې جل لیکلی وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې بربښېدل چې د نومونو لیکونکي له پښتو او دافغانانو له نومونو سره بیخې نابلده دي، ډېر نومونه نه پېژندل کېدل ،بله ستره ستونزه داوه چې داکسان په درې شفتوکې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دریم شفت په یوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به دیوې ښځې نوم په یو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،یابه دښځې نوم په یو موټراودمحرم نوم به یې په بل موټر کې وو.

زمایو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدینې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وڅښم ، زه او ماما مې حبیب الرحمن استاد ورغللو، ښه کباب شوی چرګ یې راوړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوبل ملګرى حاجي دادک هم زموږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر ترې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خوني ته ورغللو ، هلته موله خپلو کليوالو هريوه معلم صاحب ميرزمان، حاجي حبيب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدير،سميع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګير،کوچني شېرزمان، دشګي اوسېدونکي ډګروال مياه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښين لمانځه ته روان شو.

حرم ته نږدې ډېرې عمارې ترکانو اومصريانو نيولې وي، په دې عماروکې د جامو دوينځلو ماشينونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتياوې شته دي،ځينې په ډېرو لوکسو هلوټلونوکې ژوندکوي،دنوروهېوادونو بعثې که عمارې لېرې نيولې وي خو حاجيانوته يې حرم ته دلېږد رالېږد لپاره موټرونه نيولي دي.

زما،ماما حبيب الرحمن استاد هم دمني ، اوجروال په پوله په ۳۵مه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه يې ۴۵دقيقې پلې واټن درلود، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو په دې مارکېټ کې هغه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې په کار تنونوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېړوګان ،سپين او تور بانجان،دهروخت مېوې توره يان... دځينو مېوو نرخونه لوړ و موږ به همدلته تازه مېوه اخستله، ځو واري مو انګور واخستل خو زمايې خټکی ځکه خوښ وو چې يو خو ارزانه وو، في کيلو درې ياڅلور رياله ، وه بل داچې ډېر خواږه وو هروخت به مو څلور پنځه کيلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګـور مـو کیلـود ۱۲او۱۵ریـالوترمنځ اخسـتل ،دمارکېـټ ترڅنـګ یوښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې اېښودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نږدې مې لیدلی نه و، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانویوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخوادېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیـوې ناسمې انګېرنې په اړه معلومات راکړل ،ده وویل چې ځینې افغـانـان پـه جنة المعلی او جنة البقیع (لـومړنی پـه مکه او دوهـمـه پـه مدینـه کـې هدیرې دي)دخاورو کـوچنۍ کـوچنۍ ډېرۍ ، ځینې دخاورو کوچني قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځای نه وي نو دی او دده کورنۍ بـه همدلتـه ودرېږي،یا داچې داځای دده قبر شو اودی که هر چېرې مړ او یاښخېږي نو حشر بـه یې له همدې ځایـه لـه صحابه وو سره کېږي یا داچې دقیامـت پـه ګرمـه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کـوچنی دېوال تـاوکړي ،بیاپکې دکورنۍ دهرغړي لپاره قبر جوړ کړي او پـه جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې ځوځله ځوتنه ولیدل چې همداکار یې کاوه،خوچې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډبرۍ او قبرونه به یې ورته ړنګ کړل،ځینو به په پټه له ځان سره دهدیرې خاوره را واخسته، دا خاوره بیاله ځان سره کورته وړي بیا چې کله دی او یا یې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

یوځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زماد پښې په ښنګري وربرابر او پښه یې راته ښه وینې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهې کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوي میقات څخه احرام تاړه، ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولونږدې میقات دی،خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوایې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګري سحر وختي حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ریاله دوه طرفه ونیوه،دحدیبیې اوسنی نوم شمیسي دی،موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوېدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانوکېږدۍ اواوښان خوځوځایه لیدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ،کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زموږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاځلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې ځلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویو مسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دڅښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو لوی باغ مو هم ولید داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې یې چمن او فواره وه، زموږ ډریور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ویل.

حدیبیه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتینري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډالیو لپاره نور توکي یې پلورل بازار یې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ایرانیان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

جعرانه که جغرافیه؟

یوه ورځ مې خپلو بادغیسي ملګروته وویل چې داخل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بیایم له حاجي یار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به یې راته ویل چې جغرافیې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په میقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرین وايي چې د جاهلیت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)یوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به یې ستړی کړ خو مازیګر به یې خپله کړې خوارې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به یې بېرته وسپړه،چې الله ج یې هم په قرآن کې یادونه وکړه او ددې کار یې وغنده.

یار محمد به بار بار راته ویل چې جغرافیې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره دذوالحجې په ۲۲ مه ماښام مې ورته وویل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو، سباسحر درې بجې له خونو راووتو، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کيسه يې راته وکړه ټول دولس کسه شو ،فلاينګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ رياله په کرايه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ورځې وروسته تياره وليدله داځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پريمانه دلمبلو او اوداسه ځايونه او پاکې بيت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پريمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو ځوړندولو ځای نه وو، غسلونه مو وکړل،په مسجدکې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبيه مو وويله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکيې ،ماليزيا او اندونيزيا خلک وو، سم نيمايي يې ښکلې انجونې دي له يوې ماليزيايۍ څخه مې په ماته ګوډه انګليسي وپوښتل چې ايا دا رښتياده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بيخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بيا هم لمانځه ته نيم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وويل: چې دسر نيمه برخه به درته اوس وخريبو او نيم به په بله عمره کې وخريبې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وويل چې نه ټول راته همدا اوس وخريبئ. نورو حاجيانو همدا سې کول،سربه يې څلور ځايه ووېشه په هر ځل عمره کې به يې يوه برخه خريبه چابه پکې ويالې جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) ځوتاره غوځول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب څلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه یو بلد شخص پیدا او ملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یو ځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیدا کړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړ کې یو ځوان ولید چې خدمت یې کاوه ماورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ د ځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې د پاکستان د خیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخوا کې د کوم ځای یې ؟ ویې ویل چې د مردان بیامې ترې د کلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خو پرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه د کوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي،بیامې ترې د ډاکټرفاروق خان او شیخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل :(پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهدته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غوارم چې د حج یو نلیک ولیکم ،د خلکو ستونزې رابرسېره کړم، او د حرمینو یو رڼه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ما سره د معلوماتو په اړه مرسته وکړه ،هغه وویل چې دی خو په همداسې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیو ته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم د ابن لادن د شرکت په بلنه راغلی دی خو دی د څلورو میاشتو لپاره نه ،بلکې د ډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې د حرم خدمت کوي هغه وویل چې د دریم پوړ د پاکۍ مسؤول دی او څوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته د خپلو ستونزو ټغر وغوړاوه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل چې د سعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري یې کمه ۳۵۰ریاله ده.

شاهد وویل چې دوی په دوو کالوکې یواځې یوه نیمه میاشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ایله یوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زیاته کړه چې دلته دځینو خلکو نیم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوندڅخه یې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت باید دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتیاوې ورته برابرې کړي.

شاهد بېچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵کې دلته راغللم په همدې څو میاشتوکې مې یوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بیاپه ۲۰۰۷کې په رخصتۍ لاړم یوه نیمه میاشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بیالاړم نو زوی مې درک شو، مالا لیدلی نه دی خو اوس شپږ میاشتینی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله یې له واده تېرشوي خو یاله سره اولاد نلري اویا یو بچی لري داځکه چې کله دوی دیوې نیمې میاشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خوپه تګ راتګ یا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوايي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خوادې پروسې اوپړاوونو په وهلو تېرېږي ،هلته یې مېرمن یا جوړه یا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې میاشتنی مریضي (حیض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونیسي اوبنځه خوهم هروخت حمل اخستلوته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وويل چې له غم او ښادۍ، خوبيخي خلاص دي او ځينو کسانو خوچې دلته يې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په مياشت کې يونيم سل رياله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانۍ کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زياته کړه د حرم په کومو ځايونوکې چې خادمانو ته حاجيان ډېر خيرات (سبيل) ورکوي نو د سعودي يا عرب مديران هلته خپل کسان ټاکي او پيسې ورسره وېشي.

شاهد د حرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او د حرم په دريم پوړ کې دده د مسؤوليت په ساحه کې به مو بنډار پيل کړ.

هره ورځ يا په هره ناسته کې به مو پر يوې برخې بحث کاوه.

شاهدوويل چې د حرم عرب مديران کله کله پردوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې يې کسر معاش کوي. دامهال د حرم عمومي مدير عمود نومېږي. شاهد وويل چې د سعودي د قانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې د خدمت ويزه نه ورکول کېږي خو د نورو اسلامي هېوادونو ځيني نېستمن او اړ کوچنيان ياد ۱۷ يا ۱۸ کالو هلکان ځانته بله تذکره يا شناختي کارډ جوړ او خپل عمر پکې ۲۲ يا ۲۳ کاله ښيي ويزه واخلي اودلته راشي چې دلته بيا ترې د حرم ځيني نااهله مديران ناوړه ګټه اخلي. د شاهد په وينا ،حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ښل شوی دی او هر ه برخه يې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زماديوې پوښتنې په ځواب کې وويل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکيو خالي شوی وي ځلېرويشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځينې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم او طواف دمقام ابراهیم او کعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځو کې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځايېږي .شاهد وویل چې کوتره، چینچڼه او توتکۍ له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې او په ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړ آن لارو کې غالۍ غوړوي.

په بمبو او ترموزونو کې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانو کې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیو کې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمرو په اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلند کې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرڅومره توده شي نو بیاهم دا تیګه نه ګرمېږي او نه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودريم پوړ په همدې تيګو پوښل شوی دی چې لګښت يې حيرانوونکی دی.

شاهد وويل چې دبريښنا پاکې ،نلدوانۍ،پوليسو، يا امنيت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مديران يې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ريالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وويل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټيکه دي او دسعودي له دولت څخه يې پيسي غواړي.

په حرم کې د اېښودل شويو عظيم الشان قرآنونو په اړه شاهد وويل چې په حرم کې اېښودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخواچاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک يې ورته ډالۍ راوړي نو دوی يې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزياته کړه چې په دنياکې تر ټولو لومړی پيداشوی غر دحرم لمرخاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وويل چې ټولې ۹۵ دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزيز په نوم يادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفايا باب اسمعيل نومېږي يوه مناره ده په ۴۵نمبر ياباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مه يا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه يا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وويل چې دمنارو لوړوالی ۸۹متره دی، دحرم دامنيت په اړه شاهد وويل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،داموڅوځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي یا ناروا کړي وي نو دی له ځانه خبر هم نه وي چې ګویا زه څارل کېږم او پولیس راشي او بوېې ځي،دحرم په دریم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته یوه خو ختیځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ یا برېښنایي زینه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا څخه ښکلې ډیزاین شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وویل چې یواځې دملک فهد او ملک عبدالعزیز دروازو خواته تشنابونه او بیت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بیت الخلا له پلوه د حاجیانو اړتیاوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرایو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسیع لپاره یواځې شمال یا باب عمره او ختیځ یا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهي محل دی، لوېدیځ خواته دارالتوحید کانټینټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بیه او لوړ پوړیزې ودانۍ دي.

شاهد زیاته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټېل نه وي ، سلیقه او ترتیب وي او بیروبار دومره نه وي خوبیاهم لومړی ، دوهم او دریم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غریبي کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شیشه ده له دوو کړکیو پرته نور له شیشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وینا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډۍ د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به يې خاورې او ايرې شيندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځايه اقامت هم ويل کېږي. د شاهد په وينا اقامت کوونکی امام په کامره کې ويني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پيل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ويل کېږي ،شاهد وويل چې د حاجيانو دښه لېږد او اسانتيا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ريل)د پټلۍ(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجيان له عرفات څخه مزدلفې او بيا منی او له هغه ځايه حرم ته بيايي او په حلقوي بڼه به بېرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په يوه ساعت کې دوه اويا زره حاجيان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په يوه وخت کې په يوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل ياد ډېرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزيز چپ او دباب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې يوه پايه (ستن)راوښوده ويې ويل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن يې نښه ده او رسول الله ص له همدې ځايه معراج ته لاړ.

شاهد زياته کړه، چې په جده کې يوه ستره فابريکه د حرمينو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګيلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پوليسو دنرم چلند او اخلاقو يادونه وکړه او ويې ويل چې داپوليس دلته له ګومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې د دیني علماوو لخوا هم روزل کېږي او د ښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا د ناروغانو او کمزورو بایسکلونه شته دي چې ځینې یې د سعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي او له کاروونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته د ا بایسکل اخلي چې بیا یې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وويل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه يا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سږ کال هم په داسې حال کې چې موږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو ، پخوابه يې دکعبې بدل شوی پوښ ټوټه ټوټه کاوه او د اسلامي هېوادونو مشرانوته به يې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بيا داپوښ پيرانو ،خانقاه ګانو او سجاده نشينانوته ورکاوه او هغوی به بيا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې يابه يې دپوښ تارونه وسپړل او دمړو اوناروغانو په سترګوبه يې ايښودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ بېرته هماغې کمپنۍ ته ورکوي او ياېې دکعبې په موزيم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوټه ډېره ګران بيه ده، او ايتونه پرې په سرو زرو ليکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۲_۷کيلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شيان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وويل چې دکعبې پوښ نه وينځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول يوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ايتونه،ياحنان،يامنان ،طيبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم، ليکلي وي البته داليکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځوکې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بيخ څخه څه باندې دوه متره لوړ تاو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځينې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه څيرې کوي او له ځان سره يې وړي، په نورو ورځوکې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلې وي، دکعبې د اوسنی پوښ بيه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزيز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پيسو ډېر ارزښت درلود شپيته لکه سعودي رياله لګښت راغلی وو او داپوښ په يوولس مياشتو کې جوړ او ۸۰کيلوګرامه ورېښم ، ۳۰۰ کيلو سره اوسپين زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره ټوکر پکې کاربدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰ کیلوګرامه سره او سپین زر کارېدلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ايرانيانو كودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز كال په كعبه كې د ايرانيانو كودتا هم ياده كړه او ويې ويل چې ايرانيانو په تابوتونو كې وسله حرم ته راننويستې وه، او داسې تاثر يې وركړى وو چې ګويا په تابوتونو كې يې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

كودتاه كوونكي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې يې ډزې كولې.

شاهد زياته كړه سعودي چارواكي حيران وو چې كودتا كوونكي له منارو څخه څنګه راښكته كړي بالاخره شهيد جنرال ضياء الحق ته يې ټېليفون وكړ هغه ډاډ وركړ چې وار مه خطاكوئ زه پخپله درځم خو تاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش كړئ، هماغه وو چې له پاكستان څخه كماندو عسكر او پخپله شهيد جنرال ضياء الحق راغلل دا اوبه يې په هليكوپټرو كې پورته كړې او په منارو كې يې پر كودتاكوونكيو ور وشيندلې هماغه وو چې كودتاكوونكي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښكته شول چې دلته يې بيا ونيول.

دشاهد په وينا ، ايرانيانو غوښتل چې په مدني حرم كې هم كودتاه وكړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ايرانيانو دې كودتاه د سعودي او ايران اړيكې خرابې كړې او سعودي څوكاله ايرانيانو ته د حج اجازه نه وركوله.

شاهد زياته كړه چې دحرم په هر پوړ كې د تنظيف د وسايلو دبرېښنا د وسايلو، دقران كريم د الماريو او...لپاره ډيپوګان شته دي.

دكعبې نوې يا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزيز په وخت كې جوړه اوپه همدې كال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دليكل شوي متن ژباړه داده :پخوانۍ دروازه د سپېڅلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په **۱۹۲۳** په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېڅلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په **۱۳۹۹** کې جوړه شوېده)

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شو

یوه ورځ د حرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یو تن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلوېزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دیني او سیاسي نظر مې خوښ او زموږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتی دی اوس یې لاس او پښې کار نه کوي له مددخېل سره موږ ډېرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی او دکابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ ورونه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی. ده وویل چې ددوی په سرایونو کې دهر دوکان دکرایې ارزښت تر ۵۰زرو افغانیو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانیواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲ورونه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا الله ستره لورینه ده خو زموږ پښتانه له دې لورېینې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بیې شتمنۍ فیلسوف ،اروا پوه ، شاعر او خان اروا ښاد خوشحال خان ختک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفــاق پــه پښتــانه کــې پېدا نشـــو
ګنــي مابــه دمغــل ګريــوان پــاره کــه

مددخېل وويل چې له راديو يې اورېدلي چې سعودي هر کال دحاجيانوله درکه ۳۰ميليارده ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ کې دحاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي،پټکې کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زموږپخوونکي (اشپز) قاري ته دشرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولي دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه دشرکت پرځای يې په تزکيه پاڼه ما(مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما(مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبل ته يې ښکنځل کړي وو حاجي عبدالله غوښتل چې مولوي احمدي وشړي خو احمدي ورپسې ټول حاجيان د احتجاج په ډول راوېستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیگر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملگري گل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځوکې دبیروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر څرگندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چارواکیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه گانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د څانگو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پرضد یو کلک تبلیغاتي سنگر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانگې به دنړۍ گوټ گوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولینو هلته په انگلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... رواندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنگونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنگونه .

www.melitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستني یې چپس او مرمر دي هغه چې ګول یا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټیزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت یې صفر یا میده چپس په ګلابي ،نخودي شیر چه یي او نورو رنګونوکې، د ستنو لا ندینۍ برخه کې ،تور،پایزاره،ده په چت او پایوکې په زرګونه قندیلونه اوپکې دي ،دریمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کیفیت تک سپین مرمر دي،په هره ستن کې هم یې په سر اوهم یې لاندې څلور خواوو ته ایرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ایرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي یوه یې ځمکتلی (زېرزمیني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که د ځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسياحت وي دنيا او مافيها او دخلکو رنګارنګي ويني خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنيت پورې تړلي دي ، اردن د سعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجيان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زموږ ترڅنګ اوسېدل کله چې بېرته تلل نو له لسو ډېر ۳۰۳ ته ورته موټروکې يې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنيو چارو دوزارتونو اجازه پاڼې چې دترحيل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرليو شمېره ،دسپرليو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شيشه لګېدلي او ټولو يوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته يې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه يادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زموږ له کلي څخه هم څلورتنه چې يو پکې زموږ دحج دملګري غلام دستګير پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هريوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له درونټې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر يې ډېر خوندور و او ډېرځايونه او هېوادونه يې ليدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مایې قبول کړې)، هر حاجي په یواځې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دښه انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړېدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي موږ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا ځانګې لري د جنوب اسیا په هغه ځانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعنې د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو موږ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترڅنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو. ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۶۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د کارت د سیریال نمبر ۳۸۸۵۲۲ وو د اشرکت د هرحاجي پر سر ۳۰۰ډالره دخاک پولي په نوم له بعثې او یا د حاجیانو له لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او د دې پیسو په مقابل کې حاجیانو ته له جدې تر عمارو ، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، د حاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز د بعثې پلاوی یا د شرکتونو استازي د عمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم د همدوی کار دی په عرفات او د منی په ورځو کې حاجیانو ته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټروته د حاجیانو دبار پورته کول اوښکته کول هم د همدوی کار دی.

هروخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر یې د همدې شرکت مخته ورځي هلته ورته د همدې مکتب پېژند پاڼه دغاړې کارت، اوېو لاس بند ورکول کېږي چې دا څرګندوي چې دا حاجي د کوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، اوکه مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي اوپه ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زموږ دعمارې او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زموږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکليو ګرانبيه غاليو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه بېل بېل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ.شيشه يي کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړې دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميلياردرې کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونو اوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخي ظاهراًخاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکي شرکت څلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې بېرته راښکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترڅنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، موږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان بېرته تللي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیا هم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونو کې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکاربدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي، حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زموږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چاروا کیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول داځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه ترې ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید ،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړایا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زموږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځيني ډالۍ واخستلې خو ماماميې راته وويل چې په مدينه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره ديکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه بېلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خير هغه کورته اومونږ يې سباته داسلام دغوږېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدينې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خداى پاماني وکړه، هغه يوولس بجې جدې ته ورسېد، ورته ويل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځي، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې يوه نيمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېليفون يې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونوتوفيق راکړ. دمولوي صديق الله او مولوي شفيع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجراسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسينې په مښلو زړه يخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجومې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دريم پوړ باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ويده شوم خو لا درې نيمې بجې نه وې چې بېرته پاڅېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پيل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکاڼي هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوى ژړاګانو او چيغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند يادېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وې هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوړېده شوي وي، زمزم مې پرېمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفایر ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوړېده دعامې وکړه په غتهو غتهو مې دحرم مناروته وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پاماني وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښار څخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۶تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې تېیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګانې لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښي لاس ، اوپه ناسته اوبه څښنه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

www.melitahrik.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره ماښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او موږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومېده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنډه یې درلوده، مدین ویل چې دلته یواځې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته بېرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زموږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ ، مسجد، بیت الخلا ، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو ، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډرېور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښې خواته مود خليص کلی دی داکلی دشپې لخوا ډېر رنګين وو خوپه کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په بربېښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډېرور سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا او بریا په ښار کې

زړګیه ستړګې لګوه د قدم لاره نه ده
حبیب پرې اېښې قدمونه دومره خواره نه ده

اوس مې په یاد نه دي چې دادنوښار دعبدالله او که دکربوغي دمحمدامین نعت دی خو په کوچنې کې مې په مسجدونو کې په ترنم ډېر ویلی دی.

بالآخره پاوکم دوه بجې دانسانیت دپیغام اودڼااوخلاصون دپلوشو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتاو کړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب ته ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زموږ عمارې حرم ته نږدې وې ټوله پنځه دقیقې لار وه ستړې هم وو خو ویده نه شو، له ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لږې دمې وروسته حرم ته روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شانداره. اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو په کچه ستره هستې او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص اېښی دی، هماغه یې لومړنی خطیب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونیوه ،تهجد مو وکړل، جمعې ته ډېر وخت وو ډېر ملګري موله سترتیا په صف کې په ناسته ویده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد په باب رحمت د رسول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو، درسول الله ص مزار ته تللي کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو دسرورکائنات پر مزار سترګي ولګېدي، دلته نور پروت دی، دلته دهدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده . دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چېغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

موږ دډېرو کمالونواو کراماتود خاوندروضې ته ولاړیو هغه چې :

حســن یوســف دم عیســی یدبیضــا دارد
آن کــه خوبــان همــه دارنــد وای تنهــادارد
یا
خــدای یــې مــه ګڼــه ببښــکه چــې بنــده دی
نــور یــې کــل وارہ صــفات دي پــه رښــتیا

دپنجـرې دننـه نـه درسـول الله (ص)،نـه دحضـرت ابـوبکر صـدیق اونـه دحضرت عمر رض قبرونه ښکاریدل خو دهریوه دقبر په برابری یو سوری وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه څنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترڅنګ پرکتاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونو ته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او رياض الجنة

دسحر چای له څښلو وروسته بېرته حرم ته لاړم ، اودس او دڅاښت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووینم نابلده وم ماویل ښه به وای چې اوس داسې یوڅوک را پیدا شوی وای چې دلته بلد وای او ماته یې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې دحرم دوهم پوړ ته ختلم په زینه کې یوځوان راباندې غږ وکړ، مینه ناکه او توده ستړې مه شي یې وکړه ویې یل چې نوم یې قاري شريف الله او دملا احمدګل زوی اودلغمان دقرغه یو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکی دی د قاري شريف الله کورنۍ ماپېژندله په بېره بېره کې د څوارلس کاله ګډ ژوند سر بېره دهغه پلار اروانباد ملا احمدګل زما دمور (اللهم اغفرها وارحمها)تروزی هم دی له ملا احمدګل څخه ما په مسجدکې ډېر سبق ویلی او دقاري شريف الله مشرورور مولوي رفيق الله زما ددرس ملګری دی.

قاري شريف الله شپږ ورځې وړاندې مدينې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې یې ښه وګرځولم هر ځای یې راوپېژنده دحرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې دکارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شريف الله وويل چې دلته دحضرت ابو ايوب انصاري رض کور و هغه چې دحضرت رسول اکرم ص اوښه یې دهجرت پرمهال په دروازه کې څملاسته او درسول الله ص دمېلمستيا ویاړ په مدينه منوره کې لومړی د همده په برخه شو، اوس خوهغه کور رنګ شوی خو څلي ته ورته داټانکۍ یې په یادجوړه شوېده.

له دې وروسته یې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه د اسلام په تاريخ کې ډېرمشهور دي، دحضرت رسول الله ص پر ژوند ځينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترڅنګ به په یوه صفه ناست و ، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهادکې یې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننني حریم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتې داځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا ترې کټاره تاوه ده.

دمازدیګر لمونځ مو په صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیا هم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند همهلته کېناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجدکې تفاسیر او دقران ژباړې هم ایښودل شوي دي دماښام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي، کېني ،اطاعت وکړي خو دبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل او په مړه خېټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژرکوئ غږ کوي اووایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست ووینې نو پورته کوي یې چې نورو ته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکیني شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته او ابین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خودخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیسو هڅه کوله چې حاجیان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې د رسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ما هڅه کوله چې د رسول الله ص په محراب کې هم کم تر کمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو د بېرو بار له کبله بریالی نشوم خو په سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. د حرم خادمانو په صفه کې سپینې او په ریاض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دا مهال ډېر ښکلی دی لاندې باندې په سرو غالیو پوښل شوی ،ستنې یې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ یې تور او شیرچه یې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندینۍ برخه کې ایرکنډیشنونه ،د ستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې او ترې لاندې درنالپاره جالۍ.هرې خواته لوېې کړکۍ، د کړکیو لاندې له یو فټ څخه په پلنو پټیو په کریمي رنګ ایتونه لیکل شوي، په بله برخه کې د ستنو ډیزاینونه تغییر شوي، دامحرابو ته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پایه کې څلور خواووته دعظیم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته دمسجد په هره برخه کې دعظیم الشان قران لپاره الماری جوړې شوې دي ، ډول ډول قندیلونه اود بریښنایي څراغونو لپاره له پیتلو (زېړو)جوړ لوی شیټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او د مرمرو لپاسه له مرمرو راتاو دزېړو لوی شیټ ستنو ته لاښکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرتړدې دیوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه لیکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، دډېرو دننه حروف لیکل اسانه دي، خو دا چې دډېرې له پاسه حروف ولیکل شي دانو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشي او حرف به ترې راوباسې، د حرم ټول فرش تک سپین مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپیوټري ستنې لګول شوې دي چې دکمپیوټر په قومانده کله ستنې شي او کله سایه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اويا باران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپيوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي د حرم د بهرني سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختيا

په مدينه منوره کې پروت نبوي مسجدله ډېرو فضايلواو ځانګړتياوو څخه برخمن دی.

دايوله هغو درې ځايونو څخه دی چې دکتلو لپاره يې د سفربستره تړل روا دي، رسول الله ص فرمايي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی اوهمدې نبوي حرم)پرته دنورو ځايونو او مساجدو دکتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمايي چې په نبوي مسجد کې لمونځ دنورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدينه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره د اسلام ډېر خاطرات او واقعات تړلي دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمدالياس عبدالغني وايي دډېرو ايتونو او حديثونو،په پېژندنه او دهغوی د مفهوم په تشريح کې مرسته کوي.

په مدينه منوره کې د ځينې مساجدو دبنسټ ډبره رسول الله ص پخپله ايښې ،ځينې مساجدصحابه و رض دهغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځينې ځايونوکې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خوهلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبدالعزيز په کال ۸۷_۹۳چې دخليفه وليد بن عبدالملک په وخت کې د مديني والي وو جوړ کړي دي ،خليفه وليد هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځايونه نښه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبدالعزيز هم همدا اسې وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خلیفه سلطان سلیمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۶تر۹۴۸هـ کې د مدینې ټول تاریخي مساجد بیا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزیز د حرمینو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمینو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګوماره، چې ټول تاریخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتین ،میقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصدیق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدینې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدینې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدینې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پیل کړ، او د ۲۲۲ هـ دربیع الاول په میاشت کې یې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی یې ۳۰متره ،دچت لوړوالی یې پینځه لاسه دوه نیم متره وو او چت یې دخرما له څانګو او ستنې یې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خیبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی یې پنځلس او پلنوالی یې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سبا ددې حد شمال ته دترکي مجیدی ودانۍ دچت او لوېدیځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد ددیوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه لیکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه یا ۲۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ یا ۲۵۰ ز،داموي خلیفه ولید بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز.د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۲۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متره ساحه ونږوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیداکړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصیږي او بندیږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې څمکتلی هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیا کې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځایږي او ۲۱۰۴ستنې لري هره ستن له بلې ۲متره لرې ده خوپه کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبد ده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنۍ مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابریږي .

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوېلۍ ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتیب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوېلۍ کې ټول ۶۹۸۰۰۰ یاڅه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختیاکې دبنځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځایونه بېل شوي دي.

پخوا حرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ایرکنډېشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځایېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي. دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فيوضاتو او فضايلو څخه برخمن ښار دی دا ښار د الله ج د کور او کعبې له فيض څخه برخمنه، د وحې د نزول کوربنه ،دحضرت هاجرې او حضرت اسماعيل ع د اړو او اندېښمنوونکيو شېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکې ،دحضرت ابراهيم ع ددعا موخه اود سيدالکونين حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبريا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوايې هم توده ده ،بېروبار هم پکې ډېر زيات وي نو حاجيان دمکې معظمې په پرتله په مدينه منوره کې خوښ وي، مدينه منوره درسول لله ص دهجرت وطن، دغزواتو وطن ،داسلامي حکومت لومړنۍ پلازمينه ،داسلام دپرتم دغوړېدا او دعوت د پراختيا ځای دی، الله ج مدينې منورې ته دخپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې يې پرې تمامې کړې دي، هغه يې دډېرو لويو او نېکو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب وياړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدينه لوی ښار دی ،دمکې په پرتله يې هوا سړه ده، سړکونه يې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک يې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او دښې او لوړې تربيې خاوندان دي چې د حاجيانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجيان له سړک څخه اوړي نو دمدينې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅو چې ټول حاجيان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدينه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدينه منوره کې دبقيع هديره دډېر وجليل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه يوائې د رسول الله ص ،بلکې دشيخينو ،(ابوبکر صديق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدينې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدينه منوره کې زموږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجد کې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجيان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمد لله ماهم په مدينه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اويو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

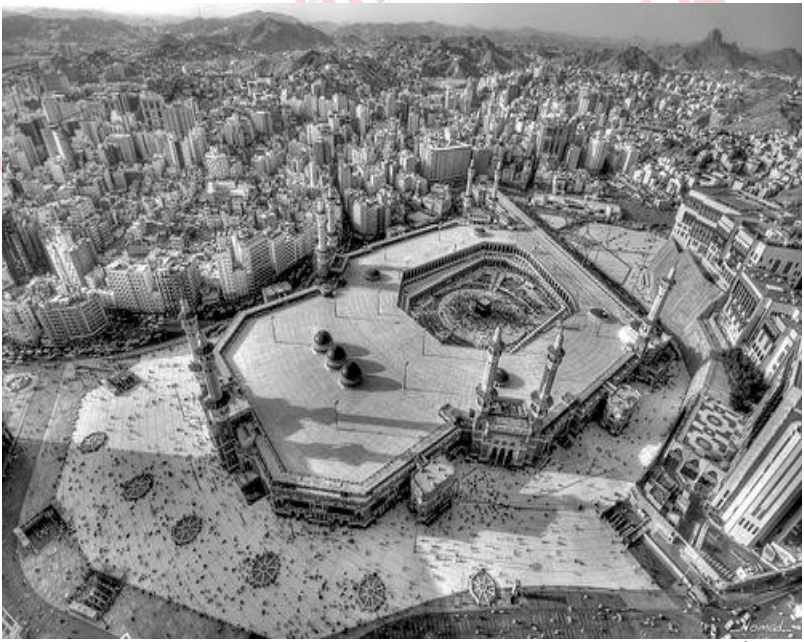

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقیع

ماداسې انګېرله چې جنة البقیع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلی او جنة البقیع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقیع دموقعیت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدینې منورې ته زموږ درسېدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکتر ،شاعر،کیسه لیکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېلیفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولینو څخه وو،چې حاجیان یې دلته را انتقال کړي وو،ماوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت اندېوالان وو،هغه مخکې هم ځوځله مدینې ته راغلی او دلته بلد و، ډاکتر ښادمن تاکلي ځای ته راغی له سلام سترې مه شې وروسته مې ورته وویل چې جنة البقیع ته مې بوځې هغه راته وویل چې جنة البقیع ته یواځې سحر او مازیګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت یې دروازې تړلې وي، سباسحر یې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ دیوې ډېرې لویې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ یواځې یو سړک و پر دروازه ډېر بیروبار و ښادمن راته وویل چې همدا جنة البقیع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پولیس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځینې یې واړه دي، خلکو ویل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یوقبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا دا قبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: دا قبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیڅ پرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوېشت ترې لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرخخه ډېر خلک راتاو و،موږ هم ورغللو،چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راوویسته ،نقشه موچې وغوړوله دا قبریې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موغوښتل چې دانقشه موږ ته راکړي چې یوه کاپي ترې واخلو خوله هغه سره په جیب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه،هغه یې موږته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه موددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټې جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جیبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانو په څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو موږ داپایله واخسته چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکو او یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهديرې په وروستۍ برخه کې بیا مړي ډېر نه پرېښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهدیرې مسؤولین پوهېږي چې کوم مړی یې په کوم تاریخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهدیرې په شمال ختیځه سیمه کې مو ډېر قبرونه ولیدل چې مسؤولینو راسپړلي اودنویو مړو ښخولو ته چمتو کړي وو،داقبرونه ټول خام او په منځ کې یې لحد و،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته یې راوړي ،قبر ته یې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستیکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستیکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتیا وه، نوداقبربېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقیع ډېر لوی لوی جلیل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سیرت اودژوند زریني کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپیر لري چې په هند ،ایران ،کشمیر پاکستان او افغانستان کې مالیدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمیر کې دخواجه غریب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدین اولیا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حیدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دایران په مشهد کې د امام رضا زیارتونه او د جنة المعلی او جنة البقیع دصحابه وو له ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پیغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرین قبرونو او زرینو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو، تېریادونه او له صحابه ووسره زما دزړه تړلې تلوسې مې پکې لتهولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

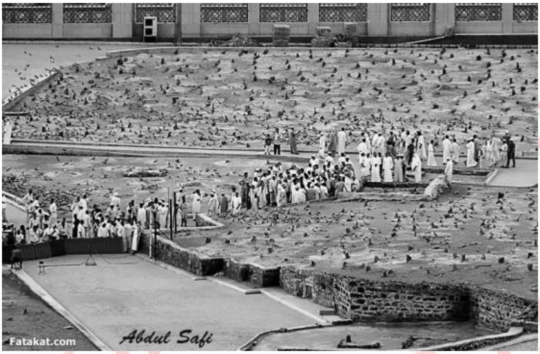

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کتارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومې وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلویزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټېږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دڅو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره یې خپله عقیده ،فکر او مذهب پربنی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته یې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر یې د جنة البقیع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحید ،تفسیر،عقیدې ،اودشیعیت ضد کېستې او کتابونه وېشل کېږي زه هم تر ې برخمن شوم، دري ژبه یې روانه او فصیحه ده خو پښتو یې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقیع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لږ وړاندې د سړکونو منځ کې یو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سیمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي لیبل لري چې دقبر شمېره پرې لیکل شوې هلته خلکو ویل چې دا ساحه د مهموصحابه وو ده خو دهدیرې مسؤولین وایي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپېژني خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنویو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځایونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپیر لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبیر وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نیم هم نه ویل کېږي او له دریم تکبیر وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ویل کېږي، له څلورم تکبیر وروسته له حنفي مذهب سره باید مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي دا سمه ده چې دحرمینو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ویل کېدونکي درودونه او دعاګاني یې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپير لري، خو په خپلو کې خويې مذهب يودی نوبيا ولې دمکې او مدينې د جنازې لمونځ توپير لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم يونه وي يو يې مالکي او بل يې حنبلي يا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ يې هم توپير لري له تکبير تحريمه وروسته ثنا وويل شي اوبيا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پيل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بياهم ثنا ويل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه يوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پيلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زموږ په مذهب کې د فرضوتاخير پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځايونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ويل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردیس کوربانه

په مدینه کې زموږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، د حرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې د ماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو ،ما په لومړي ځل ډاکټر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید ،هغه مهال ډاکټرنذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کېناستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسي ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدوډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته وروپېژندل او تر مابنامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې دډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنې له کېکاږلووروسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، هملته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک موپه خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چاروا کیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې وروښود، ویل یې راځه چې یومړې ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پریمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم موږ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او موږ ورته څوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زبری راکړ چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یا ګڼ لښکریزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدینې منورې تاریخي سیمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتین مسجد ، قبا مسجد او نور وګوري ماهم ددې ځایونو کتلو ته څپڅپانده تلوسه درلوده،کله موچې د سحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له یوه ډربور سره مو پردې ټولو ځایونو دګرځولو او ببرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډربور محمد فضل د بدر اوسپدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتاریې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره یې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرپنځم کار بنو نظیرو، دمکې قریشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس یو او پرمدینې دیرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدینې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسیز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوېستلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاریخ او سیرت په کتابونو کې یې طول او عرض ښودل شوی او په عظیم الشان قرآن کې ددې جګړې یادونې هم شوې او آن یو بشپړ اوږد سورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی . د احزاب سیمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سیمې دتاریخي هویت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوو مسجدونو) څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجیان په هره یوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،وریسې دحضرت سلمان فارسي، وریسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم یولوی اوښکلی

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمې د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړي دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بنه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه يې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلو والا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومتره کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، داځکه چې دا حساسې شېبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو د اسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، داځکه چې موقعیت يې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شبلي ته نږدې د سلع غره لوېدیځ ته له حرم څخه ۳،۵ کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه.
دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ بېرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۲یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې: رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې بېرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي، په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا) مسجد وایي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولينک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) يعني: يقيناً موږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل وينو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته يې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

دقبلتين مسجد تاريخي ارزښت ته په کتلو د حرمينو خادم ملک فهد بن عبدالعزيز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختيا وروسته چې پنځه ويشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوېديځ اړخ ته ۸۲متره ،سهيل ياقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل يې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې خښتې کارول شوې دي له وروستي ترميم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتيبې ليکل شوي : (انما يعمرمساجد الله من امن بالله واليوم الاخر .صدق الله العظيم .تحت رعاية خادم الحرمين الشريفين الملک ،فهد بن عبدالعزيز ال سعود وفی عهده الميمون تم بعون الله وتوفيقه انجاز مشروع اعادة بناء وتوسعة مسجد القبلتين بالمدينه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتين مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځايونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی ديوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بيت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبيت المقدس استقامت دې خواته دی.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتین مسجد اوسنی محراب جنوب ختیځ خواته او دقدس محراب شمال ختیځ ته دی، ددې مسجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونه له ډول ډول ګلانو ډک دي د غره په لمن کې فوارې جوړې شوې او ډېرې ښکلې ښکاري د ګلدانو ګلان او فوارې ټولې په جنراتور څروبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهیانو اوبه ور رسېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مديني منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېديځ څخه د سلع غره تر پيله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه ځوکه يې سل متره ،اوږدوالی يې يو کيلو متر، ټول محيط يې ۴،۲ کيلومتره دی.

دسعودي حکومت يې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري يې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېديځه لمن کې پروت ميدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره يو ځای اړولي وو ددې غره ختيځ ،شمال او سهيل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ايران د رامهرمز يا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېديځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې ميدان د تاريخي اهميت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد ميدان کې د موټرو لپاره تم ځايونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کېنولي دي او د حديقه الفتح نوم يې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت يو امير فهد بن عبدالعزيز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم يو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاريخي پلوه د مساجد السبعة يا اوو مسجدونو په نوم يادېږي، خو موږ پنځه مساجد وليدل او د تاريخ په ځينو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځينوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزيز دلته هم په ټولو هغو ځايونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکټر محمد الياس عبدالغني په خپل کتاب (مدينه منوره کې تاريخي مساجد) کې ليکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو د هغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد د بني حرام مسجد وي چې د فتح د مسجدونو جنوب ته پروت دی، خو ځینې باور لري چې اوم مسجد به «رایه» وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دا مسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفارو ته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد تونډ باد راوالوت ،د کفارو خیمې یې ونړولې ،او هرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمي وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته د الله ج لخوا د فتحې زېرې وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی دا ځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفارو احزابو ته ښېرا کړې دي، دا مسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دا مسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبد العزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیا په ۱۲۷۰ه س کې لومړی سلطان عبد المجید له سره ورغوه، چې اوسنی ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبد المجید ددور ده بیا ملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، ډېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ښکلې کړې او ډېر ګران بيه توره تيږه يې پکې وکاروله، د اوسني مسجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی يې ۳،۵۰ متره دی او له ځمکې ۴،۵۰متره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي یو ډېر جلیل القدره صحابي دی، نوم یې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ایران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځینو په وینا داصفهان اوسېدونکی دی، هغه هلته اورېدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو د رسول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مریي کړی ترهغې چې مدینې منورې ته راورسېد دلته یې اسلام راوړ خو د بدر او احد په غزا کې شریک نشو داځکه چې هغه دامهال مریي وو لومړی غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهیل خواته پروت مسجد د همده په نوم یادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وایي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاویه هم همدا وینا کوي.

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شریک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر یې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پیل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهیل ته پروت وو، امیر زین الدین ضیغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۶ه س کې د مدینې والي وو نو دانړېدلی مسجد یې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وایي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجید په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترمیم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مینځه وېوړل شو.

د حضرت ابوبکرصدیق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خلیفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارینه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ایمان راووړ او د معراج پېښې د تصدیق له امله ورته د صدیق لقب ورکړل شو، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عایشه په نکاح کړې وه ابوبکر صدیق رض په ۱۳ه س په ۶۳کلنۍ کې وفات او د حضرت عایشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاورو ته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر یوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صدیق په نوم وو چې خلک به پر زینو ورختل.

دډاکټر الیاس عبدالغني په وینا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۷۴۱مړ)لیکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په یوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه یې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته موږ کوم مساجد ولیدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صدیق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفيل كنيه يې ابو حفص او لقب يې فاروق دى، حضرت عمر دوهم راشد خليفه په عشره مبشره كې شامل ،هوښيار پرېكنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبكر صديق له وفات وروسته په ۱۳ ه س كال خليفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهيد او دحضرت عايشې په حجره كې د رسول الله ص ترڅنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دڅوارلسمې پېړۍ تر پيله په كومه تذكره كې ندى يادشوى آن چې علي بن موسى افندي په ۱۳۰۳ كې هم دامسجدنه دى ياد كړى له دې ښكاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوى دى. دامسجداوس هم موجود دى ، مستطيل ته ورته دالان لري اوتورې تيږې پكې لګېدلې دي، په دې مسجد كې اوس هم پنځه وخته لمونځ كېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبيلې سردار و، د بدر په غزا كې يې ګډون كړى او دخندق په غزا كې شهيد شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهيل لوېديځ لورته دى، په پخوانيو مصادروكې ددې مسجد نوم هم نشته دى، آن علي بن موسى افندي هم نه دى ياد كړى ، له دې ښكاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوى او دمدينې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه كې ځاى لري، دامسجد اوس هم شته دى اوپه هماغه ځاى كې دى چېرته چې پر حضرت سعد غشى لګېدلى دى، دامسجد مستطيل ډوله دى، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او درې خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې حدیقه الفتح راتاوه ده له ختیځ څه لوېدیځ ته **۲۵**،۲اوله سهیل څخه شمال ته **۳۵**،**۳**متره مربع دي چې ټول مساحت یې **۲۱**متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت په دوهم کال الهي لښکر (مسلمانانو)شیطاني لښکر د (مکې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران یې ووژل ، ډېرمال یې ترې غنیمت او ډېر یې ژوندي ونیول، ،دمکې کفارو ته دا ماتې د زغم نه وه ،هغوی له مسلمانانو څخه د غچ اخستلو اور سوځول پوره یو کال یې چمتو والی ونیوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي با لاخره د هجرت په دریم کال یې درې زره لښکر چې زادالمعاد په وینا ، درې زره اوښان او دوه سوه اسونه اود فتح الباري په وینا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومدینې منورې ته روان شول په دې لښکر کې ددوی د احساساتو د راپارولولپاره د ابو سفیان دمېرمنې هنده په مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت په وخت به یې دوی ته حماسي، پاروونکې او ددوی د وصال له مینې ډکې سندرې ویلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکې څخه مدینې ته قاصد ور ولېږه اوپه مکه کې ددوی پر ضد له ټولو تحرکاتو او چمتو والي یې خبر کړ،رسول الله ص هم زر کسیز لښکر تیار کړ خو دمنافقانو رئیس عبدالله ابن ابی منافقت او تمرد وکړ او درې سوه تنه یې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دریم کال د شوال په ۷مه د جمعې په ورځ د دمجهز درې زره کسیز لښکر مقابله پیل کړه په پیل کې بریالی شو ، خوله ځینو صحابه و سره د مادیاتو او غنیمت مینې د ابریا ټکنۍ کړه ،کفارو چې کله ولیدل مسلمانان د غنیمت په راټولو بوخت دي او استراتېژیکې نقطې یې پرېښې نو په کندو ور وختل ،ناڅاپه یې یرغل وکړ او اویا تنه مسلمانان یې شهیدان کړل خوبیاهم، بشپړ بری یې په نصیب نه شو.احد حرم ته نږدې دی موږ ساخت مهال ورغللو ، د احد ډګر دامهال په نقشه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشرۍ پنځوس تنه غشي ویشتونکي کېنولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي او ممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړې وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده او دمسلمانانو له لښکر څخه یو نیم سل متره لېرې وه، موږ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېر ځایونه ترې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوېدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې ونښته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانو له بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهاله لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیږې ایښې او همدا تیږې دقبرونو نښې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطې دروازه تړلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېر ښکلي شیان پلوري چې معمولاً یې خلک په ډالیوکې وړي، د احد میدان ختیځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختیځ ته یې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم منارې هم ښکاري. احد اوس هم وچ میدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په میدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبیاهم سپین ځایونه لري موږ دهمدې ډګر په لیدلو بوخت وو چې په څو لویو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډۍ ببخ ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکاربدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپیکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کېنول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کېناستلی نشو ، هواهم ډېره توده وه، پرتولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقریر پیل کړ ، تقریر یې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقریر څخه کوم نیم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک ستړی اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپین ږیري ورغلل ورته یې وویل چې تقریر بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د لیدلو تلوسه لري نور ځایونه هم بایدوکتل شي او دولس بجې باید حرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقریر یې بس کړ خو دعایې هم پوره لس دقیقې وخت ونیوه زه خو څوځله ترې راپاځېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجدته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لږ واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځايونونه د خرما او نورې بې مېوې ونې ښکلې بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمايي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ ديوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او ځوګرد حوضونه،شته دي، بيت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځايونه لري ختيځ ته يې اوم نمبردوه هديرې دي، ددې هديرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقيع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه يې د نارينه او دوهمه يا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعينو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد ددېوال لاندېنۍ برخه د چېسو ښتې او پاسنۍ برخه يې سپين رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاريخ کې له ځانګړې اهميت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاريخ کې په مدينه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تيږې يې په کې پورته کړې دي.

د هجري تاريخ پيل هم دقباد مسجد د کار له پيل سره تړلی دی، يعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدينې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته یې په خلاص او پرانیستي ډګر لمونځ وکړ،داځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبیلې اړوند کلثوم بن هدم ملکیت و او همدلته یې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهوره چینه وه ، داکلی هم همدې چینې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ یې دتقوا په نیت اېښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وایې چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نیت په لومړۍ ورځ اېښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه)یعنې کوم مسجد چې په لومړۍ ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روایت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پیغمبر ولید نو په قبآ مسجد کې یې کارکاوه او درنې تیږې یې پورته کولې یو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمایل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ بدلو وروسته رسول الله وفرمایل چې حضرت جبریل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روایت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی یاسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنیف له رسول الله ص څخه روایت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د یوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاریخ په اوږدوکې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختیا او رغونه یې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې څپره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر نی ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰ متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه اود ښځو لپاره ۲۲ بیت الخلاوې او ۴۳د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیا کې درې میلیونه د بېلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر تنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي(فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین)یعنې: (په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي) توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځو کې اوس هم په قباکې بیروبار وي موږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکتر ښادمن په مدینه منوره کې بلد وو، ماته يې وویل چې یوه ورځ دې په مدینه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځایونه درباندې ګورم، د یکشنبې په ورځ ماسپښین يې راته وویل چې سبا سحر به دې چای له ماسره وي، اوله چای وروسته به د مدینې منورې د مشهورو ځایونو لیدلو ته ووځو ماهم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوی ننګرهار شرکت رئیس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئیس حاجي محمدامین، د اکوړه خټک دحقانیه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږدیز کال فارغ او دخوست د صبریو اوسېدونکی مولوي نورالله او ظریف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئیس دی خو دامهال يې له دوو نورو شرکتونو سره په ګډه ۳۷۲تنه حاجیان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوی عمارې او خدمتونه نه وو لیدلي خو حاجیان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصیر احمدزي او دلغمان دقرغیو ولسوالۍ د عزیز خان کڅ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان يې راته صفت کاوه خو په مدینه منوره کې له حاجیانو سره ددوی نیک چلند او ښه خدمتونه ماپه خپله ولیدل دوی خپل حاجیان په دوو عمارو کې ځای پر ځای کړي وو او ددواړه عمارې له حرم سره داسې ښښتې وې چې له عمارو به راووتلې نوحرم ته به ننوتلې عمارې هم ډېرې لوکسې او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بیه لوړه وي معنی داچې دوی د حاجیانو لپاره ډېرلګښت کړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت په خپل لګښت حاجيان په مدينه منوره کې نه دي ګرځولي خو دوی ورته موټر نيولي او په ټولو تاريخي ځايونويې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجيان له مدينې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجيانو دهغه بار لپاره چې په يوموټر کې نه ځاييده بل موټر نه نيوه، په داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجيانو بار ته يې بل موټر ونيوه داکارونه دولت هم نه کول اونه يې هم حاجيان په بېلابېلو سيمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی په فولادي کرولا موټر کې سپاره شو، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعيم د پغمان اصلي او دمدينې منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بيا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبيا د حضرت سلمان فارسي بڼ ته روان شو، پر لاره مو څو باغونه وليدل په ځينو کې يې د خرما ونې وهلې هم وې يوځای مودرې غزونه هم وليدل د سلمان فارسي، رض باغ مو له ډېرو پوښتنو وروسته وموندہ خوزموږ دااټکل برعکس هېڅ بيروبار پکې نه وو آن له موږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خوله کې دبئر الفقير (دفقير کوهی) په نوم تاريخي کوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاريخي آبدې په توګه يې خوندي کړی او له شاوخوا يې ترې اوسپنيزه جالۍ تاوه کړې ده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترځنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی اوهرډول تېری پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پریو کوهي څومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکباړو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلاده.

داچې دې باغ ته ولې دسلمان فارسي باغ وایي پر لامل یې پوه نه شوم،خوپخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (ټیوب ویل)وېستل شوی اوپربمانه اوبه د بربښنا په واسطه راوېستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې روانې اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په بربښنا راوېستل شوې دي، خوږې او رڼې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه موږ ته ښکاربدله چې احاطه ترې تاوه وه نور نو ترې چاپېره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترځنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې راښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي یې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښواویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دګټې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکۍ راوښوده ویې ویل چې تر همدې ټانکۍ لاندې د حضرت عثمان کوهی دی .

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې ترډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي.له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو ، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهمدې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتني کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثخه داخراج په معنی وه، په پای کې یې سخته ازموینه هم وه له شاوخوا سلو تنو ثخه له نیموډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېری یې په نوروځایونوکې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو ته شهادت نامه او پوره پیسې هم نه ورکول کېدلې، ایله ۵۰۰کلداري او ثوکتابونه ورکول شول. خوبریالیوکسانو ته ۱۸۰۰کلداري ،شهادتنامه هغه هم د مدینې منورې دپوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په بریالیوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسړک یوځای اشاره سره وه زموږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورته ودرېد خوسړکونه تړول خالي وو، مانعیم ته وویل چې سړک خو تړول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه ترافیک،خوهغه راته وویل چې دلته تړول سړک د کامروپه واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشی کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي،چې په دې پیغام کې دتخلف ډول ، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري اوکه ویې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې د سعودي تبع نه وي)اوکه سعودی وي نوداجریمه پرې لوړېږي که بیا یې هم ور نکړي نوکله چې اقامه یا جواز سیر تمدیدوي نو لومړی ترې جریمه اخستل کېږي، نودلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړې توګه مدینه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل او خرما ډېره پیدا کېږي او هلته ارزانه وي، خوسرچپه ، په سعودي کې خرما قیمته ده، موږ په افغانستان کې ښه او پسته خرما کیلو په شپیته افغانۍ پېرو خود ېته ورته خرما په مدینه کې په شاوخوا شل ریاله چې ۲۵۰ افغانۍ کېږي پلورل کېږي، یوځل ما یوډول خرما کیلو په اوه ریاله واخستې خوکلکې وې بیامې پر ملګرو وخوړلې. په مدینه منوره کې یوډول خرماته عجوه وایي دا خرما خوږې ،ګردې او توري دي ډاکټر ښادمن راته وویل چې دا خرما تر نورو ډېرې قیمته دي، هغه راته وویل چې دخرما داذات یوازې په مدینه منوره کې او هغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پیدا کېږي او داخرما په بل ځای کې میوه نه نیسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلو ساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده، ښادمن وویل چې رسول الله ص د عجوه بوټی په خپل لاس اېښی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پیدا کېږي نوریښه یې هماغه د رسول الله ص پر لاس اېښودل شوی بوټی دی، دعجوې کیفیت اوغټوالي ته په کتلو دیوې کیلو بیه یې له ۳۵ ریالونیولې تر ۱۰۰ ریالو پورې ده.

ماچې دخرما بیه په افغانستان او مدینه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونیوه نو یوڅوکیلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدینه منوره کې زموږ هستوګنځی

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ايله ورته اوه دقيقې لاروه موږ به د بازار افغاني اوجنت المعلى دد يوالـه لـه لارې حرم تـه تللو دلتـه هم زموږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسيزه وه،ما غوښتل چې لـه مولوي احمدي پرتـه يـوتن بل هم راسره وي چې په چاى ډوډۍ کې راسره مرستـه وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل په ميرويس ميدان کې اوسېده ترکاڼ وو ښه سړى وو په مکه کې يې زموږ خدمت کاوه خومولوي احمدي راته وويل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،رښتياهم هر خدمت يې کاوه او له ټولو جنجالونو يې بې غمه کړی وم .

زموږ په خونه کې نصب تلويزيون يواځې پنځه چينله نيول، يو چينل کعبه ۲۴ ساعته لايف ښودله.

زموږ دعمارې عرب څوکيدار پخپله په تلويزيون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربي چينل ،هره نڅا اوهره سندره ليدل خونوروته به يې ويل چې تاسوخوحاجيان ياست خراب شيان مه ګورئ.په نوروخونوکې ټلويزيونونو ډېر چينلونه نيول.

بازار افغاني د جنت المعلى د شمال ختيځ ديوال ترڅنګه لويه زېرزميني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان يې خوښوي خو ډېر توکي يې دکوچنيانو د لوبو سامانونه وواوهغه هم ګران بيه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږ وو، ډېرېې ځوانان وو لمونځ يې هم د ستړيا ترحده نه اوږداوه، خو په مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان د پاخه عمر خاوندان وو، هغومره، خوږغږي هم نه وو، قاري حذيفه هم د نبوي مسجد له خطيبانو و، ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود، خو اوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې ستړی کړ، يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم، ماويل داله نبوي احاديثو او د شريعت له روح سره په ټکر کې دي ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زرګونه سپين ږيري، سپين سري او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي، داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ د جمعې ماز ديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي، د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکوچې په قيام کې داما م له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ، امام د تلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې بېرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور د ټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېر کم خلک پوهېدل چې امام د تلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیارې خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوېديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې بډاى او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دى، دا سالون په منځ کې لوېديځ ته وتلى ځاى لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتى کمپيوټر ايښى دى، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوى سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټر کې ثبت دي، په ډيټابيس کې دهر کتاب دالمارۍ شمېره ،په المارۍ کې دکتابونو کتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمبر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير سترګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونو کې دى او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوى عالم دى، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکى دى، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېواد کې زېږېدلى دى، که دى دبل هېواد واى نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ واى، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوى شوى دى چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دى او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دى، يعني يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکى دى، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر وياړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهیم ابن اسحق خدمتونه او شخصیت یې نشاپوریانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهیم ابن اسحق په ۳۰۷هـ س کې مړدی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پانه هم لري او ډېره برخه یې آنلاین هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدينې بازار او هوا

مدينه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوايي د مکې په پرتله سړه ده ،په مدينه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دی،موږ د مکې ګرمۍ ځپلي وو او د مدينې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ايرکنډېشن ته اړتيانه وه کله کله به پکی هم اضافي و خو دا هغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

موږ خپله سودا او سوغاتونه مدينې منورې ته پرېښي وو، ځکه چې اورېدلي مو وو دلته بيې ټيټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما ، خولۍ او... خو ضرور و چې پير لي مو وای د حرم شريف لوېديځ ته دارالايمان کانټيننټل هوټل او ځولوړپوړيزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازار و ، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زموږ يوتن ملګری علي محمد چې اصلاً د فراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په يوولس زرو ډالرو يو د سروزرو هار واخيست،علي محمد نالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وويل چې هغه واده هم لري خو په هرات کې د يوې لوړې کورنۍ اړوند پريوې نوموتې ښکلې عاشق شو، چې بالاخره له ډېرو جرګو مرکو وروسته يې دډېرش لکو افغانيو پيشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،دا سره زر يې هم هماغې ته واخستل او ښايي هرات ته له ستنېدو وروسته يې واده وي، ما له احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وويل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډالیوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځینې دوستانو ته ساعتونه راوړم ،ځینو دوستانو د ځانګړیو ساعتونو راوړلو فرمایش راکړی وو ،د حرم شریف ترڅنګ د جنة البقیع له دیوال سره نښتی د ساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، یو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خلیل نومېده او دبلخ ولایت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بیه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وویل چې که ته ماته دسل ریالو جنس په زر ریالو بیه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګټه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ویې ویل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي موږ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بیه کړو ځکه چې که موږ د دوه سوه ریالو جنس په دوه سوه بیه کړو نو مشتري راته پنځوس ریاله وایي نو موږ مجبور یو چې په پنځه سوه ریاله یې ورته بیه کړو او دوه نیم سووته رابنکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سیکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي لیکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کیلی ګور سیکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خلیل راته وویل چې دحرم لوېدیځ ته ددارالایمان کانټیننټل شاته د عبدالغني میمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ایجنسي دي او نرخونه یې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني میمني شرکت مې په پوښتنه پیداکړ،خو دومره بیروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولوته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره یې بیه لیکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهندیانو خبره (بارګیننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماولیدل چې اوس دبیروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې څوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیابه درسره مراعات وکړو،ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والاپه ۲۲۰او ۱۵۰ والاپه ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زموږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلې ښځینه جامې لیدلې وې دادوکاندار هم افغان و،ورغللو ډېرې ښکلې ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونو کې جوړ راغللو،دجامو ښکلا،ډول ډول ډیزاین،له کورنۍ څخه بېلتون او مسافري اوپه مېرمنې او بچیانو پسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم ،داند ېښنه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیداکېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه تړلي اویا یې پر دروازو پردې ځړولې وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ ساعته نوکریوال چمتو وي و ،آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ ساعته پرانیستې وي موږ هم سپین ږیرى له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولو په ټېل ماټېل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړی وو، دافغانستان په څېر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی،خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ ورځو کې ماکم ترکمه درې ځله باران ولیدخو بیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته د استسقا لمونځ وشو چې د ېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدينه منوره نرى نرى باران وورېد.

د مازيګر له لمانځه وروسته له ډاکټرښادمن سره ددوى ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان اوسېدونکى حاجي عبدالمتين چې په دې ولايت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، وليد، هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومېړانې، ډېرې کيسې وکړې چې پر موږ يې نور هم ګران کړ.

د محرم په اومه د سه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل د ماسپښين له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سياسي بحث وکړ، مانه غوښتل چې د حج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم يا ټلويزيون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې يوا ځې عبادت ته ځانګړې وي.

ما اورېدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئيس دانش کړوخېل هم حج ته راغلى دى، په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خو نه مې په حرم کې، نه عرفات، نه منى، نه مزدلفه کې وليد، کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وبرېښېده، کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې وليد، په ټوکه مې ورته وويل چې تللى دوبۍ ته وې او اوازه دې د حج خپره کړې وه، خو هغه راته وويل چې، حج ته تللى وم خو دا چې حرم کې ډېر نه ښکارېدم لامل يې دا وو چې ډېر به په انټرنېټ کيفۍ کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

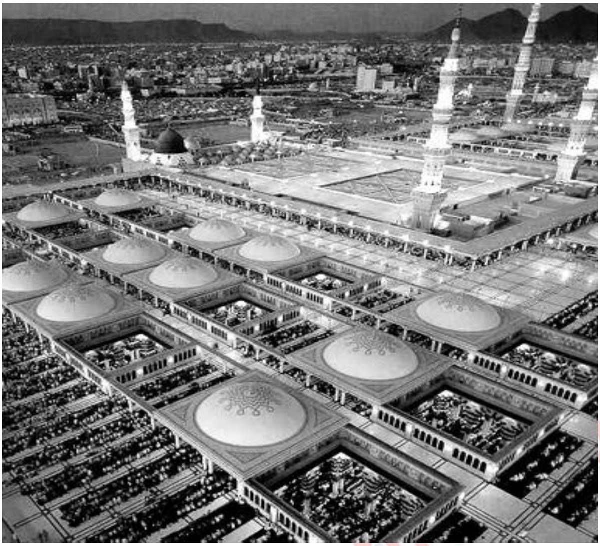

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم ځمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلو کې نوم لري، دا فورمول یې په حرمینو کې هم تطبیق کړی دی، دمکې حرم لاندې دموټرو سړکونه، پراخ تونلونه،زرګونه تشنابونه او دمدنې حرم لاندې ساحې څخه ځمکتلې ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي اوبرېښنايي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شې نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونو کې پرېمانه دلاس وینځلو خو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړ کې د تشنابونو ترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړ کې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چاروا کیو په وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایږي ،دموټرو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټرو ددرېدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په ځمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانتینونه او ترافیکي اسانتیاوې پرېمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پرق اوایرکنډیشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم یې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یو ساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحرم دځمکتلي د چت ډېزاين خپموته ورته دی، موږ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دريم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له يوتن مستخدم څخه مو بهر ته دوتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار يې راوښوده خو ورسره يې پر موږ دپوره احتياط او هوښيار اوسېدلو سپارښتنه وکړه،هغه په مدينه کې د نا امنۍ، دوه کيسې هم موږ ته وکړې، يوه کيسه يې داسې پيل کړه: يو پاکستانی له دوو ښکليو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی يې وتاړه،او ښځې يې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پيدا کاوه نودوی ورسره وې.

بله کيسه داسې وه :کله چې جنرال پروېزمشرف دپاکستان ولسمشر و نو دهغه يو نږدې ملګری لوړرتبه جنرال د خپلې کورنۍ له يوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ويوه ورځ دا جنرال او داانجلۍ له يوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا ليدلې نو ورته بې تابه شوی دی،پر يوه پاک او له بېروبار څخه پر خالي سړک يې موټر درولی ،دې جنرال ته يې ويلي دي چې موټر خراب شوی اوښکته شه ټېله يې کړه ،کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو،موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ يې وتښتوله ،جنرال سمدستي مشرف ته ټېليفون کړی،مشرف ملک عبدالله ته ټېليفون کړی ملک عبدالله پوليسو ته عاجله قومانده کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته يې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پيدا کړل.

هغه زياته کړه چې ځينې پوليس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي،هغه وويل چې دوه درې کسه يې ليدلي چې پوليسوترې لکونه رياله اخستي دي.

www.millitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ديدن وروستۍ شپې

دحج ورځې شمېرلي دي،او په مدينه منوره کې خو حاجيانو ته ايله داتو نهو ورځو استوګنې زمينه برابرېږي،حاجيان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حديث روايت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو وياړ راپه برخه شو.

له ماخخه په مکه معظمه کې يوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په يوه مېلمستياکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدينه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدينه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبر راغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عمارې ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په يوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه وليدل يو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ رياله فيصله کړ،نور نو د رنګ او ډيزاين ټاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د يمن اوسېدونکی ۲۵ کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلو سره سمدستي يې وپېژندلو ويل يې چې افغانان خو يئ،خودا ووايئ چې د شمال که د جنوب ياستئ ماورته وويل چې زه دختيځ يادننګرهار يم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود ، دشمالي ټلوالې او امريکايانو ضدوو ،طالبانو ته يې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو يودی نو لا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې جرئت وکړ زه يې هم جهاد ته وهڅولم، ويې ويل چې دوه مياشتې وروسته لومړی پاکستان او بيا افغانستان ته ځي ماورته وويل چې هلته څه کوې،ويل يې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وويل داڅه وايې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امريکايانو فدايي يا استشهادي بريد کوم،علي وويل چې په دنياکې يې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته يې اشاره وکړه چې دلکونو ريالو جنس پکې دی او ښه سودا يې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني ياله چاسره دې اړيکې شته دي،ځواب يې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټيليفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدايي بريد کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېڅلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر يمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهيدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ايا دده بريد به رښتيا پر امريکايانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چينلونو سره دتړليو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخليک به دجهادي سوداګروپه لاس تاکل کېږي اوکه دازمينه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدينو سره ملګری شي،څه مناسبې توصيې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پيسې يې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ په مازیګر(دمحرم یوولسمه) زه او ښادمن د عبدالغني میمني دوکان ته ورغللو او هغه ته موساعتونه واخستل،د حاجي نعیم پغماني ترورزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې یوولس نیمې بجې زه ،ظریف زمان نیازی،ډاکټر ښادمن او قاري،د قبا مسجد ته لاړو دشپې بیروبار کم او هوا ښه وه نو ددوی دشرکت له موټر څخه موښه ګټه واخسته تېل هسې هم دیوریال درې لیټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلو نو بهر مود ځوانانو ډېرې چیغې واورېدلې مونږ فکر کاوه چې ځه لوبې به کوي مونږ پرلمانځه ودرېدو ،چې چیغې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زیاتې ضربه او منفرد ډزې پیل شوې،دا هرڅه له مسجد سره نښتي و مونږ له لمانځه وروسته په مسجد کې تم کېدل غوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعیم له خپل یوه پېژندګلو څخه پېښه وپوښتله هغه ورته وویل چې حکومت او دمدینې شیعه ګان نښتي دي داچې ولې نښتي دي دی هم نه پوهېږي،زمونږ د ځان تر ځنګ موټر ته هم اندېښنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خیر ډزې چې کمې شوې مونږزړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سیدالشهداء واټ له حرم څخه لږ لېرې اطباق هوټل ته ورغللو.

حاجي نعیم وویل چې په مدینه منوره کې ډېر زیات شیعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زیات قیودات اینښي دي ،کله کله آن د حکومت پرضد وسله وال پاڅون هم کوي او پټې پټې دسیسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدینه منوره کې له عصري او نوموتو هوټلونو څخه ګڼل کېږي، زمونږ کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راوور،دپسه روغ روغ ورنونه او اوږې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونوکې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده اومالګه اومرچ یې کم وو ډوډۍ مووخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي وینښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زموږ اوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسیدنصیر ته ویلي وو چې له دې خوا موږ نه غواړو چې لومړی هرات اوبیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزروحاجیانو لېږد رالېږددکام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو، دانوکابل ته دکام ایر هوایي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زموږ دشرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو، جدې ته چې د حاجیانو دانتقال لپاره دبنګله دېش دمکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې دډاکټربنادمن دوی دعمارې فندق الاشراق سره ولاړ وو.

موږ هم باید هلته ورغلي اوله هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل دشپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان مو په کې بار کړ خو زموږ دخوملګرو سامان په دې موټرکې چې شرکت نیولی وځای نه شول، دشرکت مسؤلینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زموږ دعمارې اوفندق الاشراق ترمنځ دپینو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وواوپه شا یې وړل سخت وو،پاتې سامان مو په نویو موټروکې بار کړ داصولوله مخې ددې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله موچې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانو سره مې دشرکت دډریور نعمت شور واوربد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه څلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې د اسامان انتقال کړي، بل دا چې دواړه خویو کیلومتره هم ندی او موټروته ورکړې کرایه که په حاجیانوو وېشل شي نو پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسو ولې څلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور گفته شده است) اوکه زه له دوی داپیسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې څلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو موږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سبټ ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم .

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زموږ د شرکت ګډونوال وو هم زماترڅنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان د موټر رئیس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سیټ ونیوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد)مې وکړل او په وروستي ځل مې د رسول الله ص او شیخینو سلام وکړ، دابیلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرېښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص د مزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال غلور نیمې بجې موټرو حرکت وکړ یوځل بیا په یوځای کې د حاجیانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجیانو حاضري واخستل شوه له مدینې منورې څخه په تیاره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په یوه مسجد کې په جماعت اداکړ زموږ موټر چلوونکی هادي شباکیا داندونیزیا اوسېدونکی او خبرنه دریشي یې پرتن وه،موږ په تیاره کې روان وو چې دترافیکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته یې د راښکته کېدلو وویل له ښکته کېدلو وروسته یې سمدستي ورته د جریمې پرچه ورکړه، شباکیا لږ ځان اخوا دېخوا کړ عذر یې وکړ خوګټه یې ونکړه یو سل او لس ریاله (شاخوا ۱۴۳۰ افغانۍ)یې ترې واخستل اوپرچه یې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول یې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جریمه کوونکي کمپیوټر شمېره،دموټر پلیټ ،دجریمې اندازه هرڅه لیکلي وو،چلوونکی ډېر خفه وما ترې وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وویل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه کې راګیر شوم نو د ځان دوېستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کیلومتره په یوه ساعت کې دی،نوکمپیوټر زه څارلی یم او دترافیکو مدیرته یې خبر ورکړی دی، شباکیا خفه شو ویل یې چې داپیسې ،دی له خپل جېب څخه ورکوي او کمپنۍ یې مسؤولیت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وویل چې ده ته له حاجیانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پیل وکړ او چنده یې ورته ټوله کړه.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو لیکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولیږي)

چای موپه مطعم الراحة والزین کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدینې پروت دی وڅښه.

له مکې معظمې څخه مدینې ته ۱۵۰ کیلومتره لېرې په الظبیة والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکارېدل.

له آبیار سره نږدې موپه یو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقیازمزم)سپین ټانکر ولید.

دمدینې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدینې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په یوه ساعت کې تر ۲۰۰کیلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدینې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځایه چې دمکې او جدې لار بېله شوې یا له مکې معظمې څخه ۹۹کیلو متره لېرې ټوله لار توره او سوځېدلې تیره ده. کله کله صحرایي بوټي هم لیدلي کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ینبوع،واثل ،ابیار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حیوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځایه باغچې او کروندې ښکاري، ونې یې بې مېوې اوله واټرپمپونو یاژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیرہ ښکاري له مکې څخه مدينې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښار ګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه)لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لوېې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او د ښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته د اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلی شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کې بندي کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایاني هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، د بنګله دېش مکتب اړوند مزدورانو زموږ سامانونه راښکته کړل او د تللو لپاره یې ټاکلي ځای ته وېوړل، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له موږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم دخپل سامان تللو ته په تمه وو، موږ د سامان د تللو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤولین بې غمه وو، تر ماسپښین قضا پورې د ترازو مسؤولین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن واسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ما خپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېر وو، د پښتو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لږ به چې پرېشانۍ وبورم د چاپښو یالاس به راوېښ کړم، خو بیا هم یو ساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زموږ یو ملګری او نه یې سامان شته دی، مسؤولینو زموږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې) ته لېږدولي وو، چې هلته ورغللم نو اوبه، بیکونه، بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یو ځای کې او بل مې په بل ځای کې وموندل.

حاجیانو موقع غنیمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو (تله) وړیا وه حج پر تولو اغېز کړی وو، زما وزن هم درې نیم څلور کیلو کم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول، د سامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه، اته کیلو هم ګوزاره کوله او که اته کیلو سامان به یې هم ډېر وو نو څه یې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو، نو د یو کیلو اضافي سامان پیسې یې هم ترې اخستلې، د شرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوي، که له څلوېښت کیلو څخه به د خلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو د کیلو پر سر به یې ترې ۲۵ ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانو سره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یو ولس لیتره پکې ځایېدل، او حاجیانو هم ډکې کړې وې، حاجیانو غوښتل چې دا بوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یو نیم لیتر اضافي او بو هم ۲۵ ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانو سره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه، په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلّلو معاف دی، خلکو به خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول څیني به یې په یو پلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلّلو معاف دي.

دلته هماغه متل وو، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو، بیکونه هم په کمپیوټر خارل کېږي او انسانان هم، له هغو شیانو پرته چې دنړیوال معیار له مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه، درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته څوک کېنوي، دا الوتکه خو ټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي او نه د حاجیانو په ټکټونو کې توپیر شته دی، نو بیا د اخوکۍ شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، دا څوکۍ په رښتیا هم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهو بجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، څو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانو سترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود، څو ددوبۍ پر هوا بیا د شپې تېرېدل ببل خوند لري، ددوبۍ داسمانڅکو پرډېزاین او نقشه څوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسړکونه د ستورو په بڼه یا د سپوږمۍ یادګل یاګلدان یا مثلث یا ..په بڼه دي، دوبۍ ټول ځراغان ده خو د بحر غاړه یې رنګین او سپین پړک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پړق ښکاري.

په بحر کې دروانو بېړیو ځراغونه هم ښکارېدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او د ایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه د سعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کېناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وبستی و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زموږ جامه ددوبي(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې موږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې راښکته شو، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې، په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته ورو ستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخارۍ لګولي شوې وې له هرې بخارۍ مو څو څو څوکۍ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ،حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یا پنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړې پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستې وو درې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلې وي نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۲موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرو دکابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل نندارې مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوریی مې رفیع الله روښن به زموږ له خپل موټرسره راشي او دا سامان به راسره وېسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوایي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو داډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ویلي وو چې په کابل کې د سامان د بسکته کېدلو او سترې مه شي په وخت کې غله او کیسه بران غلاکوي اوله همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پولیسو، هوټل ته د ننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حیران شوم چې دا پنځه غوټې څنګه دخپلي کورنۍ غړو ته وسپارم خیر سامان مې حاجي ګلاغا او د هغه مورته وسپاره په دې بیروبار او تیاره کې د کورنۍ د غړیو موندل هم اسانه کار ندی، خیر په ټېلیفون مو یوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زما پخواني ډرېور حیات استاد ولیدم پرمایې غږ کړ،له ودرېدلو سره سم یې ګل په غاړه کې راواچاوه ویل یې چې نور دوستان هلته د هوټل دد بوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېلیفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شي او ګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوېستل ،عسکر راته وویل چې استاده په ټلوېزیون مې ستا نصیحتونه اوموعظې لیدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو، ماهم ورته کور ودانی ووایه لاړو په یوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما یې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، څوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زموږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال اباد کې وو خو بیاهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو، زه رښتیا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تیاره وه، زه د نورو دوستانو په تکلیف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وویل چې تاسو ولې په دې یخنۍ کې ځان په تکلیف کړ ، خو ،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکنډېشن او بخاری همېش فعال ساتي،موټر يې ګرم وو ، په دې ترتیب مو یوسپېڅلی سفر پای ته ورساوه، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبیا بیا سفر تنده یې راکې ژوندی کړه هیله ده چې دامې حرمینوته وروستی سفر نه وي او هیله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي اوالله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته يې له حرمینو سره اشتیاق اوبې ساري مینه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړي اواوس يې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم میرعثمان او زما دکوچنیتوب دمهال د استاد او ترورزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمین ووایئ.له تاسو درنو لوستونکیو هم ډېره ډېره مننه چې ددې یون لیک له لارې په حرمینو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمین

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم.

حقیار

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library